

המחלקה
להיסטוריה ותיאוריה

247

המחלקה להיסטוריה ותיאוריה

תכנית הלימודים של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה נבנתה מתוך גישה הדוגלת בפלורליזם רעיוני ותוכני ומתוך שאיפה לספק לסטודנטים השראה והעשרה. המחלקה להיסטוריה ותיאוריה שואפת ללוות את הסטודנטים בבצלאל בשלבי הלימוד השונים בהם מתגבשת השקפת עולמם כיוצרים. תכנית הלימודים של המחלקה חותרת לחשוף את הסטודנטים להיסטוריה ולתיאוריה של האמנות, העיצוב והאדריכלות תוך התבוננות ביקורתית בתהליכי יצירה.

בתכנית הלימודים נכללים קורסים רבים החותרים לקשור בין הפרקטיקה של תהליכי היצירה אליה נחשף כל אחד מן הסטודנטים, לבין ההיבטים התיאורטיים המניעים אותה. במחלקה חברו יחד מרצים המציעים מגוון עצום של תחומי ידע, והמתמחים, בין השאר, בהיסטוריה ובתיאוריה של האמנות, העיצוב והארכיטקטורה מהעת העתיקה ועד ימינו. לצדם נכללים בסגל ההוראה של המחלקה חוקרים מתחומי הפילוסופיה, התרבות החזותית, ההיסטוריה של הרעיונות, ספרות, מוסיקולוגיה, קולנוע, ארכיאולוגיה ודיסציפלינות נוספות במדעי החברה והטבע. כל זאת מתוך שאיפתה של המחלקה להעמיק את תחומי הדעת של הסטודנטים ואת היכרותם עם התרבות והחברה בה הם יוצרים. המחלקה להיסטוריה ותיאוריה מקיימת כנסים וימי עיון על בסיס קבוע, ומפרסמת את כתב העת 'היסטוריה ותיאוריה: הפרוטוקולים' 4 פעמים בשנה.

ראש המחלקה /

ד"ר דנה אריאלי-הורוביץ

יועצים לסטודנטים:

לתואר ראשון / ד"ר גל ונטורה,

ד"ר נעמי מאירידין

לתואר שני / ד"ר אשר סלה

רכזות מנהליות / גב' שירלי ברנדל,

גב' אירית בכר

טלפון: 02-5893315/6

h&t@bezalel.ac.il

מר צי המחלקה

ד"ר ורד אביב — ordabib@post.bezalel.ac.il
ד"ר מיכאל אברהם — michaelav@post.bezalel.ac.il
ג'ודי אור־סתיו, רכזת לימודי האנגלית —
godiaor@post.bezalel.ac.il
ד"ר איגור ארונוב — aigoraro@post.bezalel.ac.il
ד"ר חוה אלדובי — aldouby@post.bealel.ac.il
ד"ר משה אלחנתי — mshalcnt@post.bezalel.ac.il
ד"ר דנה אריאלי־הורוביץ —
dnharial2@post.bezalel.ac.il
ד"ר ליאורה ביוגן — liaorbig@post.bezalel.ac.il
ראובן בילסקי — raobnbil@post.bezalel.ac.il
ד"ר בן ביון בליך — brokblik@post.bezalel.ac.il
ד"ר יצחק בנימיני — izckbnim@post.bezalel.ac.il
ד"ר דורון בר — doronbr2@post.bezalel.ac.il
סיגל ברניר — siglbrn@post.bezalel.ac.il
ד"ר אורי ברטל — brtlaori@post.bezalel.ac.il
ד"ר יפתח גולדמן — iptcgold@post.bezalel.ac.il
דור גז — dorgz@post.bezalel.ac.il
ד"ר רותי גינזבורג — ruthiginsburg@post.bezalel.ac.il
רנארד גלזמן — GluzmanRen@post.bezalel.ac.il
רותי דירקטור — DirektorRu@post.bezalel.ac.il
שלי הרשקו־שר — slihrsko@post.bezalel.ac.il
יונה וייץ — ionhoiz@post.bezalel.ac.il
ד"ר ג'רלנט ונטורה — glontorh@post.bezalel.ac.il
מיכל וקסלר — vexler@post.bezalel.ac.il
ד"ר ראובן זהבי — raobnzhb@post.bezalel.ac.il
אהד זהבי — ohadzehavi@post.bezalel.ac.il
ד"ר גיא טל — guytal1@post.bezalel.ac.il
ד"ר יעל כדורי — ialkdori@post.bezalel.ac.il

ג'ודי כספי — godikspi@post.bezalel.ac.il
ד"ר רוני לב — ronilb@post.bezalel.ac.il
אביב לבנת — abiblbnt@post.bezalel.ac.il
ד"ר חיים דעואל לוסקי —
ciimdaoa@post.bezalel.ac.il
רוני לייבמן — ronnliib@post.bezalel.ac.il
אנדרו לנג — andriling1@post.bezalel.ac.il
אוהד לנדסמן — landesman@post.bezalel.ac.il
ד"ר נעמי מאירי דן — namimair@post.bezalel.ac.il
ד"ר שמוליק מאירי — smoalmi@post.bezalel.ac.il
יז'י מיכלוביץ' — izimikl@post.bezalel.ac.il
ד"ר ורד מימון — maimonv@post.bezalel.ac.il
ד"ר עודד מנדה לוי — aoddmndh@post.bezalel.ac.il
ד"ר דליה מנור — dlihmnor1@post.bezalel.ac.il
ד"ר שושנה רוז מרזל — sosnhmrz@post.bezalel.ac.il
נירית נלסון — niritnls1@post.bezalel.ac.il
ד"ר אשר סלה — asrslh@post.bezalel.ac.il
לבנה סנה — lbhshnh1@post.bezalel.ac.il
ד"ר רוני עמיר — amiron@post.bezalel.ac.il
ד"ר מיכל פופובסקי — miklpopo@post.bezalel.ac.il
ד"ר דרור פימנטל — drorpimn@post.bezalel.ac.il
מיכל פיק חמו — miklpikc@post.bezalel.ac.il
ד"ר ארז פלג — arzplg@post.bezalel.ac.il
עו"ד אייל פרייס — aiilprii@post.bezalel.ac.il
יגאל צלמונה — igalzmo@post.bezalel.ac.il
ד"ר שני קונה — snikonh@post.bezalel.ac.il
רן רבן — rnrbn@post.bezalel.ac.il
ד"ר רחל רפפורט — rclrppor@post.bezalel.ac.il
ד"ר גיא שטיבל — giasstibl@bezalel.ac.il
רונית שטיינברג — sronit@post.bezalel.ac.il
זיוה שטרנהל — ziahstrn@post.bezalel.ac.il

ד"ר נדין שוקר — ndinsnkr@post.bezalel.ac.il
ד"ר בועז תמיר — baztmir@post.bezalel.ac.il

שנים א' וב'

הלימודים במחלקה להיסטוריה ותיאוריה בשנה הראשונה ובחלק מן השנייה, מורכבים מקורסי חובה המשותפים לכלל הסטודנטים בבצלאל ומקורסי חובה המותאמים למחלקות השונות בבצלאל.

היקף הלימודים בשנה א' יעמוד על 6 נ"ז, כולן בקורסי חובה.

[את מבנה תכנית הלימודים ראו להלן]

היקף הלימודים בשנה ב' יעמוד על 8 נ"ז [9 נ"ז בארכיטקטורה] על-פי הפירוט הבא:

2 נ"ז במסגרת קורס חובה שנתי כללי

1 נ"ז בקורס חובה מחלקתי [2 נ"ז בארכיטקטורה]

4 נ"ז בקורס פרוסמינר שנתי

1 נ"ז בקורס בחירה מבואי רשימת קורסי החובה הכלליים והמחלקתיים, הפרוסמינרים וקורסי המבוא לבחירה, מפורטת בהמשך.

שנים ג'-ד' (וה' בארכיטקטורה)

בשנים ג' וד' ללימודים יש לבחור קורסים בהיקף כולל של 10 נ"ז (15 נ"ז לסטודנטים במחלקה לארכיטקטורה בשנים ג'-ה') על-פי תחומי העניין, ובלבד שתישמר המסגרת הבאה:

שנה ג'

סה"כ 7 נ"ז המחולקות באופן הבא:

4 נ"ז בסמינר

3 נ"ז בקורסי בחירה מתקדמים

שנה ד'

סה"כ 3 נ"ז מרשימת קורסי הבחירה המתקדמים. סטודנטים בארכיטקטורה ישלימו, בנוסף ל-7 נ"ז בשנת לימודיהם השלישית, עוד 8 נ"ז בשנים ד' וה' ללימודיהם.

תוכנית הלימודים - פירוט על-פי שנים

שנה א'

סה"כ 6 נקודות זכות

קורסי חובה לכלל הסטודנטים בבצלאל בהיקף של 4 נ"ז:

- אמנות מודרנית / קורס שנתי 2 נ"ז
- תרבות המערב / קורס שנתי 2 נ"ז

קורסי חובה מחלקתיים בהיקף של 2 נ"ז. להלן פירוט על-פי מחלקת האם:

אמנות

- תיאוריות של צילום / סמסטר א' 1 נ"ז
- מבוא להיסטוריה של הקולנוע / סמסטר ב' 1 נ"ז

אמנויות המסך

- קולנוע, וידאו ומדיה חדשה: היסטוריה, תיאוריה וביטויים בתרבות העכשווית / סמסטר א' 1 נ"ז
- מבוא להיסטוריה של הקולנוע / סמסטר ב' 1 נ"ז

ארכיטקטורה

- תולדות הארכיטקטורה / שנתי 2 נ"ז

עיצוב תעשייתי

- אנתרופולוגיה ועיצוב תעשייתי / סמסטר א' 1 נ"ז

• עיצוב ותרבות חומרית / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

צורפות ואופנה

• תולדות האופנה / סמסטר א' _____ 1 נ"ז

• אורבניה: מבטים על הגוף / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

עיצוב קרמי זכוכית

• חפצים / סמסטר א' _____ 1 נ"ז

• עיצוב ותרבות חומרית / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

צילום

אמנות ישראלית / סמסטר א' _____ 1 נ"ז

עיצוב תעשייתי

עיצוב המאה ה-21 ומקורותיו / סמסטר א' _____ 1 נ"ז

עיצוב קרמי זכוכית

עיצוב המאה ה-21 ומקורותיו / סמסטר א' _____ 1 נ"ז

צילום

• תיאוריות של צילום / סמסטר א' _____ 1 נ"ז

• עדות וצילום / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

תקשורת חזותית

• מבוא לתקשורת חזותית / סמסטר א' _____ 1 נ"ז

• מעיצוב גראפי לתקשורת חזותית / סמסטר ב' _____ 1 נ"ז

צורפות ואופנה

עיצוב המאה ה-21 ומקורותיו / סמסטר א' _____ 1 נ"ז

תקשורת חזותית

מבוא לפרסום / סמסטר א' _____ 1 נ"ז

אמנויות המסך

אמנות ישראלית / סמסטר א' _____ 1 נ"ז

ארכיטקטורה

ארכיטקטורה מודרנית / שנת 2 _____ 2 נ"ז

פרוסמינר שנתי

3. חובה ללמוד קורס פרוסמינר בשנה ב'. את נושא הפרוסמינר ניתן לבחור

מן הרשימה הבאה:

_____ איקונוגרפיה נוצרית

_____ אליס בארץ הפלאות

_____ הגוף כרוח האדם

_____ המוות בתרבות המערב

_____ ירושלים בתקופת המנדט הבריטי

_____ לני ריפנשטאל: מצב גרמני?

שנה ב'

סה"כ 8 נקודות זיכוי (9 נ"ז בארכיטקטורה)

הלימודים בשנה השנייה מורכבים מן הקורסים הבאים:

1. קורס חובה שנתי לכלל הסטודנטים בבצלאל בהיקף של 2 נ"ז:

תולדות האמנות / קורס שנתי _____ 2 נ"ז

2. קורס חובה עיוני המותאם למחלקה בהיקף של 1 נ"ז [סטודנטים

בארכיטקטורה נדרשים להשלים קורס בהיקף של 2 נ"ז], הפירוט להלן

על-פי מחלקת האם:

אמנות

אמנות ישראלית / סמסטר א' _____ 1 נ"ז

שנה א'	שנה ב'	שנה ג'	שנה ד'
אמנות	מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי 2 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי 2 נ"ז פרוסמינר (ח) שנתי 4 נ"ז	סמינר (ח) שנתי 4 נ"ז קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז
	אמנות מודרנית (ח) שנתי 2 נ"ז תיאוריות של צילום (ח) סמ' א' 1 נ"ז	אמנות ישראלית (ח) סמ' א' 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' ב' 1 נ"ז	
	מבוא להיסטוריה של הקולנוע (ח) סמ' ב' 1 נ"ז		

סה"כ 24 נ"ז:	סה"כ 6 נ"ז	סה"כ 8 נ"ז	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 3 נ"ז
אמנויות המסך	מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי, 2 נ"ז אמנות מודרנית (ח) שנתי, 2 נ"ז קולנוע, וידיאו ומדיה חדשה (ח) סמ' א', 1 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי, 2 נ"ז פרוסמינר (ח) שנתי 4 נ"ז אמנות ישראלית (ח) סמ' א' 1 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' ב', 1 נ"ז	סמינר (ח) שנתי, 4 נ"ז קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז
	מבוא להיסטוריה של הקולנוע (ח) סמ' ב' 1 נ"ז			

סה"כ 24 נ"ז:	סה"כ 6 נ"ז	סה"כ 8 נ"ז	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 3 נ"ז
ארכיטקטורה	מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי, 2 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי, 2 נ"ז פרוסמינר (ח) שנתי 4 נ"ז	סמינר (ח) שנתי, 4 נ"ז קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז
	אמנות מודרנית (ח) שנתי, 2 נ"ז תולדות הארכיטקטורה (ח) שנתי, 2 נ"ז	ארכיטקטורה מודרנית (ח) שנתי, 2 נ"ז קורס בחירה מבואי סמ' ב', 1 נ"ז	ניתן להמיר את הסמינר בקורסי בחירה מתקדמים או בסמינר במחלקה להיסטוריה ותיאוריה	

סה"כ 30 נ"ז:	סה"כ 6 נ"ז	סה"כ 9 נ"ז	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 8 נ"ז
--------------	------------	------------	------------	------------

שנה א'	שנה ב'	שנה ג'	שנה ד'
עיצוב קרמי	מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי 2 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי 2 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז
זכוכית	אמנות מודרנית (ח) שנתי 2 נ"ז	פרוסמינר (ח) שנתי 4 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז
	חפצים (ח) סמ' א' 1 נ"ז	עיצוב המאה ה-21 ומקורותיו (ח)	
	עיצוב ותרבות חומרית (ח)	סמ' א' 1 נ"ז	
	סמ' ב' 1 נ"ז	קורס בחירה מבואי סמ' ב' 1 נ"ז	
סה"כ 24 נ"ז:	סה"כ 6 נ"ז	סה"כ 8 נ"ז	סה"כ 3 נ"ז
עיצוב	מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי 2 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי 2 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז
תעשייתי	אמנות מודרנית (ח) שנתי 2 נ"ז	פרוסמינר (ח) שנתי 4 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז
	אנתרופולוגיה ועיצוב תעשייתי (ח)	עיצוב המאה ה-21	
	סמ' א' 1 נ"ז	ומקורותיו (ח) סמ' א' 1 נ"ז	
	עיצוב ותרבות חומרית (ח) סמ' ב' 1 נ"ז	קורס בחירה מבואי סמ' ב' 1 נ"ז	
סה"כ 24 נ"ז:	סה"כ 6 נ"ז	סה"כ 8 נ"ז	סה"כ 3 נ"ז
צורפות	מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי 2 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי 2 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז
ואופנה	אמנות מודרנית (ח) שנתי 2 נ"ז	פרוסמינר (ח) שנתי 4 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז
	תולדות האופנה (ח) סמ' א' 1 נ"ז	עיצוב המאה ה-21	
	אורבניה: מבטים על הגוף (ח)	ומקורותיו (ח) סמ' א' 1 נ"ז	
	סמ' ב' 1 נ"ז	קורס בחירה מבואי סמ' ב' 1 נ"ז	
סה"כ 24 נ"ז:	סה"כ 6 נ"ז	סה"כ 8 נ"ז	סה"כ 3 נ"ז

שנה א'	שנה ב'	שנה ג'	שנה ד'
מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי, 2 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי, 2 נ"ז	סמינר (ח) שנתי, 4 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז
אמנות מודרנית (ח) שנתי, 2 נ"ז	פרוסמינר (ח) שנתי, 4 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז	
תיאוריות של צילום (ח) סמ' א' 1 נ"ז	אמנות ישראלית (ח) סמ' א' 1 נ"ז		
עדות וצילום (ח) סמ' ב' 1 נ"ז	קורס בחירה מבואי סמ' ב' 1 נ"ז		

סה"כ 24 נ"ז:	סה"כ 6 נ"ז	סה"כ 8 נ"ז	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 3 נ"ז
מבוא לתרבות המערב (ח) שנתי, 2 נ"ז	תולדות האמנות (ח) שנתי, 2 נ"ז	סמינר (ח) שנתי, 4 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז
אמנות מודרנית (ח) שנתי, 2 נ"ז	פרוסמינר (ח) שנתי, 2 נ"ז	קורסי בחירה מתקדמים 3 נ"ז		
מבוא לתקש"ח (ח) סמ' א' 1 נ"ז	מבוא לפרסום (ח) סמ' א' 1 נ"ז			
מעיצוב גרפי לתקש"ח (ח) סמ' ב' 1 נ"ז	קורס בחירה מבואי סמ' ב' 1 נ"ז			
סה"כ 24 נ"ז:	סה"כ 6 נ"ז	סה"כ 8 נ"ז	סה"כ 7 נ"ז	סה"כ 3 נ"ז

מקרא: (ח) - קורס חובה
(ב) - קורס בחירה

שעות הקבלה של המחלקה

שעות הקבלה של המחלקה

ימים א'-ג' בין השעות 10:00 ל-13:00

יום ד' בין השעות 10:00 ל-12:00

לתשומת לבכם: הנכם מתבקשים להקפיד על שעות הקבלה של מזכירות המחלקה.

ביום ה' לא תתקיים שעת קבלה.

ייעוץ

סטודנטים במחלקה מוזמנים לייעוץ אישי אצל ד"ר גל ונטורה וד"ר נעמי מאירידין, יועצות הב.א של המחלקה. הודעה על שעות הקבלה של היועצות בתקופת ההרשמה תפורסם בהמשך.

ומולץ לסטודנטים השוקלים אפשרות להמשיך לימודיהם לתואר MFA, להגיע לייעוץ אקדמי אצל ד"ר אשר סלה, יועץ המ.א של המחלקה בכדי להתוות את הדרך ולבנות תכנית מתאימה.

הרשמה לקורסים

ההרשמה לקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה נעשית באמצעות מחשב בתכנת תיעודף, המאפשרת לסטודנטים לקבוע את קורסי הבחירה לפי סדר העדיפויות שלהם ולדרג את הקורסים על-פי העניין. הרישום הממוחשב מפשט את תהליך ההרשמה, אינו מאפשר הרשמה לקורסים שאין לסטודנט אפשרות להתקבל אליהם, ומונע הרשמה לקורסים שהמכסה שלהם מוצתה. הרישום הממוחשב מבטיח כי כל אחד מן הסטודנטים יקבל קורס על-פי העדפותיו. עם זאת, קורסים ייסגרו כאשר מכסת הסטודנטים שהוקצתה להם התמלאה. לאחר סגירתו של קורס לא ניתן יהיה להירשם אליו. ישובץ הסטודנטים לקורסים ייעשה בתום תקופת הרישום. סטודנטים חסומים

(גרירת חוב שכר לימוד משנים קודמות, חסימת מחסן, חסימת ספרייה וכו'). יורשו להגיש בקשותיהם לרישום רק לאחר הסדרת חובותיהם, ובכל מקרה לא לאחר תום תקופת ההרשמה.

שינויים בהרשמה לקורסים

שינויים בהרשמה ייערכו במשך השבועיים הראשונים בכל סמסטר לכל המאוחר. מידע מפורט באשר לתקופת השינויים, יימסר לסטודנטים באמצעות המזכירות האקדמית עם פתיחת שנת הלימודים. אנא עקבו אחר המועדים על מנת להימנע מאי נעימויות.

הנחיות לביצוע שינויים בתכנית הלימודים יופיעו על גבי לוח המודעות של המחלקה.

לתשומת לבכם: לא ניתן יהיה לבטל או להוסיף קורסים לתכנית הלימודים לאחר המועד הנ"ל.

ביטול פטור מנוכחות

החל משנת הלימודים תש"ע, לא יתאפשר עוד נוהל פטור מנוכחות כפי שהיה נהוג בשנים קודמות. על סטודנט שנכח בקורס (מכל סוג שהוא), אך לא ניגש למבחן או לא הגיש את העבודה במועד, מוטלת החובה להירשם לקורס חדש ולעמוד בכל מטלותיו.

לימודים לקראת רמת "פטור" באנגלית

סטודנטים המתקבלים ללימודים בבצלאל נדרשים לרמה ג' בלימודי האנגלית. כל סטודנט אשר הגיע לרמת פטור במבחן פסיכומטרי, או קיבל ציון אחר במבחן פסיכומטרי באנגלית, מוזמן להגיע עם עותק מקורי של תוצאת המבחן למזכירות המחלקה על מנת לקבוע את רמתו באנגלית. במסגרת הלימודים באקדמיה נדרש כל סטודנט להגיע לרמת "פטור" ולהיבחן במבחן "פטור" באנגלית וזאת כתנאי לזכאותו לתואר הראשון. רמת פטור באנגלית מהווה תנאי מעבר לשנה ג' על-פי החלטת סנאט בצלאל.

הכרה בקורסים ממוסדות להשכלה גבוהה

לימודים קודמים במוסד המעניק תואר אקדמי מוכר עשויים לזכות את הסטודנט בפטור מני"ז במחלקה להיסטוריה ותיאוריה ובלבד שקיים קשר ישיר בין הסוגיות שנלמדו לבין תכנית הלימודים של המחלקה.

על-מנת שהמחלקה להיסטוריה ותיאוריה תוכל לשקול הענקת פטור בגין לימודים קודמים, נדרשים הסטודנטים, לקראת פתיחת שנת הלימודים הראשונה באקדמיה, להגיש גיליון ציונים מקורי (או צילום זהה למקור) למזכירות המחלקה. אל גיליון הציונים יש לצרף פנייה לד"ר נעמי מאיריידן, יועצת הבא. של המחלקה ובה פירוט של הבקשה.

היקף הזיכוי יקבע על-ידי היועצת ויימסר לסטודנט. רק לאחר קבלת החלטתה של היועצת יוכל הסטודנט לחוקק מתכנית לימודיו קורסים אליהם הוא רשום. המחיקה תבצע במחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

מילוי חובות הסטודנט

במסגרת קורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה

חובות הקורס מובאות לידיעת הסטודנט באמצעות הסילבוס הנמסר לו בראשית הסמסטר ובאמצעות המרצה במהלך הקורס. הציון הסופי יורכב על-פי שיקול דעתו של המרצה. יחד עם זאת יש להדגיש כי:

1. הנוכחות בקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה היא חובה. בדיקת נוכחות בקורסים תיעשה החל מן השבוע הראשון של הסמסטר על-פי שיקול דעתו של המרצה.
2. ניתן להחסיר עד שלושה מפגשים בכל סמסטר. היעדרות מעבר להיקף זה, עלולה להוביל למחיקת הסטודנט מן הקורס. במזכירות המחלקה יוצגו אישורים רק במקרים של אשפוז ושרות במילואים.
3. למרצה ניתנת האפשרות להטיל על הסטודנטים עבודה ביניים, בחינת ביניים או תרגיל במהלך הקורס.
4. מטלת סיום הקורס תקבע על-ידי המרצה.
5. חל איסור על הגשת עבודה בזוגות!
6. במקרה של העתקה צפוי הסטודנט לעונש משמעותי.

קורסי אנגלית בבצלאל מתחלקים למספר רמות, וניתנים ללא תשלום נוסף. הנוכחות בקורסי אנגלית היא חובה. רכות לימודי האנגלית, הגב' ג'ודי אור-סתיו, תשמח לעזור ולייעץ בכל הקשור ללימודי האנגלית.

את רמת ה"פטור" באנגלית ניתן להשיג באחת מן הדרכים הבאות:

- א. עמידה במבחן האנגלית הכלול בבחינה הפסיכומטרית הכלל ארצית.
- ב. עמידה במבחן הפטור של המרכז הארצי לבחינות והערכה (מבחן אמיר"ר או אמיר"ם).
- ג. לימודים במסגרת קורסי האנגלית בבצלאל, עמידה בדרישותיהם השוטפות, ובמבחן פטור פנימי בסוף הקורס.

בחינת מיון (אמיר"ם) בבצלאל

לאחר קבלתך לבצלאל, תינתן לך האפשרות להיבחן בבחינת אמיר"ם, אשר תתקיים בבצלאל במהלך הקיץ.

סטודנטים שלא נבחנו בעבר בבחינת מיון באנגלית, ורמתם לא נקבעה, נדרשים להירשם לבחינה. שובר תשלום יישלח בערכת מימורש הקבלה. מודגש כי בחינת המיון לקביעת רמת האנגלית היא חובה לכל הסטודנטים.

בחינת המיון תקבע את רמת האנגלית שלכם, ולפיה תשובצו ללימודי אנגלית במהלך שנת הלימודים. הלימודים לקראת רמת פטור באנגלית אינם חלים על סטודנטים:

- א. בעלי תואר אקדמי ממוסד להשכלה גבוהה בארץ או בחו"ל, שלמדו אנגלית כשפה זרה.
- ב. סטודנטים אשר השלימו בגרות בבית ספר תיכון ששפת ההוראה בו אנגלית.

יש להגיש למזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה אישורים מקוריים על-מנת לקבל את הפטור.

לוח בחינות מפורט על-פי קורסים ייקבע במהלך שנת הלימודים ויובא לידיעת הסטודנטים.

הבחינות מרוכזות בתקופה קצרה ועל כן הסמיכות ביניהן רבה. על הסטודנט לתכנן את לימודיו בהתאם לכך ולהפעיל שיקול דעתו.

בקורסי חובה שנתיים בהם מתקיימת בחינה בסוף כל סמסטר, נדרש ציון עובר לכל הפחות בכל אחד מהסמסטרים כדי לסיים את הקורס בהצלחה.

הסטודנטים זכאים לשני מועדי בחינה [מועד א' ומועד ב']. אולם הציון האחרון שהתקבל הוא הקובע. במקרים המפורטים להלן בלבד תינתן אפשרות למועד מיוחד (מועד ג'):
א. במקרה של שירות מילואים ביום הבחינה (מועד א' או ב').
ב. אשפוז בגין מחלה ביום הבחינה.

את האישורים יש להציג במזכירות המחלקה, לא יאוחר משבועיים לאחר שהתקיימה בחינה במועד ב' בקורס המבוקש, וזאת בצירוף מכתב הכולל את נימוקי הבקשה.

הגשת עבודות בקורסים תעשה במועד שנקבע על-ידי המרצה. ככלל, אין מועד נוסף במקרה של הגשת עבודות.

התאמות ללקיני למידה

התאמות ללקיני למידה

התאמות בבחינות ניתנות בהסתמך על המלצות האבחון והדרישות הספציפיות ללימודים בצבאלא. סטודנט אשר יגיש את האבחון יקבל אוטומטית הארכת זמן במבחנים והתעלמות משגיאות כתיב בלימודי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה. סטודנטים הזקוקים להתאמות שונות נוספות יגישו בקשתם לדקנאט הסטודנטים 30 ימים לפני מועדי הבחינות וההגשות. הבקשות יועברו מדקנאט הסטודנטים אל ועדת ההוראה של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה שתדון בהן לגופו של עניין.

סטודנט רשאי לערער על ציון שניתן לו בקורס בתוך שבועיים מיום פרסום הציון בפועל. עליו למלא טופס ערעור במזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה ולנמק בו את הנסיבות בעטיין הוא מגיש בקשה זו. תשובת המרצה תמסר לסטודנט באמצעות מזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

שפת הכתיבה של עבודות ומבחנים

בהיעדר הסכמה מפורשת של המרצה לבדוק את מטלות סיום הקורס בשפה אחרת, ייכתבו הללו בשפה העברית.

חילופי סטודנטים

סטודנטים היוצאים לחילופין לא יוכלו להשתתף בסמינר שנתי בשנת לימודיהם השלישית. ברישום הממוחשב, יבחרו סטודנטים אלה 5 קורסי בחירה מתקדמים (במקום 3 כמקובל בשנה ג'), על מנת להקל על העומס בשנה ד', זאת בתנאי שיעמדו במטלות הקורסים. את הסמינר ילמדו הסטודנטים בשנה ד'.

קורסים רב-מחלקתיים

- לסטודנט ניתנת אפשרות לכלול קורס רב-מחלקתי אחד כחלק ממאזן נקודות הזיכוי שלו במחלקה, רק בתנאים הבאים:
- לאחר שהשלים קורס רב-מחלקתי אחד.
- סגל ההוראה של אחד משני הקורסים הרב-מחלקתיים, כולל מרצה/ים מהמחלקה להיסטוריה ותיאוריה
- היקף נ"ז בגין הקורס הרב מחלקתי לא יעלה על 2 נ"ז

המחלקה להיסטוריה ותיאוריה מקיימת בין ארבעה לששה ימי עיון בשנה. בשנים האחרונות התארחו במחלקה יוצרים, אוצרים ותיאורטיקנים מן העולם, בין השאר מצרפת: קלוד לנצמן, (Claude Lanzmann), קתרין דוד (Catherine David), רומי גולן (Romy Golan), ג'וזף כהן (Joseph Cohen), מקנדה: גי ד'ליז (Guy Delise), מבריטניה: טימוטי היימן (Timothy Hyman), מאיטליה: לאונרדו סונולי (Leonardo Sonnoli), מגרמניה: בוריס גרויס (Boris Groys), פריידר שנוק (Frieder Schnock) ורנטה סטי (Renata Stih), מתורכיה: ואסיף קורטון (Vasif Kortun), מארה"ב: וו.גיי.טי. מיטשל (W.J.T. Mitchel), גיילס נוקס (Giles Knox) ואחרים.

כתב העת המקוון, הדו-לשוני והשפיט היסטוריה ותיאוריה: פרוטוקולים עולה לרשת ארבע פעמים בשנה בחודשים אוקטובר, פברואר, אפריל ויולי. כתב עת אקדמי זה, מפרסם מאמרים תיאורטיים, רשימות ביקורת ותערוכות וירטואליות, ובתור שכזה הוא מייצג את קשת הדעות בבצלאל ומחוצה לה. עד כה עלו לרשת 18 גיליונות: גיליון מס' 1: קווים מקבילים, נובמבר 2005 // גיליון מס' 2: היבטים באוצרות עכשוויות, אפריל 2006 // גיליון מס' 3: הלם היפה, אוקטובר 2006 // גיליון מס' 4: רוחות אפריל, מרץ 2007 // גיליון מס' 5: בציר 2007: סטודנטים כותבים, יולי 2007 // גיליון מס' 6: המודל: בין מדע לאמנות, נובמבר 2007 // גיליון מס' 7: רובדי הזמן: חיים, מוות וזיכרון, ינואר 2008 // גיליון מס' 8: אנימציה כיום, אפריל 2008 // גיליון מס' 9: בציר 2008: סטודנטים כותבים, יולי 2008 // גיליון מס' 10: ימין שמאל ורוח הקודש, אוקטובר 2008 // גיליון מס' 11: צילום והזירה הפוליטית, ינואר 2009 // גיליון מס' 12: הזמן: בין מדע לאמנות, אפריל 2009 // גיליון מס' 13: מחורץ לפרוטוקול: סטודנטים כותבים, יולי 2009 // גיליון מס' 14: גרמאניה, אוקטובר 2009 // גיליון מס' 15: קומיקס וקריקטורה, פברואר 2010 // גיליון מס' 16: מצבי יצירה: אופנה וצורפות // גיליון מס' 17: הפרוטוקולים של צעירי בצלאל, יולי 2010. גיליון יולי, העולה לרשת מדי שנה, מוקדש כולו למאמרים, תיקי עבודות וביקורות פרי עטם של סטודנטים במחלקת השונות של בצלאל.

פרוטוקולאז: אסופת מאמרים מתוך כתב העת המקוון, היסטוריה ותיאוריה: הפרוטוקולים. אסופה מודפסת של מאמרים נבחרים מתוך כתב העת, הרואה אור אחת לשנה במהדורה מוגבלת.

שנה א'

קורסי חובה שנתיים לכלל
הסטודנטים בצלאל

אמנות מודרנית

110-3 / שנת, 2 ש"ש, 2 ז"י; יום א' 10:30-12:00

ד"ר איגור ארנוב

הקורס מציג את הציור, הפיסול, האדריכלות והעיצוב באמנות המודרנית מתקופת המהפכה הצרפתית בשלהי המאה ה-18 ועד ימינו. נעסוק בהתפתחות הזרמים האמנותיים העיקריים, מהניאו-קלאסיקה בסוף המאה ה-18 ועד לפוסט-מודרניזם בימינו. נשאף להדגים את השתקפותם של רעיונות חדשים דרך ניתוחן של יצירות האמנות. מטרתו של הקורס להעניק לסטודנטים את הכלים להבנתן של יצירות האמנות בקונטקסט התרבותי החברתי וההיסטורי.

אמנות מודרנית

110-7 / שנת, 2 ש"ש, 2 ז"י; יום א' 10:30-12:00

רונית שטיינברג

הקורס יציג סקירה כרונולוגית של התפתחות האמנות המערבית מן המהפכה הצרפתית בשלהי המאה ה-18 ועד ימינו, תוך התייחסות להקשרים ההיסטוריים, החברתיים והתרבותיים שבתוכם היא נוצרה. במהלך השעורים נתמקד באמנים, ביצירות אמנות, בזרמים ובסגנונות אמנותיים מרכזיים, וכן בטקסטים חשובים שנכתבו על ידי

אחדים מאמנים אלה. הקורס יפתח בדיון בעקרונות הניאו קלאסיקה כפי שהם באים לידי ביטוי באדריכלות, פיסול, ציור ורישום. לאורך סמסטר א' נדון בזרמים אמנותיים נוספים שהתפתחו במאה ה-19, כמו הרומנטיציזם, הנטורליזם, הריאליזם, האימפרסיוניזם, הפוסט אימפרסיוניזם ואמנות סוף המאה. סמסטר ב' יוקדש לאמנות המאה העשרים, ויעסוק באמנים ובזרמים מרכזיים, כמו הפוביזם, הקוביזם, האקספרסיוניזם הגרמני, הדאדא, הסוריאליזם, המופשט, אמנות הפופ, אמנות מינימליסטית, אמנות מושגית, ואמנות פוסט מודרנית. לצד דיון בזרמים אלה, נעסוק גם במגמות חוזרות באמנות המודרנית, כמו משיכה אל האחר; האדם והטבע; אמנות וטכנולוגיה ועוד.

אמנות מודרנית

110-2 / שנת, 2 ש"ש, 2 ז"י; יום א' 10:30-12:00

ד"ר גל ונטורה

הקורס יציג סקירה כרונולוגית של התפתחות האמנות המערבית מן המהפכה הצרפתית בשלהי המאה ה-18 ועד ימינו, תוך התייחסות להקשרים ההיסטוריים, החברתיים והתרבותיים שבתוכם היא נוצרה. במהלך השעורים נתמקד באמנים, ביצירות אמנות, בזרמים ובסגנונות אמנותיים מרכזיים, וכן בטקסטים חשובים שנכתבו על ידי אחדים מאמנים אלה. הקורס יפתח בדיון בעקרונות הניאו קלאסיקה כפי שהם באים לידי ביטוי באדריכלות, פיסול, ציור ורישום. לאורך סמסטר א' נדון בזרמים אמנותיים נוספים שהתפתחו במאה ה-19, כמו הרומנטיציזם, הנטורליזם,

הריאליזם, האימפרסיוניזם, הפוסט אימפרסיוניזם ואמנות סוף המאה. סמסטר ב' יוקדש לאמנות המאה העשרים, ויעסוק באמנים ובזרמים מרכזיים, כמו הפוביזם, הקוביזם, האקספרסיוניזם הגרמני, הדאדא, הסוריאליזם, האקספרסיוניזם המופשט, אמנות הפופ, אמנות מינימליסטית, אמנות מושגית, ואמנות פוסט מודרנית. לצד דיון בזרמים אלה, נעסוק גם במגמות חוזרות באמנות המודרנית, כמו משיכה אל האחר; האדם והטבע; אמנות וטכנולוגיה ועוד.

מבוא לתרבות המערב

9900050-1 / שנת, 2 ש"ש, 2 ז"י; יום א' 14:30-16:00

אביב לבנת

למבוא מקיף של תרבות המערב עבור סטודנט ישראלים היום יש משמעות כפולה. ראשית, הבנת הנרטיבים התרבותיים שהתפתחו באירופה החל מהעת העתיקה, דרך ימי הביניים והעת החדשה, על מאפייניהם הפוליטיים, החברתיים, הדתיים, ההגותיים והאמנותיים וזאת על מנת להבנות פלטפורמה אישית של ידע ותובנה היסטורית בסיסית של תרבות המערב על רגעיה המכוננים. על רובד בסיסי זה קיימת רלוונטיות לעיסוק בתולדות תרבות המערב בימינו בעקבות קריאת התגר של 'תרבויות עולמיות' על ההגמוניה של תרבות המערב. הנושא הופך מתיאורטי גם לרלוונטי לאדם החושב והמעורב פוליטית וחברתית. יש קשר לזהות שלנו כישראלים שיושבים על נקודת ציר בצומת מפגשים של מערב ו'עולמיות' – מזרחית, אפריקאית, אסיאתית ועוד. לאורך הקורס יעשה ניסיון לבחון את ההקשרים

ראשוני לסיפור העל" של התרבות המערבית, שאותו היא מספרת לעצמה. כפי שנראה, מדובר בסיפור שתחילתו בהבטחה גדולה, וסופו בשבר גדול לא פחות.

שנה א'

קורסי חובה עיוניים למחלקות

שנתי

ארכיטקטורה

תולדות הארכיטקטורה

1023 / שנת 2, ש"ש, ז"ז; יום א' 16:30-18:00

ד"ר נעמי מאיריידן

קורס זה יוקדש לעיון בתולדות האדריכלות המערבית מאז המאה החמישית לפנה"ס ועד למאה ה-17. הדיון יהיה כרונולוגי במהותו, כאשר כל אחד מהפרקים יילמד תוך בחינת זיקתה של האדריכלות הן לאירועים, לנסיבות, למהלכים ולהלכי הרוח התקופתיים (ובמקרים מסוימים גם לעולמו הפרטי של האדריכל) והן לאדריכלות העבר. לשון אחר, היצירה האדריכלית תנוחת בהקשרים השונים (פיסיים, חברתיים וכלכליים, טכנולוגיים ומדעיים, מדיניים ודתיים, תרבותיים ואמנותיים) שבהם נעשתה ושאליהם יועדה, מזה, וכחוליה בשרשרת של תולדות האדריכלות, מזה. הדיון בכל אחד מהפרקים ייחתם בהפניית מבט מרפרף ליצירות אדריכלות מן העת החדשה (ואף זו העכשווית) השואבות השראה מהפרק האמור. מטרתו של מהלך זה היא להציג את מעשה

יחידות עיקריות לפי חמש תקופות, שהן אבני דרך ופרשות דרכים מרכזיות בהיסטוריה המערבית, תוך כדי הבלטת חשיבות סוגיות תרבותיות של תקופות אלו בשיח האינטלקטואלי העכשווי.

חמש היחידות בהן נעסוק הן: לידתן של הפילוסופיה ושל הטרגדיה באתונה במאה החמישית לפני הספירה; שיאו וסופו של רעיון הקוסמופוליס באימפריה הרומית של המאה השנייה אחרי הספירה; מילנריום וחילון בשלהי האלף הראשון אחרי הספירה; לידתו של הסובייקט באיטליה של תקופת הרנסאנס; משבר הסובייקט במהפכה הצרפתית. בכל שיעור נדון בטקסט משמעותי בהקשר התקופה הנלמדת, ויוקרנו קטעי סרטים המדגימים מושגי יסוד שנלמדו בקורס.

מבוא לתרבות המערב

9900050-2 / שנת 2, ש"ש, ז"ז; יום א' 14:30-16:00

ד"ר דרור פימנטל

מי לא רוצה להיות בן התרבות המערבית? מה כל כך טוב בה שכולם רוצים להימנות עליה? במהלך הקורסים נתהד על קנקן של שאלות אלו, תוך התוודעות עם נכסי צאן הברזל של תרבות המערב, החל מן המיתולוגיה היוונית וכלה בפוסט־מודרניזם. בדרך נתוודע לתפיסות ושיטות שעיצבו את פני התרבות וההיסטוריה, כמו למשל הפילוסופיה היוונית, הנצרות, הנאורות, המדע החדש, האמנות המופשטת, האקזיסטנציאליזם והפסיכואנליזה. בהזדמנות זו נתהד על שאלות נצחיות כגון "מה ישנו ומה איננו", "מה ראוי ומה מגונה", "מה אפשר לדעת ומה אי־אפשר לדעת", "מהו האדם ומהי תועלתו", ונשרטט מתאר

הישירים והעקיפים שלנו כיהודים או כישראלים עם תרבות המערב מתוך כוונה לבחון את הנרטיב ולהדהד מתוכו יסודות של זהות וחשיבה עכשווית.

הקורס נע על צירים של היסטוריה של הרעיונות והוא מאגד הסתכלות בין תחומית שמשלבת היבט היסטורי פילוסופי ואמנותי. כדברי הוגה הדעות ג'ון ראסקין שבהתבוננות על העבר קבע: "אומות גדולות כותבות את תולדות היתהן בשלושה כתבים: ספר המעשים, ספר המילים, וספר האמנות...לא ניתן להבין אף אחד מהספרים הללו מבלי לקרוא את שני האחרים, אך האחרון הוא הנאמן מכולם."

חוט מקשר של היסטוריה, פילוסופיה, אמנות ומוסיקה - מהמיתולוגיה למחשבת יוון ורומי, צמיחת הנצרות מהיהדות וניצורה של אירופה, מעידן האמונה המדיאולגי אל עידן התבונה שנפתח עם רנסנס, הומניזם ובעקבותיו שלל מהפכות מדעיות, חברתיות, לאומיות ומסתיים עם "ההומניזם הוא אקסיסטנציאליזם" ועם "דקונסטרוקציות" של כל המפעל המודרני של תרבות המערב.

מבוא לתרבות המערב

9900050-3 / שנת 2, ש"ש, ז"ז; יום א' 14:30-16:00

ד"ר אשר סלה

מטרת הקורס לשמש מבוא היסטורי ופילוסופי לשם התמודדות עם השאלות הבאות: האם קיימת תרבות מערבית? אם כן, מהן גבולותיה בזמן ובשטח? מהי הגישה המחקרית המתאימה להתמודדות עם שאלות אלו? הקורס מחולק לחמש

האדריכלות כמי שמושפע מהמורשת האדריכלית (של העבר) והשיח האדריכלי (של ההווה), מחד, ומשפיע על מהלכים אדריכליים (של העתיד), מאידך.

סמטרא'

עיצוב קרמיקה וזכוכית

חפצים

סמטרא' 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר גיא שטיבל

מסע בזמן בעקבות חפצים מן העבר וההווה כמפגש בין חומר לרוח. במרכז כל שיעור יעמוד חפץ אחד והסיפור שמאחוריו. מן החפצים נצא לעבר התמונה הרחבה של החברה תוך שימת דגש על בחינת הקשר בין עיצוב, טכנולוגיה, פרקטיות, סמליות ואמונה. בקורס נקיים דיאלוג בין האתמול להיום ונשים דגש על שמרנות בעיצוב מול חדשנות ושינוי.

בין תעלומות מן העבר, עין הרע ומגיה שחורה נבחן בין היתר את התכשיט המפורסם ביותר של א"י, כלי עישון סמים, תעשיית מזכרות עולי הרגל, חפצי פולחן ונקבה ביצירתה של הזיפן הגדול בתולדות הארץ.

תקשורת חזותית

מבוא לתקשורת חזותית

1800111 / סמטרא' 2, ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר ברוך בליך

מטרתו העיקרית של הקורס להציג אספקטים תיאורטיים ומעשיים של העברת מידע באמצעות

דימויים חזותיים: ציור, איור, קריקטורה, גרפיטי, כרזה, צילום, קולנוע (הדוקומנטרי, הבדיוני והאנימציה), אובייקט וכו'. יוצגו בקורס מודלים בתקשורת (מודל התקשורת הקווית, הספיראלית, עקרונות תורת האינפורמציה וכו') והדרכים ליישומם בתקשורת החזותית. במרכז הקורס תוצג השאלה כיצד מעביר ההיצג החזותי את האינפורמציה הגלומה בו, האם ההיצג החזותי כבול בכלליי הבלשנות של הלשון, או הוא בעל סמנטיקה, סינטקס ופרגמטיקה ייחודיים לו. האם ניתן לבדוק את טיבו של ההיצג החזותי ולקבוע כללים לתמונה טובה, וכיצד כל מדיום (הציור, הכרזה, הקריקטורה וכו') מציג ומעביר את האינפורמציה הטעונה בו. כמו כן תועלנה שאלות באשר לאספקטים הדימויים של ההיצג החזותי: מטפורה, מיטונימיה, סינקדוכה, אוקסימורון, וכו', האם ניתן לאתר דעות קדומות בהיצג החזותי סטריאוטיפים חברתיים ותרבותיים וכו'. במרכז הקורס תועמד שאלת היצוג – עד כמה הוא עניין של קונווציה, או הוא עניין טבעי. האם קליטת ההיצג החזותי תלויה בתרבות ובמוסכמותיה, או ההיצג החזותי איננו תלוי תרבות וקליטתו משוחררת מאילוצי מקום וזמן. מגוון החומרים שיטופלו בקורס יכללו ציורים, כרזות, קריקטורות, פרסומות, צילום, סרטי חדשות וסרטים דוקומנטריים, תעמולה ועוד.

אמנות + צילום

תיאוריות של צילום

וההיסטוריה של המודרניות

2800120 / סמטרא' 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר חיים דעואל לוסקי

ניתוח היסטורי ורעיוני של האירועים הקשורים בהמצאת הצילום במאה התשע-עשרה, ויביל אותנו להבינו כראשיתו של מפנה רדיקלי בתרבות המערב בכללה. בהקשר זה נחקור את האופנים שבהם הצילום מתפקד על קו השבר של החוויה המודרנית ומעבר לה. נעסוק בהקשר זה במשמעותם של הרגעים המכריעים, המבטים הממפים, הכוחות המארגנים, והאמצעים הזוכרים. מדי קורס יוצג אחד הנושאים המרכזיים שהצילום העמיד במאה שנותיו הראשונות – בין היתר, הגוף, הדיוקן, המבט האנתרופולוגי, התנועה, העיר, מושג התנועה בצילום, שחור/לבן בין פוזיטיב ונגטיב, מבט אופקי ומבט אנכי, פנים וחוץ, אינפורמציה ודיס-אינפורמציה, ומבנה היום-יומיות החדשה.

אמנויות המסך

קולנוע, וידאו ומדיה חדשה:

היסטוריה, תיאוריה

וביטויים בתרבות העכשווית

1800113 / סמטרא' 2, ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

רונן לייבמן

למרות שמצלמת הוידאו הביתית הראשונה פותחה רק באמצע שנות השישים, ההיסטוריה של הוידאו ארט התרחבה ואת שורשיה ניתן למצוא כבר בעבודות הקולנוע הניסיוניות של שנות

סמסטר ב'

זרופות ואופנה

אורבניה: מבטים על הגוף

1800118 / סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

יונה וייץ

הקורס בוחן את שאלת הנראות של הגוף באורבניה באמצעות דיון בייצוגים המגוונים ובפרקטיקות השונות כשדה פעולה חברתית-תרבותי ועצמי. הדיון בפוליטיקה של הגוף עוסק בשאלות של זהות, מיניות, מגדר ופולחני גוף העוטפים-נחרטים-מוטבעים בגוף (פוליטיקה של הלבוש, בודי בילדינג, עיטורים, עקועים, פלסטיקה) ועוד.

עיצוב תעשייתי + עיצוב קרמי וזכוכית

עיצוב ותרבות חומרית

2800127 / סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר ראובן זהבי

הקורס יעסוק בסקירה ודיון בסוגיות שבין עיצוב ותרבות חומרית. נעקוב אחר שאלות נבחרות המלוות את הפרקטיקה העיצובית עד ימינו. נפתח, כמקרה מבחן, בשאלת הזמן, השעון ומכשירי מדידה והשפעותיהם על התרבות החומרית. נבחן, בהמשך, את התפתחות מעמד המעצב על רקע המכניזציה ותרבות הצריכה. נדון בהתמודדות עם ההשלכות הסביבתיות של תהליך זה, בעיצוב בר קיימא ובניסיונות לפתח גישות עיצוביות חלופיות. נעמוד על מספר הקשרים שבין עיצוב אובייקטים וטכנולוגיות בכלל ואינטראקטיביות בפרט. נסיים בניסיון למפות מקורות צורניים בעיצוב העכשווי.

פוליטיות וכלכליות על סוגיות ומגמות בשדה העיצוב (פאפאנק) כגון המקומי והגלובאלי, Socially Responsible Design – SRD, cradle to cradle, מגדר ואחרים. במהלך הקורס נקיים תרגיל בשטח המפגיש בין תכני הקורס לאסטרטגיות מתודולוגיות (תצפית וראיון) המשמשות ב- User based design.

זרופות ואופנה

תולדות האופנה

1800114 / סמסטר א', 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר מיכל פופובסקי

"אופנה" הינו מושג השייך ללקסיקון המושגים של המאה העשרים. כמושג הוא משפיע באופן מכריע על שדות-תרבות וגם על אופני החיים. בקורס זה נתמקד ב"אופנה" בשדה הלבוש. נעקוב אחר התפתחויות המאפיינות לבוש המיועד לנשים ולבוש המיועד לגברים במאה ה-20. נראה כיצד נולדה האופנה המודרנית ומה היו מאפייניה. נראה כיצד, בסוף המאה ה-20, הופיעו הזרמים המכונים "פוסט-מודרניים" ונאפיין אותם. במקביל, משום שהמונח "אופנה" כפי שהוא בא לידי ביטוי במאה ה-20 דורש התייחסויות תיאורטיות, מושגיות וחזותיות, נציג גישות תמטיות העוסקות בקשר בין "אופנה", "גוף", "גשיות", "גבריות". נתמקד בחיבור בין "אופנה", "נשים", "גבריים" ו-"קו", "נפתח", "קפל/כפל. נתח צילומים ותמונות, נצפה בקטעי סרטים וקטעים מתוך תהלוכות אופנה עכשוויות, נתייחס למעצבי על ולתרומתם.

העשרים והשלושים. מאידך, בשנים האחרונות הפך הוידאו התיעודי לחלק בלתי נפרד משדה האמנות העכשווית והוידאו ארט בפרט. מטרת הקורס היא למפות ולהכיר את התהליך אותו עבר הוידאו ככלי וכתוכן בשדה האמנות החל משנות החמישים ועד היום. מאז הופעת שימש הוידאו כתחום השואב ומנהל דיאלוג עם תחומי יצירה שונים כגון קולנוע, פיסול, טלוויזיה, פרפורמנס ועוד. אופיו ההיברידי של הוידאו איפשר לו לשמור על נוכחותם של תחומים אלה במקביל ולהתפתח עימם.

עיצוב תעשייתי

אנתרופולוגיה ועיצוב תעשייתי

1800131 / סמסטר א', 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

יונה וייץ

מטרת הקורס לבחון את שדה העיצוב התעשייתי מנקודות מבט חברתיות ופוליטיות. הדיון התיאורטי והעיצובי יתנהל באמצעותם של תיאורטיקנים מרכזיים ודוגמאות משדה העיצוב התעשייתי. במסגרת הקורס נדון לדוגמה ביחסים הנרקמים בין יחידים לחפצים, בין חפצים ליחידים (חינסקי) ובין חפצים לרשתות חברתיות (מוס). נבחן את ההון התרבותי והערך החברתי שמופק מחפצים (בורדיה) ואת מקומו של המטריאלי במבנים חברתיים (מרקס). נפענח מגוון חפצים ומרחבים כסמנים מוצפנים של משמעויות חברתיות ואידיאולוגיות (דאגלס, סעיד, נורה, פונקשטיין, ירושלמי, פורטוגלי, וייצמן, פוקו) המשמשים אף לניסוח ועיצוב תודעה וזהות של יחידים וקבוצות. כמו כן נעסוק בהשפעת איגודות

קורס זה יציע סקירה סלקטיבית של נקודות ציון מכריעות בהתפתחות ההיסטורית של אמנות הקולנוע, החל מסרטיהם הקצרים של האחים לומייר בסוף המאה ה-19 ועד לקולנוע הדיגיטלי של השנים האחרונות. תשומת לב מיוחדת תינתן לקונטקסט הלאומי, הכלכלי, הפוליטי והאסתטי בו צמחו תנועות קולנועיות דומיננטיות (כגון האקספרסיוניזם הגרמני, הניאו ריאליזם האיטלקי, או הגל החדש הצרפתי), וליוצרים קולנועיים נבחרים אשר הצליחו לשמור על סגנונם הייחודי בתוך המסגרות בהן פעלו (כגון סרגיי אייזנשטיין, אורסון וולס או סטנלי קובריק). כמו כן, מסענו הכרונולוגי יתמקד לא רק בהשתכללותו של הקולנוע הבריוני, אלא גם בהתפתחותו של הקולנוע התיעודי והניסיוני ברחבי העולם ולאורך השנים. נציע פרספקטיבות היסטוריות ואסתטיות שונות לגבי האבולוציה של שפת הקולנוע, נבחן את השפעתן של התפתחויות טכנולוגיות על מסורות סגנוניות בקולנוע, ונעריך את חשיבותם של הז'אנר הקולנועי ותיאוריית ה"אוטר" ככלים מרכזיים לניתוח והבנה של ההיסטוריה של הקולנוע.

בשלושת העשורים האחרונים מושג ה"עדות" תפס מקום מרכזי בדיון האינטלקטואלי שהתפתח כחלק מלקחי מלחמת העולם השנייה. סוגיות כמו מה זו עדות, מי הוא העד, האם ניתן להכיר בטרומה ולהבין זוועה, עולות תוך כדי עיסוק בתמות מרכזיות בתיאוריות ביקורתיות הדנות במה היא הוכחה, כיצד מיוצרת האמת, המפגש עם האחר ואחרות ומהו מעמדו של הטקסט ומחברו. בקורס נקרא טקסטים של כמה מנציגיה הבולטים של המסורת הביקורתית על העדות כמו פלמן ולאוב, ליוטאר, אגמבן, סונטג ובלונסקי ונשאל כיצד ניתן לקשור את הבחנותיהם לצילום. באמצעות מושגים מרכזיים ביחס למדיום של עדות ולזה של צילום ולמעשה הצילום יועלו שאלות אודות מהו היחס לאירוע, לדוקומנטציה, לעד/צופה, למספר, למרחב ההופעה ולמרחב ההשתתפות. ננתח בקורס צילומים ביחס למושגים שנלמד יחד.

קורס המבוא נועד להציג את היסודות השונים של העיצוב הגראפי (טיפוגרפיה, איור, לוגו, פרסום ועיצוב אריוזות, עיצוב אינטראקטיבי ואנימציה), התיאוריה של העיצוב הגראפי (מהי תקשורת ושפה חזותית לעומת שפה מילולית? כיצד

אובייקט חזותי מקבל משמעות?), ההיסטוריה של העיצוב הגראפי במאה ה-20 (כוחות משפיעים, תנועות אמנותיות, מעצבים חשובים והצגה של העיצוב הגראפי בהקשר של עיצוב הארכיטקטורה של התקופה), תולדות האות והעיצוב הגראפי בישראל.

שנה ב'

**קורס חובה שנת
לכלל הסטודנטים בצלאל**

תולדות האמנות

קורס זה יוקדש לעיון בתולדות האמנות המערבית בין המאה השביעית לפנה"ס למאה ה-17: האמנות היוונית, האמנות הרומית, אמנות שלהי העת העתיקה ותקופת הנצרות המוקדמת, אמנות ימי הביניים, אמנות הקדם רנסנס והרנסנס, המנייריזם והבארוק, כל אחד מהפרקים יילמד תוך בחינת זיקתה של האמנות הן לאירועים, לתרבות ולהלכי הרוח התקופתיים ו/או האישיים והן לאמנות העבר. כמו כן, לאורך כל הקורס תוצג אפשרות השפעתה של האמנות המערבית בפרק הזמן האמור על האמנות בעת החדשה (כולל זו העכשווית). דגש מיוחד יושם על יצירות מופת, מתוך כוונה לערוך דיון בהתנהלותה של האמנות בין העבר (שממנו היא שואבת השראה), ההווה (שעמו היא מקיימת דיאלוג) והעתיד (שעליו אפשר והיא משפיעה, באופן זה-איר-אחר).

תולדות האמנות

102-1 / שנת, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 14:00-12:30

ד"ר גיא טל

מדוע המלך המצרי אחנתון נראה בדיוקנאותיו כמו מלכת דראג? מדוע האינקויזיציה הזמינה את הצייר ורונזה לשימוע? מה פשר החיוך של הגברים בפסלים יוונים ושל המונה ליהו? מדוע בורמיני בנה קפלה בצורת דבורה? מי הן הדמויות בעלות ראש כלב בתבליט כנסיה רומנסקית? כיצד הרמיזות ההומורארטיות בפסל דוד של דונטלו עולות בקנה אחד עם המסר הפוליטי שלו? ואיזה פסל מן המאה ה-13 סיפק השראה לדמותה של המכשפה בסרט "שליגיה" של וולט דיסני? בשאלות אלה ואחרות נדון בקורס זה, אשר סוקר את אמנות העת העתיקה והקלאסית, אמנות ימי הביניים ואמנות הרנסנס והבארוק.

תולדות האמנות

102-2 / שנת, 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 14:00-12:30

ד"ר רוני עמיר

הקורס יסקור את תולדות האמנות ואת התפתחותה למן העת העתיקה ועד למאה השבע עשרה. בחלקו הראשון נדון ביצירות אמנות ממצרים, ממסופוטמיה ומזהים האגאי וכן באמנות יוונית ורומית. בחלקו השני של הקורס נעסוק באמנות בימי הביניים, ברנסנס ובבארוק.

הקורס יקנה כלים לניתוח יצירות אמנות וילמד למקמן במרחב גיאוגרפי, היסטורי ותרבותי, תוך הזכרות עם סגנונות משתנים ואמנים בולטים. הבנת תולדות האמנות ברצף היסטורי תקנה בסיס להעמקת ולהעשרת היצירות של האמן העכשווי.

שנה ב'

קורסי חובה עיוניים למחלקה

הפירוט להלן על-פי מחלקת:

שנתי

ארכיטקטורה

ארכיטקטורה מודרנית

18:00-16:30 / 2 ש"ש, 2 נ"ז; יום א' 18:00-16:30

ד"ר רחל רפפורט

קורס זה עוקב באופן כרונולוגי אחרי גיבוש האתיקה והאסתטיקה המודרנית בתרבות המערבית החל משקיעת הבארוק. הקורס מציג את התפתחות הארכיטקטורה המודרנית במאתיים השנה שבין תנועת ההשכלה ועד לאחר מלחמת העולם השנייה (1750-1950). הוא דן בתנועות והזרמים העיקריות המתפתחים בעקבות האקדמיזם ההיסטורי מצד אחד וכתוצאה מהמהפכה התעשייתית, תמורות בהגות המודרנית, ושינויים בתפיסת בית המגורים והעיר מצד שני. הקורס מתמקד בהבנת הרעיונות המנחים של הקבוצות השונות, על אבחנת ההבדלים ביניהם, בהכרת המתכננים הבולטים ובניתוח הפרויקטים אשר ידעו לבטא את אותם הרעיונות ביצירה האדריכלית – המעבר מקונצפט לצורה.

סמסטר א'

אמנות + צילום + אמנויות המסך

אמנות ישראלית

18:00-16:30 / 2800125 סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 18:00-16:30

יגאל צלמונה

הקורס יציג את תולדות האמנות הישראלית בהקשר היסטורי, סוציולוגי ופוליטי, מראשיתה כחלק מן האמנות-תעמולה הציונית בפריז, ברלין וירושלים בתחילת המאה העשרים ועד ליצירת השנים האחרונות. מטרת הקורס היא להציע דרכים שונות להבנת סיפורה של האמנות החזותית הישראלית באמצעות פריסת העלילה הכרונולוגית תוך כדי דיון במספר נושאי חתך עקרוניים המלווים ומאירים את תולדותיה: מזרח או מערב, "כאן" או "שם", מקומיות או אוניברסאליות, לאומיות או היפוכה, "יחיד" או יחיד, שורשים או נודדים, יהודים או ישראלים.

תקשורת חזותית

מבוא לפרסום

18:00-16:30 / 2800125 סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 18:00-16:30

רן רבן

הקורס יערוך לתלמידים הזכרות רחבה ובסיסית עם עולם הפרסום. בעזרת מספר רב של דוגמאות למסעי פרסום בולטים מכל הזמנים, מכל העולם, יקבלו התלמידים מושג ציורי וחי על המציאות היום-יומית בחברות הפרסום ויצטיידו ב"כלי העבודה" המשמשים היום את חברות הפרסום המובילות בעולם. התלמידים ילמדו להכיר את תהליכי החשיבה, התכנון והביצוע המאפיינים את

הקמפיינים הפרסומיים המסחריים והחברתיים שבמרכזם תרגום של אסטרטגיה פרסומית לרעיונות יצירתיים.

הקורס יעסוק בין היתר בתהליכי העבודה הנכונים מול הלקוחות, בהבנת הקמפיינים המשולבים, באפיון ז'אנרים בפרסום ובמגבלות החוק המוסר והאתיקה.

בחלקו האחרון של הקורס יקבלו התלמידים סקירה רחבה על הטלטלה העוברת היום על תעשיית הפרסום בעולם שמקורה בחידושים הטכנולוגיים ותחזית על המגמות המסתמנות בעידן של web2.0, טלפון סלולארי וטלוויזיה אינטראקטיבית.

בחלקו האחרון של הקורס יקבלו התלמידים סקירה רחבה על הטלטלה העוברת היום על תעשיית הפרסום בעולם שמקורה בחידושים הטכנולוגיים ותחזית על המגמות המסתמנות בעידן של web2.0, טלפון סלולארי וטלוויזיה אינטראקטיבית.

עיצוב תעשייתי + עיצוב קרמי וזכוכית +
צורפות ואופנה

עיצוב המאה ה-21 ומקורותיו

12:00-16:30 / 2700124 סמסטר ב', ש"ס, 1 יום א' / יום ז'

ד"ר אורי ברטל

הקורס "עיצוב במאה ה-21" יסקור מגמות, תיאוריות, תערוכות ומעצבים מובילים בשדה העיצוב העכשווי. הקורס יציג הקשר בין מוצרי העיצוב לבין מגמות תרבותיות, כלכליות, חברתיות, תקשורתיות ואסתטיות. בכך יציע הקורס מבט רחב על היסודות השונים היוצרים

את תרבות העיצוב במאה ה-21 ואת מקומו והשפעתו בחברה העכשווית. הקורס יציג מעצבים שונים הפועלים כיום ואת יחסם לסוגיות חברתיות כמו המשבר הכלכלי, המודעות האקולוגית, העידן הווירטואלי, הממשק בין שוק האמנות לשוק העיצוב. כמו כן יציג הקורס את הסוגות האסתטיות השונות הרווחות כיום בעולם העיצוב. תוך הצגת השיח החדש יעורר הקורס דיון בנוגע למקומו של העיצוב במאה ה-21 לא רק כמשקף את החברה ואת רוח התקופה, אלא גם כמכשיר בעל עוצמה תרבותית, היוצר אידיאולוגיה חדשה המשפיעה על הדרך בה אנו תופסים את עצמנו ואת העולם סביבנו.

שנה ב'

פרוסמינר - חובה

עליכם לבחור פרוסמינריון אחד

מהרשימה להלן:

מרנסס לרטרו -

על מחווה, ציטוט ותחיה באמנות

ובתרבות החזותית

12:00-10:30 / 9301625 שנתיות, ש"ס, 2 יום א' / יום ז'

ד"ר נעמי מאירידין

הפרוט"ס יוקדש לעיון במתח המובנה בתרבות ובשיח התרבות בין עבר להווה ובין מקור למקורות. יש ודווקא הניכוס המודע והמוצהר של מרכיבים כלשהם מ"המאגר" האינסופי של האמנות הוא שמאפשר העמדה של תוצר חדשני

ושל מסר ייחודי, הנטועים בהוויית הכאן והעכשיו (הקולקטיביים והאישיים כאחת).

במהלך הקורס נבחן את התופעה המורכבת לדורותיה (למן העת העתיקה ועד ימינו, לאו דווקא בסדר כרונולוגי) ולגילומיה (באמנות ה"גבוהה" כבתרבות ה"פופולארית"). ננתח את המשותף והייחודי למונחים שונים, דוגמת מחווה, ציטוט ותחיה (או רנסנס, רנובציו, ניאו, קאמבק ורטרו), וגם השראה, פסטיש, חיקוי, העתקה וזיוף. ננסה להבחין בין מחווה לנירוץ המיתוס (ושחיטתה של "הפרה הקדושה"), בין תחיה להישרדות, בין תופעות גורפות ("טרנזיטיות") למהלכים נקודתיים, בין ניאו לנוסטלגיה, בין השראה להתכתבות ובין מותר לאסור. בעזרתן של הדוגמאות, התופעות ומקרי הבוחן שיוצגו במהלך הקורס, נעמוד על מורכבותו האפשרית של המהלך: למן הבחירה במקורות/ות ההשראה, עבור בהחלטה על טיב ה"שימוש" שנעשה בו/ בהם וכלה באופן שבו מאפשרים אלו את כינונה של יצירה מקורית.

פילוסופיה/קולנוע

12:00-10:30 / 9401252 שנתיות, ש"ס, 2 יום א' / יום ז'

ד"ר דרור פימנטל

האם הפילוסופיה יכולה לומר משהו על הקולנוע? האם הקולנוע יכול לשאת מסרים פילוסופיים? בקורס נחקר את נקודת הממשק בין הפילוסופיה לקולנוע, ונחשוב על במאים כעל פילוסופים ועל פילוסופים כעל במאים. בהקשר זה, נקרא טקסטים משל אפלטון, בנימין, רוסו, ניטשה ובודריאר, ונצפה בסרטים משל קופולה, טרנטינו, האנקה וקובריק.

לני ריפנשטאל: מצב גרמני?

9401201 / שנת' 2 ש"ש, 4 נ"ז; יום א' 10:30-12:00

ד"ר דנה אריאלי-הורוביץ

מהי דרכה המיוחדת של גרמניה בהיסטוריה, או 'המצב הגרמני' והאם בימאית הסרטים המזוהה עם הרייך השלישי, לני ריפנשטאל, משקפת אותו? הפרוסמינר יוקדש לעיון בשתי שאלות מרכזיות אלה. בחלקו הראשון, נדון בהיסטוריה הגרמנית מן הרומנטיקה ועד עליית הנאצים לשלטון, תוך התמקדות בדמויות כגון פייכטה, הרדר, יאהן וואגנר אשר יש המפענחים את יצירתם כמבשרת הנאציזם. העיון בהיסטוריה של הרעיונות יביא אותנו עד ל-30 בינואר 1933, יום תפיסת השלטון על ידי הנאצים. חלקו השני של הפרוסמינר יתמקד ביצירתה של לני ריפנשטאל. לצד סרטיה הידועים, 'ניצחון הרצון' ו'אולימפיא' נצפה בסרטים נדירים של ריפנשטאל שנחשפו בשנים האחרונות.

המוות בתרבות המערב

9401209 / שנת' 2 ש"ש, 4 נ"ז; יום א' 10:30-12:00

ד"ר אשר סלה

המוות הינו האירוע הטבעי ביותר אך גם תופעה תרבותית רבת משמעות בחייהם של בני האדם. הקורס יציג את התפתחות הגישות השונות כלפי המוות בהיסטוריה האירופאית משקיעתה של התרבות היוונית והרומית עד המאה ה-20, בעזרת פרשנות של העדויות האיקונוגרפיות של האמנות המערבית, מהציור ועד אדריכלות בתי קברות. כמו כן, ננתח קטעי פרודה ושירה ומסמכים כגון צוואות, מצבות וכו'. על סמך המחקרים

החלוציים של פיליפ אריאס, אדגר מורן ומישל פוקו נתחקה אחר תולדות המוות מהנוכחות של נושא האבל בהגות המערבית ועד הסתרת המוות בציוויליזציה הפוסט מודרנית. בנוסף, נעקוב אחר ההתפתחות של כמה topoi וסימבולים בתרבות המערבית בשני המילניומים האחרונים, כגון: מחול המתים, נישואי העלמה והמוות, הגולגולת ושעון החול ואחרים.

תפיסה חזותית

9401203 / שנת' 2 ש"ש, 4 נ"ז; יום א' 10:30-12:00

ד"ר ורד אביב

הקורס יעסוק בהיבטים הדינאמיים של מערכת הראייה: ויתמקד בשאלה כיצד מיוצג העולם החיצוני במוחנו. נתאר את האופן בו אנו מזהים עצמים, מבחינים בצבעיהם, ואומדים את כיוון ומהירות תנועתם – תוך הכרת התכונות הפיסיקליות של האור, מבנה העין ואופני תפקודה, ומסלולי עיבוד המידע והתפיסה הראייתית (Visual Perception). נדון באופנים בהם היכולות והמגבלות של מערכת הראייה משמשים כאמצעי ביטוי אמנותי. מטלת סיום: עבודת פרוסמינר.

תל אביב העיר והאגדה

9401231 / שנת' 2 ש"ש, 4 נ"ז; יום א' 10:30-12:00

ד"ר דליה מגור

מתי בכלל תל אביב הייתה קטנה? האם תמיד דיברו רק עברית בעיר העברית הראשונה? מתי הומצאה העיר הלבנה? מה בין כיכר המושבות לכיכר המדינה? איפה נמצאת תעלת בלאומילך

ואיפה חוף ירושלים? והאם תל אביב (ובשמה המלא תל-אביב יפו) אכן בת 100 שאלות אלה ואחרות הנוגעות להיסטוריה של תל אביב, לדימויים ולתדמויות שלה, ולענן הלא-שגרתי של הנהגות, עתידנות ונוסטלגיה האופף את העיר יועלו במהלך הקורס. במסגרת פרוסמינריון רב-כיווני זה, יוכלו הסטודנטים לערוך מחקר על מגוון נושאים לאורך תקופות שונות, בהם: הדימויים של תל אביב באמנות, בצילום, בקולנוע או בשירה ובפזמונות; אדריכלות ובינוי עיר בתל אביב; פיסול חיצות בתל אביב; עיצוב וגרפיקה במרחב העירוני; תל אביב-פריז-ניו יורק; הרכבת התחתית ופנטזיות אחרות, ועוד.

הקורס דורש מטלות קריאה בשפה העברית.

שימור והרס של מורשת חומרית

9401235 / שנת' 2 ש"ש, 4 נ"ז; יום א' 10:30-12:00

ד"ר שמוליק מאירי

תרבויות, קבוצות וחברות נוהגות למיין את ה"דברים" ("Things") המרכיבים את תרבותם החומרית, ליצור היררכיה ולהגדיר דברים כ"חולפים" (שארור חייהם קצר) או כ"עמידים". מבין אלו האחרונים מגדירים "דברים" הראויים לשימור משום שהם משמעותיים למורשת של הקבוצה על שום ערכם הדתי, הלאומי, ההיסטורי, הפוליטי/חברתי, הסמלי ואף הנוסטלגי. בשימור הכוונה לנקיטת צעדים אקטיביים למען מניעת פגיעה מידי אדם או מידי גורמי הטבע.

1. במושג "דברים" הכוונה לכל חפץ חומרי והיא כוללת על כן מגוון גדול של טיפוסים אובייקטים מגוון עצום של גדלים, מבולי דואר ועד איצטודיו ספורט.

בעימותים בין קבוצות מזהות הקבוצות המתעמתות, לא פעם, את מה שהוגדר על ידי הקבוצה היריבה כראוי לשימור ומסמנים אותו כ"ראוי" להרס, או לפחות להשחתה.

שימור והרס, בהקשר שיובא כאן, אינם אלא הביטוי הפיזי הבסיסי ביותר לתהליכים של הנצחה והשכחה בהתאמה.

פרוסמינריון זה יסקור את המודלים התיאורטיים הנוגעים להענקת ערך ל"דברים", הגדרת הראוי לשימור, אידיאולוגיות ואסטרטגיות שימור, כמו גם אידיאולוגיות של הרס מכון.

דינמיקה זו של שימור והרס של מורשת חומרית מלווה את ההיסטוריה האנושית לכל אורכה. מקרי הבוחן, עם זאת, יתמקדו בעיקר בביטויים מודרניים/בני זמננו של התופעה, כמו לדוגמה: שימור והרס של המורשת הנאצית/פאשיסטית; שימור והרס של המורשת הקומוניסטית בגוש הקומוניסטי המתפרק; שימור והרס במשטרים טוטאליטריים נופלים (עירק של סאדם); הרס על רקע דתי (פסלי בודהה והטאליבן); איקונוקלזם מודרני בישראל; עימותי שימור בין ילדים לכובשים (בני המאה מול ההיספנים באמריקה התיכונה); ביטויים של שימור והרס בעימות הישראלי(יהודי)-ערבי (הן בתחומי ארץ-ישראל והן במדינות ערב); "הרס עצמי" (ימית וגוש קטיף).

מוזיקה, ארכיטקטורה, זמן, חלל

9400236 / 2 ש"ש, 4 יום א' 12:00-10:30

ד"ר יעל כדורי

ארכיטקטורה ומוזיקה הן אולי שתי האמנויות הרחוקות ביותר. הראשונה – חומרית, כבדה, ונטועה היטב בעולם המעשי, ואילו השנייה – רוחנית ומופשטת. עם זה, ארכיטקטורה ומוזיקה הן גם קרובות מאוד: שתיהן לרוב אינן ייצוגיות אלא מתרכזות בצורניות טהורה, ושניהן רגישות לשאלות של יחסי זמן וחלל, אקוסטיקה ויחסים מספריים.

הקורס יעסוק בהשפעת הוויזיה שבין המוזיקה לארכיטקטורה על האמנויות היפות החל מתחילת המאה ה-20 ועד ימינו. במהלכו נבחן דוגמאות נבחרות לאופן שבו מוזינה המוזיקה את המחשבה הארכיטקטונית כפי שזו באה לביטוי לא רק בתכנון מבנים כי אם גם בציור, בעיצוב חלל לתיאטרון, במיצבים, בהדמיות תלת-מימד, בעבודות סאונד וביצירות תלויות חלל ספציפי. ההשתתפות בפרוסמינר אינה מותנית בידע מוקדם במוזיקה.

איקונוגרפיה נוצרית

9401200 / 2 ש"ש, 4 יום א' 16:00-14:30

ד"ר גל ונטורה

הקורס יעסוק בעולם הדימויים הנוצרי כפי שהוא בא לידי ביטוי ביצירות אמנות שנעשו מראשית ימי הביניים ואילך. דגש מיוחד יושם על השימוש באיקונוגרפיה הנוצרית באמנות המודרנית והעכשווית, בארץ ובעולם. נפתח בדיון בסוציולוגיה של הדת, ולאחריו נעסוק בהרחבה בהיסטוריה של הנצרות מראשיתה. כמו כן נעסוק

במקורות הכתובים, הליטורגיים וההיסטוריים אשר שימשו בסיס ליצירה היוזואלית. לאחר מכן נדון במפורט במספר דמויות מרכזיות כמו ישו, מריה, יוחנן המטביל, מריה מגדלנה וקדושים אחרים, וכן בתמות חזרות שונות (כמו הסעודה האחרונה, הצליבה, יום הדין האחרון ועוד). בסוף הקורס נצפה בחלק מהסרט "הפסיון" של מל גיבסון.

מכשפות, צוענים ומשוגעים:

ה"אחר" באמנות

9400234 / 2 ש"ש, 4 יום א' 16:00-14:30

ד"ר גיא טל

הפרוסמינר עוסק בדמותו של ה"אחר" בחברה האירופית כפי שתוארה באמנות של השנים 1800-1300. באותה תקופה לא חלו כללי האתיקה של נכונות פוליטית (politically correct): מיעוטים של גזע, דת ומגדר, כמו גם אנשים שונים מבחינה חיצונית ונפשית, נדחו, הושפלו, הושמו ללעג, עברו דמוניזציה, נרדפו ואף הוצאו להורג. מוסלמים ויהודים נחשבו לכופרים, רווקות ואלמנות הורשעו כזונות וכמכשפות. הומואים נודעו כסודומיטים, וגמדים שימשו בחצרות המלוכה כיצורי שעשוע. בתהלוכת האאוטסידידים שתוצג בקורס צועדים גם נכים ומשוגעים, צועניות וקבצנים, נשים ששולטות בגברים, פושעים ותלוינים, קניבלים ואמריקאים, ואפילו ילדות שמנות ונשים מכוערות.

ע ת י ד האמנות

9401227 / שנת 2, ש"ש, 4 נ"ז; יום א' 14:30-16:00

ד"ר איגור ארנוב

החל מהדאדא של שנות העשרים והשלושים, ובמהלך התפתחותה של התפישה הקונצפטואלית אחרי מלחמת העולם השנייה באמנות המערבית, התחזקה רטוריקה פוסט-מודרנית של אירוניה, סקפטיות וציניות. גישה זו, הנתמכת על-ידי שוק אמנותי במיוחד משנות התשעים, מצביעה על חוסר אמונה בחשיבותה החברתית של האמנות עצמה ועל אובדן תיקווה בעתידה של ציוויליזציה מערבית. מה הן האלטרנטיבות לאירוניה פוסט-מודרנית? מה הן ההתפתחויות והאסטרטגיות האמנותיות המהפסות דרכים אחרות לתרבות מערבית עתידית? מה הוא אופייה של התרבות העתידית ה"אחרת" שאליה מובילים החיפושים האנטי-פוסט-מודרניים? מה הוא ה"מיתוס" של אמנות העתיד? נדון בשאלות אלו תוך כדי ניתוח השוואתי בין גישות פוסט-מודרניסטיות, מודרניסטיות ו"אלטרנטיביות".

זהות ישראלית והמופשט:

המקרה של מיכה אולמן

9400235 / שנת 2, ש"ש, 4 נ"ז; יום א' 10:00-14:30

רונית שטיינברג

בקורס זה יבחנו מושגי הזוהר הישראלית באמנות באמצעות יצירתו של מיכה אולמן. סגנונו המופשט של אולמן העלה בין השאר את השאלה, באיזו מידה יכול המופשט לבטא זהות? האופן שבו התפתחה יצירתו החל משנות השבעים, שיקף את הלך הרוח החברתי והתרבותי

לראות את העבר (Historiophoty²)

9401202 / שנת 2, ש"ש, 4 נ"ז; יום א' 14:30-16:00

יונה וייץ

מטרת הפרויקט היא לבחון כיצד דימויים חזותיים משמשים כאמצעים מרכזים ואפקטיביים בפוליטיקת השימור ו/או הייצור, העיצוב וההפצה של ייצוגים, פרשנויות ומיתוסים על העבר. במסגרת הקורס נעסוק במורכבות הדיאלוג בין החזותי לטכסטואלי כשדות שיח מתחרים משלימים בניסוח תודעת העבר של היחידים וקבוצות. המתח בין הבנת העבר להפקתו יבחן באמצעות דיון המפגיש בין גישות ביקורתיות לז'אנרים שונים במדיום החזותי (אתנוגרפי, תיעודי, תיעודי-אישי (i-film), trophyphotography טיפולס, וקומיקס).

visual images and filmic discourse of the past .2

ירושלים בתקופת המנדט הבריטי

9400232 / שנת 2, ש"ש, 4 נ"ז; יום א' 14:30-16:00

ד"ר רחל רפפורט

שלושים שנות המנדט הבריטי היו שנים מכריעות לחזותה הפיסית של ארץ ישראל: אדריכלים בעלי מוניטין בין-לאומי רב באו לעבוד בארץ ונשאר לוגר כאן למשך מספר שנים; הרעיונות החלוציים ביותר בארכיטקטורה ובתכנון מצאו את דרכם ארצה לשם ניסוי והגשמה. שנים אלה השפיעו גם באופן מכריע על העיר ירושלים: השלטון החדש הכריז עליה שוב כבירתה של הארץ, והתחיל בתהליך מורכב וסותר של מודרניזציה מואצת מצד אחד, והקפדה על שימור אופייה ההיסטורי מצד שני. מנהיגים, אמנים ואדריכלים רבים באו

בארץ. קשריו עם יצחק דנציגר, לימודיו ושנות ההוראה בבצלאל, "אמנות האדמה", יצירותיו בגרמניה ועוד, ידונו בקורס זה בהרחבה. בנוסף ילווה הקורס את ההכנות לקראת תערוכתו הרטרופקטיבית שתתקיים בסוף שנת הלימודים במוזיאון ישראל.

אליס בארץ הפלאות

9401206 / שנת 2, ש"ש, 4 נ"ז; יום א' 14:30-16:00

ד"ר ברוך בליך

הסיפור 'אליס בארץ הפלאות' וסיפורים אחרים של לואיס קרול, נוצרו על רקע מושגי יסוד בתרבות ההמונים, שעוצבו באמצע המאה ה-19, וחלחלו לתרבות הפופולרית של המאה העשרים. לצד קריאת הסיפור נעשה היכרות עם מושגי הפרשנות שליוו את הסיפור, החל מפרשנות ספרותית-טכסטואלית, דרך הפרוש הקולנועי והאנימטורי ועד לפרוש הפסיכואנליטי, אשר ניתנו לסיפור זה ולסיפורים אחרים שפורסמו במקביל. ננסה לעמוד על המימד התיקשורתי של הסיפור – כיצד 'מעביר' קרול את רעיונותיו ונבדוק את מידת ההסוואה בה הוא נוקט כדי להשמיע את הביקורת שלו כלפי התרבות והחברה הויקטוריאנית. בתוך כך נבדוק אמצעי תקשורת נוספים, עם דגש מיוחד על הקריקטורה והאנימציה, גם כן מתוך כוונה לבחון את 'כוחם' הביקורתי.

להשתתף בתהליך השינוי הזה; הוקמו שכונות חדשות ובניינים מפוארים נבנו.

בקורס נסתמך על המחקרים הכי מעודכנים אודות תקופת המנדט, נתפעל מפעילותה הענפה של 'החברה למען ירושלים' ונלמד על אישים כגון א. מנדלסון, ר. קאופמן, צ'ר. אשבי, פ. גדס, א.ק. הולדיי ורבים אחרים, כולם מתכננים ומעצבים אשר כרכו את גורלם עם גורלה של ירושלים. נלמד גם על ציוני-הדרך של הארכיטקטורה בתקופת המנדט בעיר, כמו מוזיאון רוקפלר, האוניברסיטה על הר הצופים, ספריית שוקן, בניין ה-י.מ.ק.א, מלון המלך דוד. על כל זה ועוד נדון בפרו"ס, ונצל את מיקמנו על הר הצופים כנקודת מוצא לסיורים.

מז'אן ז'אק רוסו ועד לחכים ביי:
סוגיות במחשבה האנרכיסטית

2 / ש"ש, 4 נ"י; יום א' 16:00-14:30

ד"ר משה אלחנתי

מטרת הפרסומינר להתוודע לשיח האנרכיסטי על כל גווניו וגלגוליו ההיסטוריים. בראשית הדברים, נעניין בהגותו של ז'אן ז'אק רוסו כמבשר מוקדם ורהוט של רעיונות האנרכיזם כפי שאלה פרחו ולבלו במחצית השנייה של המאה ה-19. בהמשך, נעמוד על הרקע ההיסטורי והסיבות לפריחת המחשבה האנרכיסטית דווקא בעת ההיא ונסקור, באמצעות קריאה השוואתית בהוגים אנרכיסטיים בולטים, את הסוגים השונים של המחשבה האנרכיסטית ואת השפעתם, אם בכלל, על מהלך המודרנה. נבחן את האנרכיזם החברתי כניגודו של האנרכיזם הליברטריאני והאגואיסטי

ואת האנרכיזם הפוליטי כניגודו של האנרכיזם האסתטי. תוך כדי הקריאה בהגות האנרכיסטית ננסה להבין גם איזה תפקיד מילאה זו בעיצובו של עולם האמנות המודרנית. הווה אומר, מה טיב הזיקות שבין תנועות כמו הדאדא והפוטוריזם הכלי-אירופי לבין המחשבה האנרכיסטית. פרק נוסף בפרסומינר יעסוק בשאלת הקשרים שבין ההגות האנרכיסטית לבין מגוון 'תנועות הנגד' של שנות ה-60 ובכלל זה, מרד הסטודנטים, 'הבריגדות האדומות' באיטליה ו'קבוצת באדר מיינהוף בגרמניה'. לסיים, ננסה לעמוד על תרומת ההגות האנרכיסטית לשיח שליווה את עשורי סוף המילניום, לשם כך, נתוודע לשיח האנרכיסטי העכשווי באמצעות קריאה ביקורתית בספרו של חכים ביי "TAZ" המתאפיין בנטייה א-פוליטית מובהקת ובאסתטיזציה של מעשה היום יום. במובן זה, הקריאה בחכים ביי תעמת את האנרכיזם ההדוניסטי העכשווי עם המסורת האנרכיסטית-פוליטית שראשיתה, כאמור, במאה ה-19, עימות אידיאולוגי המעלה את השאלה: האם להגות האנרכיסטית זכות קיום כשיח חי או שאין היא אלא זיכרון היסטורי.

מנגה ואנימה - עולם הקומיקס
היפני

2 / ש"ש, 4 נ"י; יום א' 16:00-14:30

ד"ר אורי ברטל

הקורס יסקור את תולדות המנגה ואת השפעת ההיסטוריה החזותית של יפן על המבע החזותי של המנגה וסרטי האנימה כיום, את הז'אנרים השונים של המנגה (המנגה לצעירים, למבוגרים,

המנגה החינוכית, החתרנית והארוטית), יסקור יוצרים שונים (טזוקה אוסמו, מיאזאקי הייאו, קובצת קלאמפ). נושאים תרבותיים העולים במנגה (מוראות מלחמת העולם השנייה, זהות יפנית בעייתית ואריינטליזם) ואת השפעתה על התרבות הפופולארית היפנית כיום.

הגוף כרוח האדם

2 / ש"ש, 4 נ"י; יום א' 20:00-18:30

ד"ר שוש מרזל

למרות שהאנושות חולקת את אותו הגוף, כל תרבות רואה אותו אחרת, ובעקבות זאת, גם מעצבת אותו בצורה שונה. לכן, מרבית החברות (בזמן ובמרחב) מחייבות את שינוי הגוף, ומיעוטן מקבלות אותו כפי שהוא. נרצה לבחון בסמינר זה מה עומד מאחורי הבדלי הגישות הללו. נדון בתפיסות התרבותיות הדורשות התעללות בגוף כנורמה חברתית, בהבדלי הדרישות הגופניות על פי המגדר, בביגוד מגביל וכואב בהתאם למעמד, בעיצוב הגוף המת, ועוד; לבסוף נבחן את הגורמים המביאים לשינוי וביטול נורמות אלה ביחס לגוף ולבושו.

קורסי בחירה מבואיים

יש לבחור קורס אחד:

סמסטר ב'

"סלע קיומנו":

פרקים באדריכלות קלאסית

12:00-10:30 / 2600814 ש"ס, 1 נ"י, יום א' 10:30-12:00

ד"ר גיא שטיבל

מחום מחצבות גרניט אפור במצרים לקרירות של מעמקי מערות אבן גיר בארץ ישראל, עבור בחומת ענק בסקוטלנד ושערי ניצחון ברומא. הקורס יעסוק בנושאים הנקשרים לעולם הארכיטקטורה, האמנות והטכנולוגיה הקלאסית או בגלגולם של אבן, טיח, מסטרינה, מחוגה, מכחול, צבע וזהב. במהלך הקורס נפרוס את ההיבטים הטכניים התרבותיים, החברתיים והפולחניים הנקשרים במבנים בעולם הקלאסי: בתים פרטיים וארמונות פאר, בנייני ציבור וקברים; נדון בעיצובם ומי היו המתכננים והבנאים האלמוניים.

מבוא לתרבות סייבר: סייברפאנק, סייבורגים ומבנים חברתיים

12:00-10:30 / 2600810 ש"ס, 1 נ"י, יום א' 10:30-12:00

ד"ר משה אלחנתי

קורס זה מבקש להתחקות אחר המקורות ההיסטוריים של האידיאולוגיה ממנה 'עשויה' תרבות הסייבר: ובהקשר זה, לבחון את האופן

בו רטוריקת הסייבר, כתרבות פוסט-תעשייתית התגבשה והתנסחה. ההנחה המובילה קורס זה היא, שתרבות הסייבר, למרות שהיא מוצגת, בעיקר בשיח הפופולארי, כמהפכה וכהתפתחות חסרת תקדים, אינה בגדר חידוש גמור. נהפוך הוא, תרבות הסייבר מגלמת בתוכה אלמנטים תרבותיים רבים שעמדו, מאז ומעולם, במרכז המשא ומתן ההיסטורי שהתנהל בין התרבות לטכנולוגיה. במהלך הקורס ניווכח לדעת כי מוטיבים ומושגים תרבותיים כגון: וירטואליות, טכנולוגיה, אבולוציוניזם, טכנורומנטיציזם, מוטיב הקפּר [frontier] והות'נסית, השתחררות מן הבשר, קהילה איגאוגרפית, מספורת הרשת, חברת האינפורמציה, הוליווד טכנולוגי ועוד רבים אחרים, אינם בלעדיים לשיח הסייבר, וכי ניתן להבינם טוב יותר, אם מתבוננים בהם מתוך הפרספקטיבה של האופטימיזם הטכנולוגי בכלל, ומוזיות הראיה של המסורת הרטורית של המחשבה הטכנולוגית בפרט.

אמנות יהודית וקבלה

12:00-10:30 / 2600805 ש"ס, 1 נ"י, יום א' 10:30-12:00

ד"ר נדבן שנקר

מבוא לעולם הספירות, הבריאה כמודל ליצירה אומנותית, האדם כשותף לאל, טבע ומעל לטבע, תורת הזמן והחלל, הכלי והאור, שפע והשראה, סוד האותיות, הסמלים היהודיים באמנות היהודית לפי תורת הנסתר, המשכן וכליו.

12:00-10:30 / 2700635 ש"ס, 1 נ"י, יום א' 10:30-12:00

רותי דירקטור

אמנות ישראלית משנות ה-70 ואילך, עד לשנים האחרונות.

מטרת הקורס היא היכרות עם סצנת האמנות הפעילה, ועם ההיסטוריה המיידית שלה.

הקורס יסקור את האמנות הישראלית דרך אמנים, נושאים, תערוכות, מגמות ותופעות.

התנהלות הקורס לא תהיה כרונולוגית – נקודות המוצא לדיון יהיו תערוכות, אמנים עכשוויים ואירועי אמנות מהשנים האחרונות, אליהם נגיב תוך קפיצות בזמן, קדימה ואחורה. ההצטרבות של כל אלה תנסה ליצור רצף של עשייה, ולשקף את החיוניות והאינטנסיביות של עולם האמנות הישראלי. השאיפה היא לבנות תוך כדי השיעור מהלך שיקוף פרקים מרכזיים בעשייה האמנותית המקומית של העשורים האחרונים. אמנות ופוליטיקה; יהידים וקבוצות; אמנות שמוגדרת כקאנונית ואמנות שפועלת בשולי הקאנון; אמנות ישראלית בויקה לאמנות בינלאומית; עלייתם של מדיומים שונים; חללי תצוגה ונסיבות תצוגה.

מה מאיים ברובוט? מחשבות טכנו פוביות בעקבות "המאויס" של פרויד

12:00-10:30 / 2600823 ש"ס, 1 נ"י, יום א' 10:30-12:00

ד"ר יצחק בנימיני

בקורס ננסה לדבר על המועקה שאנו חשים כשאנו נתקלים ברובוט, בדמותו של הכפיל, בבובה דמוית אנוש. נבחן לשם כך את יצירתו החשובה והמורכבת של זיגמונד פרויד "המאויס", ובמיוחד

נבחן כיצד הוא קורא את סיפורו של "איש החול" מאת הופמן ומציג את אפיונה של הבובה הממוכנת שבה מאוהב גיבור הסיפור. נעמיק את הקריאה שלנו בפרויד באמצעות עיון ביצירתו של ארנסט ינטש על המאומים, שפרויד מושפע ממנה, ובדיון של ז'אק לאקאן בסמינר 10 על המועקה ותופעת המאומים.

מבוא למוזיאולוגיה

16:00-14:30 / 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' / 1600824

ד"ר שמוליק מאירי

מוזיאונים, ממוסדות התרבות הוותיקים ביותר במערב, זוכים בעשורים האחרונים להתעוררות חסרת תקדים הן במישור הפילוסופי-אידיאולוגי-תקשורתי והן במישור האדריכלי-עיצובי.

מה הוא מוזיאון? מה היא מוזיאולוגיה? מה המשותף למוזיאונים השונים ובמה מתייחד מוזיאון האמנות מן המוזיאונים למדע, לטבע, להיסטוריה, לאתנוגרפיה וכו'?

הקורס מתמקד בפרספקטיבות השונות של חקר המוזיאונים והפרקטיקה המוזיאולית: ההגדרה המשתנה של המוסד ותפקידיו, ההיסטוריה של המוזיאונים, מקומם של המוזיאונים בקידום המחקר, בהנחלת מורשת ושימורה, בקביעתם של קאנונים תרבותיים ואף בהצבתה של עיר על מפת התירות העולמית.

בין היתר, יעסוק הקורס בסוגיות הבאות: כיצד מתנהל המוזיאון בין מחויבויות אתיות לאילוצים כלכליים? כיצד הוא מתמודד עם מעמדו המשתנה של המבקר (כאורח/ צרכן/ שותף)? כיצד הוא שומר על מקומו הייחודי בעידן של

תחליפים "וירטואליים"? מה הם יחסי הכוחות המתקיימים בעידן המודרני והפוסט-מודרני בין הקנקן (אדריכלות המוזיאונים) לבין מה שיש בו (המוצגים עצמם)?

מבוא לתורת הסיפור

16:00-14:30 / 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' / 1600802

ד"ר עודד מנדה-לוי

מטרת הקורס היא להתוודע למושגי יסוד בתחום הפואטיקה של הסיפורת. הקריאות הפרשניות תעשינה תוך הדגמת תפקודם של מושגי היסוד ודרכי השימוש בהם במסגרת האינטרפרטציה של יצירת הפרוזה הבדייונית.

המוקדים העיקריים בקורס:

עלילה ומבנה: אירועים ודרכי קישורים, תבניות הסיפור, מוטיבים, תהליך הקריאה ברצף מול הקריאה ה 'מרחבית', סדר הטקסט כקובע משמעות, המבנה המיוחד של המציאות בסיפורת וקשריה עם הלשון, יחסי הגומלין בין טקסט לבין תהליכי ההבנה של הקורא, מילוי פערים.

הדמות הספרותית ואופני עיצובה; מושג הדמות, סוגי דמויות ותפקודן ביצירה, דרכי אפיון (ישירות, עקיפות ומקבילות), דרכי העיצוב של חיי הנפש.

המספר ונקודת התצפית: סוגי מספרים, דרכי המסירה; מבע משולב, נקודת התצפית. המספר והפרספקטיבות שלו, מהימנות ואי-מהימנות.

במהלך הקורס יידונו במידת האפשר נושאים נוספים בתורת הפרוזה: זמן ומרחב, מרכיבי הסגנון הסיפורי ועוד. לצד דיונים תיאורטיים תוצגנה פרשנויות מדגימות של מבחר סיפורים מן הסיפורת העברית והכללית. בחלק מן הסיפורים

תיעשה 'קריאה צמודה' שמטרתה לתרגל ולפתח את כושר האינטרפרטציה של משתתפי הקורס.

פסיכולוגיה, יצירה ונפש האדם

16:00-14:30 / 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' / 1600822

ד"ר שני קונה

הקורס מציג יסודות בפסיכולוגיה – מדע מרתק, החותר להבין לעומק את נפש האדם. נתאר את אישיות האדם ואת התנהגותו לפי גישות שונות: פסיכואנליטיות, ביהויריסטיות, קוגניטיביות, הומניסטיות. נטייל במבוכים של סוגיות מרתקות כגון זיכרון, הנעה, רגשות, מניית ומצב מודעות, ונדבר על היבטים פסיכולוגיים ייחודיים לעוסקים ביצירה ובאמנות, כגון:

הקשרים המורכבים בין הגוף לנפש; תופעות מודרניות של לחץ ופסיכופתולוגיה (כולל דיכאון, חרדה, הפרעות אכילה, התמכרויות); השפעתם של מצבי מודעות שונים על רכיבים חשובים בתהליך היצירה, כגון למידה וזיכרון; קשרי הגומלין בין יצירה לבין "שיגעון" והפרעות בתפקוד ובמצב-רוח; פסיכותרפיה, טיפול תרופתי והבדלים בין סוגי טיפול שונים.

ארכיטקטורה באמנות המאה ה-20

16:00-14:30 / 2 ש"ס, 1 נ"ז, יום א' / 2600900

ד"ר מיכלוביץ'

הקורס יעסוק באמנים במאה ה-20 שהפכו את הארכיטקטורה למוקד עשייתם האמנותית. בין הנושאים שיידונו: הארכיטקטורה הקיימת כחומר גלם ש לאמנות; בניית דגמים של אובייקטים ארכיטקטוניים אובייקטים אמנותיים; אמנות

על הקשרים תרבותיים והיסטוריים. נדרשת צפייה בסרטים הנלמדים וקריאת טקסטים תיאורטיים.

הפיתוי החזותי: פרסום יפני

12:00-10:30 / 9401225 ש"ש, 2 / 4 ז"י; יום א' 10:30-12:00

ד"ר אורי ברטל

הפרסום היפני העכשווי הינו תוצר מובהק של חברה בעידן הגלובליזציה המערב בתוכו אסתטיקה יפנית ומערבית כמו גם אסתטיקה גבוהה ונמוכה. אסתטיקה פוסט-מודרנית זו משמשת ביפן כיסוד לתקשורת חזותית. הקורס ינסה להבהיר מדוע וכיצד, יוצאת האסתטיקה המצויה במערב בגלריות בלבד, לרחוב ומשמשת את תקשורת ההמונים כמבע חזותי מפתה בתקשורת שיווקית.

הקורס יבחן את הקשר בין פרסום, תקשורת ותרבות, כיצד נבנית משמעות בתוך כרות פרסומית, ומקומה ותרומתה של התקשורת החזותית כאמצעי שיווקי. חלקו השני של הקורס יתמקד ביוצרים שונים ביפן (סייטו מאקוטו והצ'ירי סוזוקי). כיצד מפרסמים מוצרים/תחומים שונים ביפן (אופנה, רכב, אלכוהול), במערכות ההתייחסות הבונות משמעות למוצרים שונים בפרסום היפני (מנגה, אמנות עכשווית ומגדר) ובטיפוגרפיה יפנית. (מבנה השפה, קליגרפיה וטיפוגרפיה עכשווית).

שנים ג'-ה'

סמינרים

ירושלים - עבר, הווה ועתיד

12:00-10:30 / 0000136 שנת, 2 ש"ש, 4 ז"י; יום א' 10:30-12:00

ד"ר דורון בר

הסמינר יעסוק בהתפתחותה של ירושלים במאתיים השנים האחרונות. הקורס יתמקד בתהליכים המרחביים שאפיינו את ירושלים בתקופה זו, כגון היציאה מחוץ לחומות והקמת שכונות ומבנים מונומנטאליים; הקולוניאליזם הבריטי והשפעתו על פיתוח העיר; חצייתה של ירושלים לאחר 1948, הפיכתה לבירת ישראל והשפעות איחוד העיר לאחר שנת 1967 על דמותה של העיר.

קולנוע מדבר ציור

12:00-10:30 / 9301635 ש"ש, 2 / 4 ז"י; יום א' 10:30-12:00

ד"ר חוה אלדובי

כיצד הגדיר את עצמו המדיום הקולנועי מהגע היוולדו ביחס לאמנויות הפלסטיות, ולצורך בפרט? נסקור חתך רחב של יצירות קולנועיות ונשאל כיצד הקולנוע, מדיום צעיר חסר קאנון והילה בראשיתו, "מדבר ציור" בשנותיו הראשונות, מהם השינויים המתחוללים עם גיבוש מעמדו כאמנות אוטונומית, ומה קורה בתהליך התרגום, או הטרנס-מדיאליזציה (transmedialization) מצורך לקולנוע. בקורס יידונו ביטויים צורניים והיבטים תיאורטיים של המפגש בין ציור לקולנוע, תוך דגש

הגוף והארכיטקטורה ועוד לצד אמנים העוסקים בארכיטקטורה כאובייקט תלת-מימדי, נדון גם בייצוגים אחדים של ארכיטקטורה בצורך ובצילום. לצד אמנים זרים נעסוק גם באמנים ישראלים.

שנתי

לקויי למידה ויצירתיות

16:00-14:30 / 2289 שנת, 2 ש"ש, 2 ז"י; יום א' 14:30-16:00

שלי הרשקו

הקורס יתמקד בקשר שבין לקויי למידה ליצירתיות ובהפיכת הליקוי ליתרון בתהליכי היצירה. הקורס יעמיק את הידע בתחום לקויי הלמידה ויסייע לסטודנטים בתחומי הידע הנדרשים מהם באקדמיה. הקורס יעסוק, בין השאר בהשפעת לקויי הלמידה על תהליכי היצירה, בקריאת טקסטים אקדמיים וחזותיים באמנות עכשווית, הבנתם וניתוחם, שחרור מחסום הכתיבה, אסטרטגיות למידה, הבנת שפת האמנות וניתוח הרציונל העומד מאחורי עבודותיהם של הסטודנטים. הקורס ישלב טקסטים חזותיים, הרצאות אורח וביקורים במוזיאון.

ההרשמה לקורס פתוחה אך ורק לסטודנטים משנים א' וב' אשר הגישו אבחון עדכני למשרד דקנאט הסטודנטים.

ד"ר עודד מנדה לוי

הסמינר עוסק בדרך הופעתם של ילדים ומתבגרים בעיקר בסיפורת העברית והישראלית. הכוונה לחשיפתם של תהליכי התבגרות שיש בהם ממדים של הכרת "האני", גילוי הייעוד האישי ונטילה של אחריות חברתית. הילדים נתפשים ומומשיגים בתרבות כקבוצה חלשה, שולית במקומה, ביחס למרכז פעיל ואקטיבי ותלותית בגורמי סמכות. האפקט האומנותי-טקסטואלי של הפרספקטיבה הילדית מדגיש מבט מחודש על העולם. ילדים המצויים בראשיתם או במהלכם של תהליכי חקרות והשתלבות, ולא הפנימו ביטויים מחייבים, סטריאוטיפים או קונבנציות חברתיות, חושפים במבטם "הנקי" איזו אמת וכנות שהיא כשלעצמה בעלת אפקט ביקורתי בעל משמעות. העמדה הילדית בהעברתה אל השרדה הספרותי מדגישה פערים מול עולם של מבוגרים שכבר עבר תהליכים של אינטלקטואליזציה ואינסטרומנטליזציה, ובמרכזו, לעיתים, קהות הרגש, האכזריות, האטימות והניכור. המפגש הספרותי עם התודעה הילדית הוא מורכב, דינאמי ורצוף הפתעות. האפקטים של שיקוף, חשיפה, ביקורת והבנה מחודשת מתאפשרים נוכח נקודת התצפית הייחודית המוצבת בליבה של סערה נפשית והכרתית. הבחינה של הופעות הילדות וההתבגרות במסגרות של מודלים התפתחותיים ותפישתיים מעשירה את ההתבוננות הפרשנית של הטקסט ומעניקה לו עומק אוניברסאלי.

הקשרים של הניכה, לימוד, התבגרות פיסית (מינית) ונפשית, תוצאה של התרופפות קשרי המשפחה, התפתחות, עיצוב של זהות אישית ועקרונות של וידוי, מעניקים לפרספקטיבה הילדית בסיפורת מרחב של מורכבות ועניין. העיון הספרותי בסיפורי ילדות והתבגרות מאפשר קריאות מורכבות של הדמות בשל הימצאותה בעיצומם של מוקדי עיצוב, שינוי או התפתחות. העמידה באמצעתם של תהליכי נפש הקשורים ביחס עמוק אל ההורים והחברים מתקשרת לנסיבות של טראומה, לתהליכים פסיכולוגיים של היבדלות ואינדיווידואציה ובעמידה מול שאלות של זהות קולקטיבית.

פילוסופיות של עיצוב

12:00-10:30 / ש"ש 2 / 814

ד"ר מיכל פופובסקי

בסמינריון "פילוסופיות של עיצוב" נבחן את אמינותן של הנחות רחבות היקף הטוענות כי "היום הכל עיצוב", החל מאדריכלות ואמנות ועד לגיינס ולגנים". תוך בירור פירושהם השונים של המונחים "עיצוב" ו"מעצבת", נפרק את ההגדרות רחבות היקף לגורמים ונראה כיצד שדה העיצוב מורכב ממערכות שונות. נלמד לקשר בין תורת המערכות לבין הקשרים אידיאולוגיים, חברתיים, כלכליים, תרבותיים; נלמד להכיר, לזהות ולנתח זרמים מודרניים ופוסט-מודרניים – 'אקולוגיה' ובר קיימא [sustainability] – ננתח עבודות של מעצבים ובכך גם נלמד להפיק תועלת מקצועית מתורת המערכות.

ובאמנות עכשווית

14:00-12:30 / ש"ש 2 / 9301619

ד"ר יעל כדורי

הסמינר יעסוק ביחסי מוזיקה, סאונד ודימוי באמנויות הפלסטיות ובאמנויות המופע. הקורס יתמקד במגמות באמנות העכשווית, זאת על רק יסודות תיאורטיים השואבים מן המודרניזם. נבחן דוגמאות מופת למוזיקליזציה של הציור, למוזיקה ויזואלית ולסינטיזיה באנימציה ובעבודות אודיו-ויזואליות, לשימוש במוזיקה וסאונד במצבים, בפרפורמנס ארט, בקולנוע, במחול המודרני ובתיאטרון האקספרימנטלי, כל זאת מתוך ניסיון לעמוד על הקשר הייחודי בין הנראה ובין הנשמע ביצירות מסוג זה. ההשתתפות בסמינר אינה מותנית בידע קודם במוזיקה.

סמינר פרויקט גמר

14:00-12:30 / ש"ש 2 / 1603771

ד"ר דנה אריאלי הורוביץ

סמינר פרויקט גמר חותר ללוות אתכם בשלבי ותהליכי העבודה השונים על פרויקט הגמר שלכם בבצלאל. הסמינר מיועד לסטודנטים מצטיינים בשנת לימודיהם השלישית או הרביעית אך הוא יהיה פתוח גם למי שיש להם רעיון, מגובש יחסית, לפרויקט הגמר. מתוך הנחה שתהליכי הכתיבה הם חיוניים לניסוחו של פרויקט הגמר, ננסה לגבש במהלך השנה את הרציונל שמאחורי פרויקט הגמר לכדי עבודה מחקרית שתחתור לתמיהה בין החזותי לרעיוני. נשאף לקחת את המקרה הפרטי, דהיינו את פרויקט הגמר של

טכנולוגיה ותקשורת, טכנולוגיה ואהבה, גוף ומכונה, אמנות ומכונה ואחרון, מן האדם הטכנולוגי 'לאדם הדיגיטלי'.
חובות בסמינר: נוכחות, הגשת רפרט, הגשת עבודת סיום.

הו מאמא! אמדות בראי האמנות

14:00-12:30 / 9301624 'א' 4, ש"ש 2 / יום 1

ד"ר גל ונטורה

במהלך הקורס נבחן ייצוגים של נושא האימהות בתולדות האמנות, תוך בחינת מורכבות הנושא ומשמעויותיו השונות, הן ברמה החזותית, והן ברמה ההיסטורית והתיאורטית. הקורס נחלק לשתי חטיבות: הראשונה תעסוק בנושא האלה האם, והשנייה תעסוק באימהות יומיומיות. דיוננו יפתח באמנות הפרה-היסטורית, תוך דיון בארכיטיפ של האם הגדולה ובהמשכיותו בתרבות המערב עד ימינו. לאחר מכן נתמקד במספר אימהות בולטות, ביניהן איזיס, חווה, לילית, הגר ומריה. במהלך דיון זה נעסוק בתפיסות היסטוריות וחסרתיות של דמות האלה הקדומה למול האלה התנכ"ית והאלה-האם בעולם הנוצרי, ובהשפעות של תפיסות אלה על הייצוגים החזותיים של הנושא. לאחר מכן נעבור לייצוגי אימהות בעידן המודרני: נתחיל בשינוי ההיסטורי שהתרחש במערב ביחס לנושא זה במחצית השנייה של המאה ה-18, ונבחן את השפעת השינוי על האמנות החזותית במאה ה-19. נסיים בייצוגי אימהות באמנות המודרנית והעכשווית, תוך דיון בגישות תיאורטיות, רפואיות ופסיכולוגיות לנושא זה.

של הקורס הנוכחי. לאחר הכרות עם המבנה הכללי של המח, נלמדים ההבדלים בין נשים וגברים במח, נערך לימוד ודיון על המערכת הלימבית (הרגשית) ומצבי דחק, מערכות הזיכרון והלמידה, המודעות ומה התועלת בה, המקום של השפה ועוד. כן נידונים בקורס עקרונות הפעולה של החושים ונערכת הכרות מעמיקה עם חלק מהחושים - כתחושת המגע. תחושת העצמי, חישת ותפיסת הכאב.

מדוע בכה פרומתאוס?

טכנולוגיה ופסיכולוגיה

טכנולוגיה ופסיכולוגיה

14:00-12:30 / 9401226 'א' 4, ש"ש 2 / יום 1

ד"ר משה אלחנתי

בעידן זה הטכנולוגיה הדיגיטלית מחלחלת לכל פינה ופינה בחיינו מבקש הפרוט"ס לבדוק את יחסי הטכנולוגיה עם התרבות והחברה מנקודת מבט היסטורית פנוראמית. למרות שיחסי אהבה-שנאה אפיינו את המפגש שבין התרבות והטכנולוגיה, הפכה הטכנולוגיה להיות חלק אינטגרלי מתרבות המערב ולא עולם נפרד לעצמו ואנו נתמקד בתחנות ההיסטוריות של מהלך זה. הווה אומר, נתחקה אחר האופן שבו הפכה המכונה למכונה הגדולה (Ars Magna) המקיפה את כל תחומי חיינו.

בין שאר הנושאים שידונו: הטכנולוגיה כאויב קוסמי, שינוי טכנולוגי ושינוי חברתי, טרמיניזם טכנולוגי, טכנולוגיה כמכשיר לידעת העולם, טכנולוגיה ונצרות בימי הביניים, מדע חדש וקדמה, בין רומנטיציזם לטכנולומנטיציזם,

כל אחד מן המשתתפים, ולברר מה טיב השאלה האוניברסאלית והכללית המניעה אותן. נבחן את הדרכים בהן ניתן לנמק את הרעיון הפרקטי ולעגן את השלב היצירתי והיישומי של פרויקט הגמר תוך שרטוט ההקשרים התיאורטיים וההיסטוריים של הנושא שנבחר. מתוך ראיית המחקר החזותי ככזה העשוי לקדם את פרויקט הגמר, הסמינר הכתוב שיוגש בסוף שנת הלימודים, יניח דגש משמעותי גם על ההיבטים החזותיים לצד אלה התיאורטיים. מספר המקומות בסמינר מוגבל.

אמן: מיתוס ומציאות

14:00-12:30 / 9301622 'א' 4, ש"ש 2 / יום 1

ד"ר איגור ארנוב

הקורס מתמקד בתפישות של דמותו האמן באמנות מודרנית, פוסט-מודרנית ועכשווית. השאלות המרכזיות של הקורס הן איך אמן רואה את עצמו ומביע את עצמו באמנותו מול איך הצופה וחברה תופשים את דמותו? מה היא משמעותו ומקומו של אמן בחברה? האם אמן יוצר גם מיתוס עצמי? איך שוק אמנותי משפיע על אמן ודמותו? מה הם יחסי גומלין בין דמותו 'האמיתית' של אמן לבין דמותו בקונבנציות חברתיות. כגון "אמן כגאון ונביא", "אמן כקורבן של חברה", "אמן כשופט של תקופתו", "אמן טהור", "אמן מגויס" וכו'?

על המח והחושים

14:00-12:30 / 9301611 'א' 4, ש"ש 2 / יום 1

ד"ר ורד אביב

המח והחושים, באמצעותם אנו חווים את העולם הסובב אותנו, מהווים את נושאי הלימוד והדיון

קולנוע, היסטוריה ופוליטיקה:

המקרה האיטלקי

14:00-12:30 א' ש"ש, 4 ת"ז; יום א' 2 / 2301608

ד"ר אשר סלה

התוצרים האסתטיים שהתהוו באיטליה הפאשיסטית לא נחקרו בהעמקה עד לעשור האחרון. קורס זה מתכוון לבחון את הקולנוע שנוצר באיטליה עצמה בתקופתו של מוסוליני (1922-1945) ואף לאחר קריסת הפאשיזם האיטלקי. חלקו הראשון של הקורס יוקדש לעידן הפאשיסטי. ייחודה של הדיקטטורה האיטלקית נובע מכך שלמרות שלטון היחיד של מוסוליני לא התהוותה באיטליה רק אמנות מגויסת. דגמים שונים שימשו בערוביה גם בשיא שנותיה של הדיקטטורה. מהם הדגמים השונים הללו, וממה הושפעו? כיצד הם השתקפו בקולנוע? חלקו השני של הקורס יוקדש לקולנוע האיטלקי שהתהווה לאחר הפאשיזם, תוך התמקדות בניאוריאליוס אך גם בקולנוענים שפעלו בשנות השבעים ויצירותיהם הפכו את הקולנוע האיטלקי למיתולוגיה.

מעל ומתחת לקליפה:

אופנה וטיפוח במדיה ובאמנות

16:00-14:30 ש"ש, 2 ת"ז; יום א' 2 / 9401220

ד"ר שושנה מרזל

קורס זה נבחן כיצד אופנה, אביזרי לבוש, איפור ועיצוב שיער משתלבים בתוך יצירת אמנות נאראטיבית. על ידי ניתוח פרטני של יצירות מייצגות, הלוקחות מוזאונים שונים, נראה כיצד אביזרים אלה מתפקדים בשני אפיקים: אחד, הריאליזם המובע בהם משריש את היצירה בזמן

ובמרחב; מאידך, האביזרים הללו גם כוללים פונקציות נאראטיביות: הם באים לאפיין את הדמות ואת התפתחותה בעלילה, יחד עם בניית המעטפת המעמדית-כלכלית שלה. בנוסף לשני אלו, הם גם מסייעים להביע עמדות סוציו-פוליטיות, כגון ביקורת חברתית, בניית אוטופיות, ועוד. אולם, לא בכל היצירות הלבוש מתפקד כפי שמצופה ממנו, וגם "לסטיות" הללו יש משמעות רבה.

הקראפט במאה ה-21:

שאלות בעיצוב ותרבות חומרית

עכשווית

16:00-14:30 א' ש"ש, 4 ת"ז; יום א' 2 / 9301628

ד"ר ראובן זהבי

הקראפט - ייצור ועיצוב יחידני, עבודת היד, מיומנות הפרט - הטבעי, בעשור האחרון, חותם עמוק בעולם העיצוב. הסמינר יעסוק בשאלת הקראפט בעיצוב עכשווי ובתקופה המודרנית. הקורס יתמקד במרחב שבין מימד הפרט, כיוצר, כמעצב, כבעל מלאכה וגם כמשתמש, למימד התעשייתי. את היחסים בין קראפט לעיצוב נבחן בהקשר של התמורות המתחוללות בתפיסות הזמן החלל והגוף, בסוגיות הסביבה והקיימות ומול טכנולוגיות מתפתחות המציבות את הקראפט באור חדש.

הסמינר מבקש לפתח דיון בקשר שבין עיצוב וקראפט מול עבודותיהם של מעצבים בני זמננו, לבחון את הפרקטיקה העיצובית בהשלכותיה למעמד חברתי, כלכלי ופוליטי ולהרחיב פרספקטיבה תיאורטית וביקורתית. נמקם את

הדיון בקראפט במרחב התרבות החומרית. נעמוד על יחסי הגומלין עם האמנות, העיצוב והתקשורת. נסקור מאמרים ותיאוריות אקטואליות בנוגע להתפתחות טכנולוגית ולעיצוב. נדון במספר תפיסות העקרונות המלוות את התפתחות ועידי התחום. את הדיון נקיים תוך התבוננות בפיתוח ועיצוב חפצים פרי ידיהם של מעצבים עכשוויים. ננתח, לאורך כל הקורס, דוגמאות של התפתחות אובייקטים הנוגעים לתחומי הקראפט.

הסטודנטים יתבקשו לכתוב עבודת סמינריונית החוקרת יוצרים, הפץ או תחום מוגדר של עיצוב אקטואלי בהקשר לקראפט ולנסח, על סמך מקורות עיוניים, עמדה אישית וביקורתית.

- Bring out your Dead

על החיים ועל המוות בעולם העתיק

16:00-14:30 א' ש"ש, 4 ת"ז; יום א' 2 / 9301630

ד"ר גיא שטיבל

כל אחד צריך בסוף למות. מנקודת מוצא זו ייצא הסמינר למסע בעקבות המוות בעולם העתיק תוך ניסיון להציג תמונה רחבה ככל האפשר של ההיבטים הנלווים - חומריים כמו גם רוחניים. אחד הביטויים החומריים המשמעותיים של החברות האנושיות המוקדמות הוא היחס והטיפול במוט. במהלך הקורס נעקוב אחר דרכי הקבורה והשתנותן לאורך הזמן ובמרחב מהפרהיסטוריה עד העולם הקלאסי. נפרט את הפרקטיקה והפולחן של הקבורה כמשקף מעמדי, מגדרי ואתני, תוך שימת דגש על מספר מקרי מבחן נודעים של ידוענים דוגמת תות ענח'אמן ואחרים. תנייחס לדיאלוג של הקבורה עם המרחב הפרטי

חלקו האחרון של הסמינר יוקדש לעיון בקשרי הגומלין בין אמנות ופוליטיקה תוך זיהוי והתמקדות בכמה מן התיאוריות המובילות בתחום זה.

פילוסופיה/שירה

9301621 / 2 ש"ש, 4 נ"א; יום א' 16:30-18:00

ד"ר דרוו פימנטל

מחלוקת עתיקה מפרידה, לדברי אפלטון, בין הפילוסופיה לשירה. בקורס נתוודע לשורשי המחלוקת בין שתי צורות השיח הללו, נחקר מה יש לאחת לומר על רעותה. בהקשר זה, נקרא טקסטים משל הרקליטוס, אפלטון, אריסטו, היידגר ובנימין, ונקרא שירים משל קיטס, הדרלין, רילקה, פוגל ובקט.

רעיונות מודרניים במדע

ובפילוסופיה של המדע

810 / 2 ש"ש, 4 נ"א; יום א' 16:30-18:00

ד"ר בועז תמיר

כיצד יראו פני העולם בעתיד הקרוב והרחוק? מהן הבעיות החברתיות, המשפטיות, הכלכליות והאקולוגיות שיעסיקו את האנושות בעתיד? שיבוט, ננוטכנולוגיה, התיישבות בחלל, מסע בזמן, תבונה ומודעות מלאכותית, מחשבים קוונטים ועוד. מהם חיים ומהי תבונה? מהו הסיכוי למפגש בין האנושות לתבונה זרה? מה יכולות להיות התוצאות של מפגש מעין זה? כמה זמן נותר לנו כאן, על פני כדור הארץ? אלה הם מקצת הנושאים והשאלות שיעסקו בהם סמינר זה.

הצילומים הרפואיים של ז'אן-מרטין שרקו, צילומי המשטרה של ברטיליון, הפרויקט הטיפולוגי של אוגוסט סנדר, תערוכת "משפחת האדם" שהוצגה ב-MoMa ב-1955, האטלס של גרהרד ריכטר, וצילומי הפורטרטים של תומאס רוף.

פוליטיקת-תרבות:

גרמניה במאה ה-20

9301623 / 2 ש"ש, 4 נ"א; יום א' 16:30-18:00

ד"ר דנה אריאלי-הורוביץ

גרמניה במאה העשרים מהווה מעבדה מרתקת לבחינת קשרי הגומלין בין אמנות ופוליטיקה. החל ממלחמת התרבות הוויימאריט [1919-1933], דרך שנות הרייך השלישי [1933-1945] ובעיקר בשנים שלאחר מלחמת העולם השנייה, היוו עלומות היצירה מישור משיק ולעיתים אף אלטרנטיבי לביטוי השקפות עולם פוליטיות. הסמינר יבקש לבחון את האופן בו השתקפו משברי החברה הגרמנית כמו גם צמתי ההכרעה הפוליטיים העיקריים בעולמות היצירה בכלל. תוך התמקדות באמנות הפלסטית, ביצילום, בארכיטקטורה ובעיצוב בפרט. חלקו הראשון של הסמינר יוקדש לדיון ביצירות שהתהוו ברפובליקה הוויימאריט וברייך השלישי תוך התמקדות באמנות הפלסטית, ביצילום, בעיצוב ובארכיטקטורה. חלקו השני יוקדש לדיון באופן בו משתקף הפאנטום הנאצי, הנוכח-נפקד בעולם היצירה של גרמניה מ-1945 ועד היום. בבחינת השתקפות העבר יונח דגש מיוחד על אמנות וצילום שהתהוו בשלושת העשורים האחרונים.

והציבורי במסגרתו נסקור את הארכיטקטורה של הקבורה, מקבורה של מכשפה קדמונית עד למבני הפירמידות והמוזוליאום הרומי. הסמינר יידון גם בהיבטים החוקיים של המוות וייתחס לתופעת ההתאבדות בעולם הקלאסי ושורשיה הפילוסופיים. במסגרת הקורס נפרט את דרכי ההתאבלות ואת דרכי עיצוב הזיכרון תוך סקירת היבטי ההנצחה האישית והממלכתית והתייחסות לקשר בין המוות והפוליטיקה. לבסוף נבחן את הניסיונות של העמים השונים להשיג חיי נצח ונחשוף כמה שלדים שעדיין מצויים בארון.

מחשבות על צילום:

ארכיון, עדות, זהות

9301636 / 2 ש"ש, 4 נ"א; יום א' 14:30-16:00

ד"ר ורד מיומן

הסמינר מתמקד במושגים מרכזיים ובעיות בהיסטוריה של החשיבה הביקורתית על הצילום כגון: תת-מודע אופטי, אינדקס, ארכיון ודוקומנט. מטרת הסמינר לחשוף את הסטודנטים לגישות שונות בחשיבה על צילום ולהדגיש את מורכבותו כשדה לימוד היסטוריה ותיאורטי. בהקשר זה הסמינר יעסוק לא רק בתצלום הבודד כאובייקט אמנותי "אוטונומי", אלא ביצילום כמערכת מורכבת של פרקטיקות אסתטיות, תרבויות ומוסדיות שמהוות חלק אינטגרלי מההיסטוריה של המודרניות ומהתרבות החזותית הגלובלית. לצד עבודות של אמנים, יבחן הסמינר תצלומים עיתונאיים, אנתרופולוגיים, רפואיים ואף צילומי משפחה תוך כדי שהוא מתמקד במקרי מבחן מרכזיים מההיסטוריה של הצילום כגון:

ד"ר ברוך בליך

לאורך כל הדורות, וביחוד במודרניות מאז סוף המאה ה-18, היתה תרבות המערב חצויה: מצד אחד ניכרת בה יומרה אוניברסאלית החורגת מעבר לכאן ולעכשיו (האמנות הנתפסת כקלאסית כדוגמת אדיפוס המלך), ומצד אחר היו בה, ויש יותר ויותר, ביטויים באמנות, בספרות, במחול, במוסיקה ובקולנוע אשר מייצגים את החתירה לאונותניות של קבוצות אתניות, שכונתיות, מיניות ואחרות, המצויים על דעת עצמם או זולתם מחוץ לקונצנזוס החברתי. בהקשר זה מופיעה תרבות המרכזו כקולוניאליסטית, לעומת תרבות השוליים שיסמנה המובהק הפגנה מתמדת. מטרת הסמינר להציג, להבין ולברר מהלכים אלה, ולבחון עמדות ביקורתיות כלפיהם.

קורסי בחירה מתקדמים

סמסטר א'

אמנות בקונטקסט

12:00-10:30 / 1700607 2 / ש"ש, 1 נ"י; יום א'

(הקורס מתקיים בתל אביב)

נירית גלסון

האמן הצרפתי דניאל בורן העמיד באחד מכתביו את יצירת האמנות אל מול פרוסת לחם: אם נמקם יצירת אמנות במאפייה, היא לא תשנה את הפונקציה של המקום ולעולם לא תהפוך לפרוסת לחם. לעומתה, אם נציג פרוסת לחם בחלל תצוגה היא עשויה להפוך ליצירת אמנות, לפחות למשך התערוכה. בקורס נתבונן ונדון במערכות יחסים סבוכות כמו אלה שבין יצירת אמנות לסביבת התצוגה (מוזיאון, גלריה, חלל אלטרנטיבי, מרחב ציבורי, מרחב פרטי), בין יצירת אמנות אחת לרעותה (שיקולי תצוגה, שיח בין יצירות האמנות המחלקות מרחב משותף). בין היצירה לתערוכה (לקונספט הכללי) ובין היצירה לטקסט שנכתב עליה (טקסט קיר, טקסט בקטלוג פרשנות; עתונות – ביקורת).

הקורס יתקיים בימי שישי בתל אביב ויכלול בעיקר סיורי גלריות, מוזיאונים וחללים אלטרנטיביים. כמו כן יתקיימו מספר מפגשים בבניין לימודי תואר שני של בצלאל, ברחוב סלמה, בתל אביב.

ד"ר ארז פלג

על פי מוריה ומאמיניה, חכמת הקבלה היא הגילוי האונותני של פנימיות תורת ישראל, החלק הנסתר של ההתגלות האלוקית לעם ישראל. עניינה המרכזי הוא להורות לאדם את החוקיות שעל פיה הבריאה התהוותה ועל פיה היא מתקיימת, כלומר הבריאה התהוותה ועל פיה היא מתקיימת, כמו את עקרונות ההנהגה האלוקית של הבריאה, כמו גם את תכליתה וייעודה. זאת, כפי שאינסופיות נעדרת מגבלות נתפסת ומתפרשת על ידי שכל אנושי סופי. יתר על כן, גם הבהרת מבנה האדם, תכלית הקיום האנושי ותפקידי האדם, החוקיות הרוחנית על פיה נקבעים ומתנהלים חייו הגשמיים והרוחניים הם מנושאי המרכזיים של החכמה, בקורס ננסה לעמוד בקצרה על הנושאים הנ"ל. נתמקד בלימוד ראשוני של כללים עקרוניים, בעיקר כפי שנוסחו בקבלת האר"י זצ"ל ופורשו על ידי פרשניה הבולטים לאורך הדורות.

פילוסופיה יהודית מודרנית -

עיונים חדשים

12:00-10:30 / 2700630 1 / ש"ש, 1 נ"י; יום א'

ד"ר חיים דעואל לוסקי

הפילוסופיה העכשווית, מגלה מחדש את המחשבה התיאולוגית, את הדיבור על אמונה, משיחיות, אהבת האלוהים והקרבת הקורבן. בקורס נלמד לדעת את אופיו המיוחד של "המפנה התיאולוגי" בפילוסופיה, תוך עיון מיוחד בפילוסופים היהודים במאה ה-20, אחרוני התהילה של היהדות הקלאסית. בשעורים הראשונים נשרטט

את מאפייני המחשבה הפילוסופית שהובילה ליכולת האנושית העבשויות לחשוב על אלוהים, מתוך היעדרותו, מתוך מותו, ונלמד את הכלים המושגיים שניטשה, היידגר, פרויד ובנימין השאירו לנו בחצי הראשון של המאה. זהו גילוי מוקדם של האסון של המודרניות, על פי ניטשה: אנחנו נידונים לחיות עם גוויה של אלוהים מת, ולגלות מתוך כך את המעשה הרוחני, התרבותי, כתשוקה נְקִרְפּוּלִית בחיים שאינם אפשריים. אי היכולת שלנו לדעת מה עושים עכשיו, איך חיים עם גוויה של האל בו איש מעולם לא האמין באמת, מייצרת את הדיאלקטיקה המיוחדת למחשבה היהודית החדשה, שהיא שונה מהדיאלקטיקה המוכרת, הסוקרטית, ההגליאנית, דיאלקטיקה שאין בה אירוניה אלא רק טרגדיה לחיות את האסון כחיים טראגיים: דהיינו, להיות עבדים עם רגש אשמה, רגש שאינו מוכר לאדונים, שכן בנוסף לכך שהרגו את האלוהים הלא נכון, עצמה זו הופכת בידיים האנושיות לְכֶצוֹן, לְעֶצְמָה, לתשוקה אימפוטנטית: משום שאינה יכולה להחזיר לא את האדנות למחשבה ולא את האלוהים לאמונה היא נמצאת במצב של נים לא נים, עצמה מדוכאת. בעקבות כך, נחקר את המחשבה של הרמן כהן, ממשיכו של קאנט, נכיר את רונצוויג ובובר, את בנימין ולוינס, וננסה להבין מה הייחוד של נקודת המוצא ה"יהודית", זו הזוכרת את הכתבים: המקרא, כתבי בית שני, חז"ל והקבלה, מקורות המאפשרים להוגים היהודים לבקר את המחשבה המודרנית ולהציג פילוסופיה אחרת, שאינה מעמידה במרכז את הסובייקט ההיסטורי, אלא את ההוויה ואת החוויה של הטקסט, של הקריאה

במקורות, את הרגש ואת הנכונות להכיר את האחר (הטקסטואלי) ואת האחרות המכרעת.

העקדה והצליבה – ייצוגים של קורבן בתרבות המערבית

1700638 / 2 ש"ש, 1 נ"י, יום א' 10:30-12:00

ד"ר יצחק בנימיני

שתי התמות של ההקרבה העצמית, העקדה ביהדות והצליבה בנצרות, משוחחות זו עם זו ומשלימות זו את זו במסגרת התרבותית המערבית. תמות אלו הן הפרדיגמות העיקריות של כינון הזהות הקורבנית. נבחן את המופעים השונים של ייצוגים אלו בטקסטים הראשונים של המקרא והברית החדשה, בספרות היפה וכלה בתרבות ובקולנוע העכשוויים. בהזדמנות זו נעסוק למשל בספקטל הקולנועי העכשווי של גיבסון "הפסיון של ישו" וביצירתו הפילוסופית של סרן קירקגור "חיל ורעה". שתי יצירות אלו מעמידות את הסובייקט המערבי בתוככי חויית הטראומה וההקרבה העצמית. כדי לנהל דיון ביקורתי על תמות אלו נעזר בתובנות פסיכואנליטיות מבית המדרש של פרויד ולאקאן.

מכונות שמייצרות כסף –

משחקי וידאו כסממן תרבות עכשווי

2700626 / 2 ש"ש, 1 נ"י, יום א' 10:30-12:00

רנארד גלזמן

משחקי הווידאו של תקופתנו הם תמימים, פשטניים, חצופים, מחוספסים ומאידך פורצי דרך אל מרחב חדש ולגמרי לא מובן. תוך שלושים שנה משחקי הווידאו הפכו מעיסוק צידי בבארים וזלים

לסממן משמעותי בתרבות העכשווית. בכוחם של משחקי הווידאו לשנות את דפוסי ההתנהגות והתפישה של האדם, והם מתווים צורות חשיבה לדור הבא.

מעט לפני שמשחקי הווידאו משלימים תהליך של 'התברגנות', קורס זה בוחן אותם בעזרת כלים אנליטיים מתחומי הסוציולוגיה, STS, הניו-מדיה וחקר משחקי הווידאו, במטרה לפתח שפה לניתוח והבנה מעמיקה של משחקי הווידאו והכיוונים אליהם הם מושכים.

מסע בספר הזוהר

1700510 / 2 ש"ש, 1 נ"י, יום א' 10:30-12:00

ד"ר נדבן שנקר

בקורס ננתח את המושגים הבאים: מיקומו של ספר הזוהר בספרות הנסתר, תורת הספירות, אישים מרכזיים, ולמות ההנהגה, התהוות החומר, האין סוף, החלל הפנוי, סוד השפה והאותיות, תפילה, כוונה, התבודדות, חיי אישות, חידושו של הזוהר במחשבת ישראל.

אהבה ממבט אחרון:

ייצוגי עיר וחוויה עירונית

באמנות המאה ה-20

1700637 / 2 ש"ש, 1 נ"י, יום א' 10:30-12:00

יזי מיכלוביץ'

עיר כמציאות חזותית, רגשית, ומושגית ללא כל תקדים בעבר מזוהה עם התכנים המובהקים של ה'מודרניות' ועם ההכרה העצמית של האמנים הבולטים של המאה ה-20. הקורס יעקוב אחר גלגולים של ייצוגי המציאות והחוויה העירונית

באמנות והגות מודרנית, כנעים בין שני קטבים: כאוס וגריד. הדגש בקורס יושם על הבנת המושגים הללו כשפה חזותית ומושגית ייחודית, ועל המימדים שלהם: פרגמנט, מבט מקרי, סחרור, סתירה בלתי פתירה מצד אחד, ומשטור, גיאומטריה מלבנית, קו ישר, מבט על מאחד, מצד שני. נקודת הזינוק של הדיון היא פאריז במאה ה-29 ונקודת הסיום היא תופעת עיר על, מושג ה-junk space ועיר כאפוקליפסה דיגיטאלית וחורבה של סימנים, אובייקטים וארכיטקטורה. מקום מיוחד יוקדש לעלייתה של דמות המשטט ומבטו על העיר המודרנית. לצד אמנות חזותית (בעיקר ציור וצילום) התלמידים ייחשפו בצורה סלקטיבית להוגי דעות ואנשי ספרות שנדרשו לנושא.

מגמות מרכזיות

וטכנולוגיות חדשות בקולנוע
הדוקומנטרי העכשווי

1700639 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 10:30-12:00

אוהד לנדסמן

קורס זה יציע סקירה נרחבת של המגמות והכיוונים העיקריים בקולנוע הדוקומנטרי העולמי מאז שנות ה-80 ועד היום, וינסה לתת מענה לשאלה מרכזית ומעניינת: מדוע וכיצד חווים אנו כיום רנסאנס בקולנוע התייעודי, נקודת שיא היסטורית של הצלחה מסחרית ואהדה ביקורתית? האם, לדוגמה, קשורה תופעה זו לסגנונות ודרכי המבע הקולנועיים אשר מאמץ הקולנוע הדוקומנטרי העכשווי, שלא במנותק מהקולנוע ההוליוודי, והאם אכן מדובר בחידוש

או בטרנספורמציה של מסורות קולנועיות ישנות יותר? כיצד בנקודה היסטורית זו חוברים להם יחדיו הדימוי והעובדתי לשם יצירת תת-ז'אנרים דוקומנטריים חדשים כגון הסרט המוקומנטרי, הדרמה הדוקומנטרית, או תוכניות הריאליטי? דגש מיוחד יינתן לבחינת ההשפעה של מהפכת הטכנולוגיה הדיגיטלית על הקולנוע הדוקומנטרי בכל שלבי הפקתו, הפצתו והקרנתו. בהתאם לכך, נבדוק את האופן בו אנו נאלצים להרחיב את המושג "קולנוע דוקומנטרי" לאור התפתחותן של צורות תיעוד חדשניות כגון database documentary (קולנוע "מסד הנתונים"), mobile mentary (סרטי תעודה המצולמים בטלפונים ניידים), ואנימציה דוקומנטרית. כמו כן נדון באופן בו הוידאו הדיגיטלי מעורר מחדש ומשכלל תת-ז'אנרים תיעודיים קיימים כגון "סרטי כלאיים" המשלבים בידיון ומציאות (hybrid films), יומני וידאו (video diaries) ו"סרטי מאמר" (essay films) המשתמשים במצלמה כבעט קולנועי. תוך בחינה מעמיקה ולעיתים תיאורטית של מונחי יסוד בקולנוע הדוקומנטרי, קורס זה ינסה להציע דרכים חדשות להתבוננות בז'אנר קולנועי אשר ממשיך להמציא את עצמו כל פעם מחדש.

תולדות הכתב

1700647 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 10:30-12:00

מיכל וקסלר

מטרת הקורס לסקור את תולדות הכתב והכתיבה מראשיתה בתקופה הניאוליתית ועד ימינו. הקורס יתמקד בתולדות הכתב העברי והכתב הלטיני, בהתפתחות סגנונות קליגרפיים שונים

והתפתחות הטיפוגרפיה מאז המצאת הדפוס. בקורס ידונו גם ההקשרים התרבותיים הרחבים של תופעת הכתב והדפוס: השתנות צורת החשיבה בתרבויות שונות כפי שהיא משתקפת בכתב שלהן, גישות תיאולוגיות ומיתיות שונות, הסתרה והצפנה ומשמעותן החברתית, שאלות מגדריות, טכנולוגיות, כלכליות ופוליטיות.

האות העברית והקבלה

1700634 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר נדון שנקר

במסורת היהודית ובקבלה בפרט, האות היא לא סימן של שפה, אלא לב ליבו של הבריאה – אטומים, "בלו פרינט", חומר גלם ואורות. השקפה זו פותחת דרכי מחשבה חדשות בסמיולוגיה ומדע. בנייתו דרכי מחשבה מהזורה, מספר יצירה, מר"ש מילין (הרב קוק), מדברי הבעל שם טוב, מהדס רימונים (קורדובר) נבין את המורכבות והחוכמה שמסתתרת מאחורי האותיות.

מבט עכשווי על שנות השמונים

באמנות הישראלית

2700535 / 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א' 12:30-14:00

ד"ר דליה מנור

הקורס יציג את התמורות שחלו באמנות העשור בהשוואה לשנות השבעים, החל מהחזרה לציור בראשית שנות השמונים, הופעה של דור חדש של אמנים ועלייה במעמד הצילום בסוף העשור; דרך הדיון ההיסטוריוגרפי שהחל בתקופה זו עם התערוכות הגדולות של בצלאל, שנות העשרים, דלות החומר והמחלוקות הגדולות על אמנות

מקומית (ג. עפרת נגד דייתי אלמוג); ועד הצמיחה של חללי תצוגה מנוהלים על ידי אמנים (אחד העם 90, רגע) לנוכח המשברים במוזיאון תל אביב; הפיתוח של פיסול סביבתי (אירועי תל חי) ופיסול חרוצות בירושלים ובתל אביב.

תורת הנפש על-פי

חכמת הקבלה והחסידות

14:00-12:30 / ש"ס, 1 יום א' / 1600815

ד"ר ארז פלג

מהו האני? מהי נפש האדם? האם יש לאדם רק מערכת נשמית אחת? באילו אופנים ניתן להבין את הקביעה שנפשו היא דבר-מה רוחני? מהם מאפייניה ומרכיביה? מהו מקורה ומהן זיקותיה לאלוקות? מהן זיקותיה לגוף ולמציאות הנתפסים כחומריים? מהם תפקידיה ומהי תכלית "ירידתה" למציאות הנתפסת כגשמית? בקורס זה ננסה להציג באופן בסיסי וראשוני חלק מהתשובות שניתנו לשאלות הללו ולאחרות בספרות חכמת הקבלה, החל מן המאה ה"ז, ובתורת החסידות. בין היתר, נדון במושגים כגון עצם הנפש, מדרגות הנפש ('נפש-רוח'-נשמה-חיה-יהודה), כוחות הנפש (פנימיים – שכל ומידות; מקיפים – רצונות, וכדומה), "לבושי" הנפש (מחשבה, דיבור ומעשה), הנפש הטבעית לעומת הנשמה האלוקית, מודע ועל-מודע, אור וכלי, גשמיות ורוחניות, ישות לעומת ביטול הישות, דבקות והתכללות ועוד.

דת פולחן ומקומות קדושים

14:00-12:30 / ש"ס, 1 יום א' / 9401222

ד"ר דורון בר

במוקד הקורס יהיו שתי תופעות תרבותיות אשר השפעתן על המרחב והמקום גדולה – מחד גיסא המקום הקדוש והעלייה לרגל אליו ומאידך גיסא אתרי הנצחה וזיכרון. הקורס ידון בתופעות אלו מנקודת מבט היסטורית ועכשווית, תוך מתן דגש לבחינת השפעת תופעות אלו על המרחב. במהלך השיעורים וסיורי השטח שיערכו במהלך השנה ידונו נושאים הקשורים בהתפתחות המרחב המקודש ובדרך צמיחתם של אתרי הנצחה וזיכרון בהיסטוריה הרחוקה והקרובה יותר של מדינת ישראל. ירושלים וסביבותיה יהיו את המרחב העיקרי שבו יעסוק הקורס. העיר, המקודשת לבני שלושת הדתות המונותאיסטיות, תהווה לפיכך מעבדה חיה שבה יבחנו סוגיות הקורס.

פרנץ קפקא כאמן חזותי

14:00-12:30 / ש"ס, 1 יום א' / 1628

ד"ר מיכלוביץ'

הקורס יתמקד במספר סיפורים 'קצרים-ארוכים' של פרנץ קפקא: המחילה, הגלגול, מושבת העונשין, החומה הסינית ועוד. בקורס נדון ביצירות אלה ונתמקד ב'ארכיטקטורה הווירטואלית' הקפקאית, והדרכים בהן חללים ארכיטקטוניים בנליים ורגילים (משרדים, פרוזדורים, חדרי שינה, ואפילו רצפות) משתנים ללא הרף, בהתאם להלך הרוח של הדמויות, והופכים לחריגים ומזוירים. בנוסף לממד הארכיטקטוני ביצירתו, נדון גם בקפקא כיוצר ה'הוגה בתמונות' וננסה לשפוך

אור על יצירתו כנובעת מחשיבה ציורית.

הגבר והאב בקולנוע – היבטים

פסיכואנליטיים

16:00-12:30 / ש"ס, 4 יום א' / 1700640

ד"ר יצחק בנימיני

במסגרת הקורס ננתח יצירות קולנועיות העוסקות במעמד האב והגבר בחברה המערבית. הניתוח יעשה במיוחד באמצעות התיאוריה הפסיכואנליטית, במיוחד של זיגמונד פרויד, ז'אק לאקאן וסלבו ז'יז'ק. נשאל עד כמה הקולנוע פותח פתח להבין את נפילת מעמד האב והגבר ועד כמה הוא מבקש להחזיר "עטרה ליושנה". נצפה למשל בסרטים: ורטיגו (היצ'קוק, 1958), "אפוקליפסה עכשיו" (קופולה, 1979), "רסיסי אדיפוס" (וודי אלן, 1989), "התפוז המכני" (קובריק, 1971), "נהג מונית" (סקורסזה, 1976), "מלחמת העולמות" (שפילברג, 2005). נקדיש גם דיון מיוחד לגבי נושא זה בקולנוע הישראלי העכשווי.

11 בספטמבר: על גורלו של המבט

בעידן המציאות המדומה

16:00-14:30 / ש"ס, 1 יום א' / 1700641

אהד זהבי

האירוע שהתחולל בארצות הברית ב-11 בספטמבר 2001 היה ללא ספק אחד האירועים הדרמטיים ביותר בעשור היוצא, אבל הוא גם היה מחזה מוזר מאוד: זה היה אירוע חסר תקדים, ועם זאת התלוותה לצפייה בו תחושה חזקה של דו-היו; זה היה אירוע טראומטי, שגבה אלפי קורבנות בתוך

מיסטיקה צופית והעלייה למקומות קדושים. נייחד גם תשומת לב לביקורת העכשווית של תפישות אירופיות, דוגמת ה"אורינטיזם", תפישות שעיצבו את היחס לאיסלאם בתודעת המערב. חומר ויזואלי ישולב במהלך הקורס.

איינשטיין: מאה שנה

לתורת היחסות

16:00-14:30 / 9401237 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א', 16:00-14:30

ד"ר בעז תמיר

מאה שנה מלאו לתורת היחסות. על רקע אווירה פוליטית חברתית מהפכנית, משבר חריף במדעים של סוף המאה התשעה עשרה, ועלייתה של חשיבה פילוסופית רלטיביסטית, מופיעה בתחילת המאה העשרים אחת התורות הפיזיקאליות המהפכניות ביותר שידע עולם המדע: תורת היחסות. קבלתה של תורה זו, משמעה – הרס מן היסוד של תפיסת עולם קודמת, זו של ניוטון. הקורס יציג את הרעיונות המרכזיים של תורת היחסות הפרטית והכללית ואת המשמעות הפילוסופיות מאחורי רעיונות אלה.

מפת דרכים לתקשורת שיווקית

16:00-14:30 / 1700503 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א', 16:00-14:30

רן רבן

הקורס יספק לתלמידים "מפת דרכים" עדכנית להתמצאות במרחבים הידינאמיים של התקשורת השיווקית המתחדשת. התלמידים ילמדו להכיר את סוגי השחקנים במרחב, את קשרי הגומלין ביניהם ואת המוטיבציות המכתיבות את דפוסי פעולתם וכל זה על רקע החידושים הטכנולוגיים

נמשכת עד היום. בעוד הפילוסופיה עשתה את מה שמכונה "המפנה התיאולוגי" וחזרה לשמרנות, והיא מסתגרת בפני העולם, הרי שהאמנות ממשיכה לפרוץ דרכים חדשות כשהיא נפתחת יותר ויותר למציאות, וכל שכן אינה בורחת מהתמודדות עם הבעיות הפוליטיות, הגינדריות, הכלכליות והסביבתיות. בקורס נעסוק באמנים עכשוויים, נכיר את עבודותיהם דרך התבוננות וניתוח עבודות, אך גם דרך הטקסטים הנכתבים על האמנות. נחשוף את הדרכים ואת האמנים המציגים רעיונות חדשים המתאגרים שוב ושוב את המחשבה.

אמנות ואסלאם באפריקה

מדרום לסהרה

16:00-14:30 / 2600821 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א', 16:00-14:30

ד"ר ליאורה ביגון

קורס זה יספק מבט כללי על האיסלאם מתוך הנחה שהאיסלאם אינו רק דת, אלא ציביליזציה החובקת אספקטים רבים. לצד הבנת קווי היסוד של האיסלאם בכלל, נתעכב על התרבות החומרית מימי הביניים ועד היום, דוגמת הקשר שבין צורות פרה-אסלאמיות וצורות אסלאמיות, הפציה האמנות הזעירה, מבנה המסגד לסוגיה, הארכיטקטורה והמורפולוגיה העירונית. כל אלו יבחנו על רקע יבשת אפריקה: מהציביליזציה המוכרת והנחקרת יותר של צפון אפריקה, ננוע אל מדרום למדבר הסהרה לעבר התרבות הסוואהילית במזרח היבשת וזו של חבל הסודאן במערבה. דגש רב יושם על האופי הייחודי והסינקרטי של האיסלאם באפריקה מבחינת מסורות שבעל פה, קשרי מסחר,

זמן קצר, ועם זאת כמעט לא נראו בו אנשים; וזה היה אירוע זוכה לסיקור תקשורתי שאין לו אח ורע, ועם זאת במידה רבה לא ראו בו מאום – כאילו נותר אטום למבט. במסגרת הקורס נחזור לאירועי אותו יום ונסה להתמודד עם הדילמות הנקובות שהם מציבים בפני המחשבה הפוליטית והמבט הביקורתי. נעניין בכתביהם של הוגים מרכזיים מהעת הזאת דוגמת ז'אן בודריאר, פול ויריליו, סלבו ז'יז'ק, ז'יל דלו וסוזן באק-מורס ונחיד בעזרתם כמה מן השאלות הפילוסופיות והתרבותיות הגדולות שמונחות היום על כף המאזניים: היחס בין הנמשי לבין המדומה, ההבדל בין ביקורת לבין טרור וטיבה של המלחמה הניטשת בין הקפיטליזם המאוחר לבין מתנגדיו. נצפה בסרטים כגון "קינג קונג", "מועדון קרב", "השעה ה-25" ו"טיסה 93" ונעמוד באמצעותם על היחסים הסבוכים בין הקולנוע לבין המציאות, שנשורו לכאורה זה בזה באותו יום גורלי. נקרא בספריהם של דון דלילו, ג'ונתן ספרן פויר ואחרים ונבדוק איזה יחס כלפי האירוע מציעה הספרות. ובר בוד נתהה על תפקידה של האמנות בעידן הניון של הממשות והשקיעה של המבט.

מהי אמנות ומהי אמנות עכשווית?

16:00-14:30 / 2700631 2 ש"ס, 1 נ"י; יום א', 16:00-14:30

ד"ר חיים דעואל לוסקי

כחלק מהשיטה שלי הטוענת כי החל מראשית המאה העשרים האמנות מובילה את המחשבה הפילוסופית ומעניקה לפילוסופים אתגרים המעוררים אותם משנתם הדוגמטית, נעסוק בקורס באמנות הפוסט מודרנית, ונראה כי המגמה

המכתיבים מודלים חדשים ושיטות עבודה חדשות ויצירתיות.

"מפת הדרכים" תסייע לתלמידים לאתר את המסלול הנכון בין האסטרטגיה ליצירתיות ובמילים אחרות תיתן תשובה לשאלה כיצד ניתן לשמור על רמת יצירתיות גבוהה ולנצח ב"קרב על הרעיון" בתוך מסגרות נוקשות של יעדים שיווקיים, אסטרטגיות, תקציב, זמן ומגבלות החוק האתיקה והמוסר.

הקורס יעסוק, בין היתר, בתכנים הבאים: התנאים לפרסום אפקטיבי, הפרסום ותורת המותג, הקווים האדומים של הפרסום, מדיה ואידיאולוגיה ופרסום.

"מפת הדרכים" תתפרש, כמובן, גם לתחומי "המדיה החדשה" ותספק לתלמידים כלים מעשיים להתמצאות ויצירתיות במרחב הדינאמי של הפרסום באינטרנט.

התלמידים ייחשפו לתיאוריה ולמחקר האקדמי העדכני, אך גם, ובעיקר, למספר גדול של דוגמאות מכל העולם, מכל תחומי הפעילות של התקשורת השיווקית.

הדינוזאור – ממאובן לגיבור תרבות

16:00-14:30 / ש"ס, 1 י"ז; יום א' 2 / 2700617

ד"ר שמוליק מאירי

למרות שאחורני הדינוזאורים נכחדו לפני למעלה מ-65 מיליוני שנים, נטבע המושג "דינוזאור" רק לפני כ-170 שנה. בפרק הזמן שעבר מאז דומה שלא זו בלבד שהיצור הנכחד זכה לתחייה, אלא שהוא פולש יותר ויותר לכל תחומי החיים ומככב בתרבות החזותית להיבטיה השונים. הקורס יציג

את דרכי התפתחותו של דימוי חזותי, מראשיתו בשדה המדע, דרך ייצוגים שלו במדע הפופולארי ובאמנות ועד להפיכתו לאייקון תרבותי ולמקדם מכירות.

על מנת להבין את דרכי התפתחותו של המושג והדימויים החזותיים המלווים אותו, יש להתוודע תחילה לרקע המדעי, ההיסטורי, החברתי והתקשורתי של המושג "דינוזאור". לצורך כך, יוצגו בקורס מושגי יסוד בתחומי הדעת המדעיים הרלוונטיים (גיאולוגיה וביולוגיה אבולוציונית), מזה, ובהיסטוריה התרבותית של המערב במאות 19-20, מזה.

היבטיה המגוונים של הפופולאריות שלה זכה הדינוזאור ייבחנו במהלך הקורס בחינה מעמיקה. על מנת לאבחן את סוכני התרבות האחראיים לפופולאריות זו ייסקרו ציוני דרך בתערוכות העולמיות ובמוזיאונים, בספרות המדע הפופולארי והמדע הבדיוני, בקולנוע ובטלביזיה, בעיתונות, בקומיקס ובפרסום.

יצר ויצירה

במיתולוגיה היוונית ובאמנות

16:00-14:30 / ש"ס, 1 י"ז; יום א' 2 / 2700636

ד"ר רוני עמיר

סיפורי המיתולוגיה היוונית והרומית רוויים יצירתיות ויצרים עזים המיוצגים ביצירות אמנות. הקורס יעסוק בסיפורים הקשורים באהבה (ארוס) במוות (תנטוס) ובגבורה ברובד הנרטיבי, הסמלי והוויזואלי. הקורס יסקור את המטאפורות, הסמלים והארכיטיפים המופיעים באמנות, החל מאמנות היוונית האנתרופוצנטרית המשמשת

השראה לכל תיאורי האדם בתרבות המערבית ועד לייצוגי המיתולוגיה באמנות פוסט מודרנית. בקורס יבחנו גם פרשנויות פסיכולוגיות לסיפורים הללו.

סדנה בכתיבה יוצרת

18:00-14:30 / ש"ס, 2 י"ז; קורס כפול, יום א' 30 / 1501002

ד"ר עודד מנדה לוי

"לכתוב: לנסות בקפדנות לשמר משהו, לעשות שישרוד משהו: לקרוע כמה פתותים מדויקים מן הריק שמתרוקן, להותיר, אי שם, איזשהו תלם, איזשהו עקב, איזשהו אות או כמה סימנים"

(ז'ורז' פרק, חלל וכו': מבחר מרחבים, [1974] 1998). במפגשי הקורס נכיר, נשוב ונכיר, בערך של הכתיבה ובכתיבה כערך.

נסה באופן עקבי ובלתי מתפשר להאזין לעצמנו ביושר, בכנות. נתבונן ושוב נתבונן בזולתנו, בסביבה, בדרך שבה אנחנו רגילים לתפוס את העולם. נשחרר אי אילו בריחים זעירים שבתוכנו, נתרגל התייחסות אחרת, למוכר ולידוע, נערער על האמונות המוצקות שלנו, נראה בהם נקודת מוצא לפליאה, לקסם שבגילוי.

את הכוחות המהודרים שאולי נגלה בעצמנו ננסה ליצוק לכלים של צורה, מבנה ותשתית של לשון.

נבנה את ה"קול" של היצירה, נשרטט דמויות ומצבים שיספקו איזו מלאות או תלת-ממדיות, נכיר במוסיקליות של השפה, בערך של הרייתמוס, בצורות השונות לעורר רגש ולהנכיח אותו בלשון. נקרא סיפורים וקטעים ספרותיים, נלמד מהם, ננהל איתם דיאלוג, נופרה מהם ונפרה זה את זה. כל העת נעסוק במפגשים. במפגשים עם טקסטים,

עם שפות, עם הלשון, עם זיכרון, עם העולם. נשוב ונזכיר לעצמו שהטקסט הספרותי הוא צורה אומנותית. נכיר בערך המוחלט של יסודות פואטיים: מי מספר את הסיפור? מהי נקודת המבט שלו? איך הוא מספר? באיזה סדר? מהי מערכת הזמנים? מה המקום של הממד הלשוני בסיפור? מהו הסיפור, בעצם? איך יוצרים הזדהות או הסתייגות? מהי משמעות של טקסט ספרותי? איך יוצרים אותה?

במהלך המפגשים נבחן מבחר מהנושאים העקרוניים הללו, נתקרב אל הדברים בעזרת תרגילים ספרותיים שישכללו את ההתבוננות ואת הביטוי, נכתוב ושוב נכתוב, נקרא לעצמנו ולולולתנו ונביע את עצמנו. המפגש בין מילה, מבנה וצורה של טקסט לבין נושאים ועקרונות ביצירה ובאומנות שלכם עשוי להצמיח כיווני מחשבה, יצירה ותגבור הדדי שכדאי לבדוק ולהכיר. נציב מטרה: לכתוב. אנחה ואלוה אתכם לאורך המפגשים, בתקווה שנשמח במעשה הכתיבה. בשל אופיו של הקורס מספר המקומות מוגבל. אנא, הירשמו אלה במיניכם המעוניינים מאוד להתנסות בכתיבה. הדבר דורש רצינות, מחויבות, התמסרות, תרגול רצוף לאורך הסמסטר ויכולת לקבל ביקורת ותגובה.

ממבנה לתנועה:

אנטומיה של גוף האדם

18:00-14:30 / יום א' 2501002 / ש"ס 4 / 2, נ"ז / קורס כפול; יום א' 18:00-14:30

ד"ר ורד אביב

תנועתו של הגוף הייתה ונותרה מרתקת, ובמידה רבה עלומה. בקורס זה נפגוש ונלמד את התשתית

המבנית של גוף האדם – את השלד ואת השרירים. נבנה כלים לנתח את השינויים המתרחשים בשלד במהלך תנועה, ונבחן את השרירים האחראים לביצוע התנועה. נכיר את העטיפה החיצונית של הגוף, העור והשומן, ואת השינויים שחלים בה לאורך החיים. לאחר בניית התשתית האנטומית נפנה לפענוח התהליכים של התנועה הספונטאנית של האדם, ועם דרכים חזותיות לייצג את השלד, התנועה, השרירים והמאמץ. מטלת סיום: מבחן בכתב.

החיים בזבל: על פסולת,

זבל ומיחזור

18:00-16:30 / יום א' 1700642 / ש"ס 2 / 1, נ"ז; יום א' 18:00-16:30

ד"ר גיא שטיבל

ממרומי הר של קרימיקה במרכזה של רומא נרד לצינורות ביוב תת קרקעיים, נעבור מבעד לשער האשפות בירושלים, עבור בשרידים של ארוחת קודש ומנחות במדבר יהודה, כלים טהורים מגלילי בעלי חיים, החיפושיות, כדור הזבל הגדול בעולם ועד למהפכה התעשייתית ולתל חיריה. הקורס יעסוק בנושאים הנקשרים לעולם הפסולת, הזבל והמיחזור. במהלך הקורס נפרוס את ההיבטים התרבותיים, החברתיים, והפוליטיים הנקשרים בזבל כפי שהם מיוצגים לאורך ההיסטוריה.

צילום עכשווי

18:00-16:30 / יום א' 1700644 / ש"ס 2 / 1, נ"ז; יום א' 18:00-16:30

ד"ר ורד מימון

קורס זה יבחן את השימוש בצילום כפרקטיקה ביקורתית בהקשר של אמנות פופ, מינימליזם,

אמנות מושגית ואמנות פוסט-מודרנית. כמו כן יבחן הקורס את עלייתו של הצילום הגרמני החדש בהקשר של מודלים טיפולוגיים המופעלים על צילום נוף ופורטרטים, ואת השימוש בצילום כדוקומנט ביחס לסוגיות של זיכרון והיסטוריה באמנות עכשווית. בין היתר יבחן הקורס את עבודותיהם של אנדי וורהול, אד רוסה, דן גרהם, הזוג בכר, גרהרד ריכטר, תומאס רוף, תומס סטרות, רינקה דייקסטר, אנדראס גורסקי, ג'ף וול, תומאס דימאנד, ווליד ראאד ואחרים. הביבליוגרפיה כוללת טקסטים של רוזלינד קראוס, דגלאס קרימפ, בנימין בובלו, טיב אווארדס, אוקוויו אנווור וג'וליאן סטאלבראס.

פרצופיות: בין הפנים והדיוקן

18:00-16:30 / יום א' 1700642 / ש"ס 2 / 1, נ"ז; יום א' 18:00-16:30

אהד זהבי

אמנות הדיוקן מעוררת שאלות מרתקות על אודות היחס בין דמותו של אדם כפי שהיא מופיעה ביצירת האמנות לבין דמותו במציאות, וגם על עצם מעמדן של הפנים האנושיות במרחב החזותי. במסגרת הקורס נשרטט את צלעות המשולש הנפרש בין המתבונן, הפנים האנושיות ודיוקן הפנים, ונעמוד על יחסי הגומלין בין קרקודיו. כיצד מופיעות הפנים האנושיות בשדה החזותי? מה בהן חומק מן המבט? אילו מערכות של סימנים מחולל הפרצוף? מהו פשרו של החיוך? מה מביעה הצעקה? מה מבטאת עווית בלתי-רצונית? כיצד מקשר המצמוץ את הפנים לממד הזמן? מה קורה לקיומן של הפנים בזמן עם המעבר שלהן אל בד הציור? מה קורה לקיומן במרחב? האם אפשר

לראות את הפנים נכוחה? ומהו כוחה של האמנות בהקשר הזה? אלה כמה מן השאלות שיעסיקו אותנו, ונדון בהן בעזרת הפילוסופיה על התחום החזותי, צילום התקריב הקולנועי, הספרות של הדיוקן המצויר ודוגמאות נבחרות מהאמנות המודרנית והעכשווית. זיל דלו ועמנואל לוינס, אלפרד היצ'קוק ואינגמר ברגמן, אוסקר ויילד וניקולאי גוגול, אנדי וורהול ומרינה אברמוביץ' – כל אלה ועוד יעזרו לנו לשרטט קווים לדמותו של הפרצוף.

מבט על ההלכה וגבולותיה

18:00-16:30 / ש"ס 2 / יום א' 1, יום א' 2 / 1700646

ד"ר מיכאל אברהם

הקורס ידון בהלכה כתופעה ייחודית שניצבת בין דת לבין מערכת משפטית. נפתח בדיון על מהות הדתיות היהודית שגדולי הפילוסופים (כמו קאנט) גילו לגביה אי הבנות יסודיות. במסגרת זו נדון ביחס בין ההיבט הרוחני לבין ההיבט הנורמטיבי של הדת היהודית, ונצא מתוך כך להבנת ההלכה, מקומה, תפקידה ומשמעותה.

לאחר מכן נסקור את המקורות היסודיים של ההלכה היהודית, ואת הקטגוריות ההלכתיות שמכוננות אותה (הלכות דאורייתא ודרבנן וכד'). במסגרת זו נבחן את תפקידם של החכמים, כפרשנים וכמחוקקים, ונדון בסמכויותיהם. נראה כאן גם את התפתחות ההיסטורית של ההלכה לתקופתה, ההמשכיות והחידוש.

דווקא מתוך התמונה הקשיחה והמחייבת לכאורה של ההלכה, נבחן את שאלת האוטונומיה ההלכתית, את שאלות הכפייה, החירות והחופש,

הפלורליזם והסובלנות (בעיקר בפריזמה של המאמר הידוע: 'אלו ואלו דברי אלוהים חיים'), הפתיחות והסגירות ועוד. במסגרת זו נעמוד על יחס ההלכה לטועים, לשוגגים ולבעלי אמונות אחרות.

לאחר מכן נבחן את גבולותיה של המערכת: נדון ביחס בין הלכה ומוסר, ובקונפליקטים פנים הלכתיים וחוץ הלכתיים ובדרכי פתרונם. כאן נבחן גם את הסוגיא של שינויים בהלכה והתאמתה למציאות המשתנה, ומתוך כך גם את היחס בין מסורתיות וחדשנות (רפורמה ואורתודוכסיה). בחלקו האחרון של הקורס ניכנס לשאלות ספציפיות יותר שמדגימות את דרך החשיבה ההלכתית בנושאים ערכיים שונים: א. היחס בין האינדיבידואל לקולקטיב. ב. על ערך החיים (דין רודף, ייהרג ואל יעבור, מציל עצמו בממון/בנפש חבירו וכד'). ג. שאלות של לאתיקה רפואית (הפלול, תרומת איברים, דילול עוברים וכד').

העיר ב'אפריקה' השחורה

18:00-16:30 / ש"ס 2 / יום א' 1, יום א' 2 / 2700627

ד"ר ליאורה ביגון

בקורס ננתח את המאפיינים הצורניים והמרחביים בהיסטוריה של הערים השונות באפריקה שמדרום למדבר הסהרה, מימי הביניים ועד ימינו. היסטוריה עירונית זו תיבחן לאור מספר נושאים דוגמת סיבות התהוות הערים והכוח המניע מאחוריהן; והקשר שבין השלטון והדת לבין ארגון הערים והמורפולוגיה שלהן. מערי הבירה של אימפריות עתיקות כמו "זימבבווה הגדולה" בדרום היבשת, נתקדם לעבר התרבות העירונית

התוססת של היורובה, עד לכניסת מודל עיר-המצודה הפורטוגלי. תשומת לב תוקדש להשפעה המכריעה של השלטון הקולוניאלי האירופי על הצורה ועל האוריינטציה של העיר באפריקה. נדון גם הן בדימויים והן בבעיות הבערות שירשו מדינות אפריקה בתחום זה לאחר עצמאותן.

חומר ויזואלי רב (תצלומים היסטוריים ועדכניים, שרטוטים ומפות) ישולב לאורך הקורס, שיערך בצורת הרצאה ודיון בכיתה.

יידיש ואונגרד: אמנות יהודית

בין שתי מלחמות העולם

18:00-16:30 / ש"ס 2 / יום א' 1, יום א' 2 / 1700636

אביב לבנת

אונגרד ויידיש נדמים כשני תחומים רחוקים זה מזה ואולי אף קונפליקטואליים. האונגרד מסמן חתימה למבע חשדני ועדכני ואילו היידיש – עולם ישן ולעיתים בלתי רלוונטי. אך האם זה באמת כך? הקורס יעסוק בהתפתחות מגמות וביטוי אונגרדי בקרב אמנים יהודיים במזרח אירופה בתקופה שבין שתי מלחמות העולם. בתקופה סוערת זו, אונגרדיות בתחומי היצירה השונים כשהם תורמים למהלכי האונגרד הכללי מחד וליצירה האמנותית היהודית מאידך. כיצד נכרכה היידיש עם זרמים מהפכניים כאקספרסיוניזם, פוטוריזם, קונסטרוקטיביזם, דדאיזם, אנרכיזם וגילויים מגוונים של אונגרד אמנותי ואינטלקטואלי?

על מנת לעקוב אחר מהלכי יצירה מרתקים אלו נפליג למרכזים ההיסטוריים השונים, נחשוף

קורסי בחירה מתקדמים

סמסטר ב'

להבין אנימציה בקולנוע

12:00-10:30 / ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 2700640

אוהד לנדסמן

במסגרת קורס זה ננסה להבין מהי אנימציה, כיצד היא שונה באופן מהותי ממאפייניו של הקולנוע הצילומי, ומהן הסוגיות האסתטיות העולות בעקבות התפתחותה ההיסטורית במקביל לזו של הקולנוע. האם ניתן לדבר על ריאליזם בסגנון עשייה אשר בבסיסו בורא עולם דימויני? מהן האסטרטגיות הנראטיביות והאסתטיות הנחוצות לשם יצירת אפקט שכזה, וכיצד הביאה תופעת ה"דיסניפיקציה" הכה דומיננטית לסגנון ה"היפר"-ריאליסטי באנימציה? מהן האפשרויות המיוחדות אשר מציעה האנימציה למדיום המבוסס על תמונות נעות, וכיצד באות הן לידי ביטוי בשילובה בקולנוע הבידיוני ("פורסט גאמפ", "מי הפליל את רוג'ר ראביט") או בתרומתה לקולנוע הדוקומנטרי ("ואלס עם באשיר")? כחלק מהדיון התיאורטי בקורס נעבור בתחנות היסטוריות שונות בהתפתחותה של האנימציה בקולנוע, החל מה"צעצועים" האופטיים הטרומ-קולנועיים וניסוייו של אדוארד מייברידג' במאה ה-19, דרך האנימציה הניסיונית והאבסטרקטית, "האנימה" היפנית, ועד למהפכת המחשוב באנימציה הדיגיטלית עם הופעתה של "פיקסאר".

ארצישראליות, מזרח או מערב, סוציאליזם או בורגנות, אמנות בשירות הבניית אומה או ככלי לביטוי הפרטי והאישי.

הנחת היסוד של הקורס היא שחלק מן השאלות שעלו במהלך השנים הללו שמורות כמון גנים תרבותיים בזיכרון הקולקטיבי והן עולות וצפות גם ביצירה המאוחרת בארץ. לכן יובאו בכל שיעור דוגמאות מן האמנות הישראלית העכשווית כדי להעשיר את הדיון.

זכויות יוצרים

19:00-17:30 / ש"ס, 1 נ"ז; יום ד' 1700504

עוד"ד אייל פרייס

מטרת הקורס להקנות מושגים ועקרונות בדיני זכויות יוצרים ומדגמים ביצירות אמנות, יצירות אדריכליות, תצלומים, עיצובים גרפיים, עיצובים קרמיים, צרפות ועיצובים תעשייתיים. ייסקרו זכויות ביצירות מיוחדות ותידון השאלה מהי העתקה אסורה ומותרת של יצירה (למשל בהקשר פרודיה או יצירה על-יצירה). תנותח זכות האמן למנוע מאחרים לערוך שינויים ביצירה. עוד ידון: מסחור זכויות והגנה בארצות זרות על זכות יוצרים, ומדגם של יוצרים ישראלים.

Israel: Place and Culture

12:00-10:30 / ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 21700532

הקורס מיועד לסטודנטים השוהים בארץ במסגרת תוכנית חילופין.

אמנים, קבוצות ורעיונות תוך שאנו מנסים להיחלץ מתפיסת היידיש שרווחה בישראל, כזו אשר עודדה את שלילת הגולה וראיית היידיש כתרבות מסוגרת ב'שטטל' המסורתית ופחות כמבע שניזון ותרים למודרנה ולאוונגרד. הקורס יתמקד בביטויים השונים של המגמה האוונגרדית באמנויות החזותיות, בספרות היידיש, בתיאטרון, בקולנוע ובמוסיקה וילווה במצגות, סרטים וקטעי ארכיון נדירים. לא נדרש יידע קודם בידיש.

ישראל לפני ישראל:

אמנות עד 1948

20:00-18:30 / ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 1700623

יגאל צלמונה

הקורס יציג את תולדות האמנות המודרנית בישראל מאז ראשית המאה העשרים ועד להקמת המדינה. האמנות תוצג גם בהקשר היסטורי ופוליטי. השיעורים הראשונים יעסקו באופן שבו הייתה תחילתה של האמנות בישראל, ובעיקר פעולת בית המדרש לאמנות "בצלאל", חלק מן הפרויקט הציוני הכללי מצד אחד וחלק מתפיסת העולם האירופית ביחס ללאומיות ולמזרח מצד שני. לקראת סוף הסמסטר נעסוק באופן שבו החלה האמנות בישראל להתרכז בנוסחי יצירה שנשענו על תפיסות מודרניסטיות ובינלאומיות. בין לבין נעסוק באופן שבו נעשתה היצירה האמנותית לאמצעי מרכזי של מימוש משימות תרבותיות וקיומיות כ"שלילת הגלות", "שיקום הגוף היהודי" או "בריאת תרבות ילידית". במהלך הקורס ידונו המתחים שהתגלו במציאות התרבותית ב"שנות הישוב" בנוגע לשאלות כמו: יהדות או

תפיסות של חלל באמנויות:
מושגים ותיאוריות

12:00-10:30 / ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 2 / 2700633

אביב לבנת

כל יצירת אמנות מתמקמת בחלל והחלל מתמקם בתוכה; ציור, פיסול, צילום, מיצב, וידאו, תנועה, מבנה ארכיטקטוני או פואטי, כלי מעוצב, פריט לבוש או יצירה מוסיקלית – כל תחום על איכויותיו ומאפייניו הייחודיים משקף גם מימד חללי. כשאנו בוחנים מערכות יחסים אלו מתגלה בפנינו מרחב חשיבה "חללי" מורכב ומאתגר. זהו מרחב שבו הפיסיקה, הפילוסופיה, הסוציולוגיה, הפסיכולוגיה ושאר דיסציפלינות מדעיות מחד והומניסטיות מאידך תורמים להעמדת "ארגו כלים" מתאים לחקירת מכלול הקשרים שבין אמנות לחלל.

יוצגו מושגים על רצף היסטורי לצד הקשרי השיח העכשוויים המתכתבים עימם, החל ממושג ה-chora האפלטוני וכניסתו לשיח הארכיטקטוני עם דרידה ואייזנמן, דרך מושגים ותיאוריות חלליות אצל אריסטו והניאו פלטוני סטים, יצחק לוריא, קאנט, פרויד, איינשטיין, היידגר, ווינקוט, פוקו, בשלארד, בובר, דרידה, דלו ורנסייר.

ההיבטים הפילוסופיים ייבחנו למול ביטויים אמנותיים תואמים מקורפוס האמנות לאורך ההיסטוריה. הקורס יעודד 'חקירה חללית' בתחומי היצירה השונים של המשתתפים מהמחלקות השונות בבצלאל אשר תתגבש לעבודת סיום הקורס ותתועד.

אוריינטליזם טרום-ישראלי
בצילום המקומי

12:00-10:30 / ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 2 / 2700641

דור גז

הקורס יבחן את ההקשר התרבותי והאידיאולוגי שבו נעשו תצלומים בסגנון אוריינטליסטי ב"ארץ-ישראל" בעשורים הראשונים של המאה העשרים, בזמן שבו בני העליות הראשונות עסקו בגיבוש דימויים העצמי כחלק מתהליך כינון זהותם הלאומית. במהלך הקורס תודגש האינטקוגרפיה הצילומית המשותפת לעבודותיהם של צלמים יהודים שפעלו באזור במחצית הראשונה של המאה העשרים דוגמת אפרים משה ליליין, אברהם סוסקין וצדוק בסן. באופן זה תודגש הזיקה של תצלומים אלו למגמה היסטוריוגרפית ציונית רחבה של התייחסות למונח "המזרח" באמנות יהודית מאותן השנים. כמו כן, ייבחן המושג "אוריינטליזם" כמונח ביקורתי לניתוח יחסי "מזרח" ו"מערב", לאור השיח הפוסט קולוניאלי.

איזו מדינה: יסודות בהגות מדינית

12:00-10:30 / ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 2 / 1700604

ד"ר יתכן גולדמן

מהי מדינה? כיצד היא נוצרת? האם היא יצירה מלאכותית של בני האדם, או אולי היא מתהווה באופן טבעי? מה טיב היחסים בין השלטון והנשלטים? מה הם תפקידיה של המדינה? אולי המדינה היא אמצעי דיכוי שצריך להשתחרר ממנו? אבל האם אפשר בלי מדינה? בקורס נעסוק בשאלות הללו, מבעד להגותם של גדולי

הפילוסופים אשר עסקו בסוגיית המדינה, ביניהם: אפלטון; אריסטו; תומאס הובס; ג'וזף לוק; ז'אן ז'אק רוסו; גאורג פרידריך היגל; קארל מארקס; מרטין בובר.

דומה ולא דומה:

חלל מורפולוגי בעיצוב ובאמנות

12:00-10:30 / ש"ס, 1 נ"ז, יום א' 2 / 2700632

יזי מיכלוביץ

אחת הטענות המרכזיות בדיון על אמנות בתקופה מודרנית נוסחה ע"י וולטר בנימין כאובדן של "הילה" או "יחידאיות" של עבודת אמנות כתוצאה מפיתוח מואץ של אמצעי שעתוק, החל באמצעים שבנימין הכירם, כגון ליטוגרפיה, קולנוע וכ"ד, עד לשעתוק דיגיטאלי של העידן הנוכחי. טענה זו תשמש כנקודת מוצא לדיון במספר סוגיות באמנות ועיצוב של המאה ה-20 (וגם לפני כן) במונחים של היחסים הדינמיים שבין "מקור" מצד אחת, ו"העתק" (או שעתוק) מצד שני. הדיון ייפתח בבירור של המושג "חלל מורפולוגי", כלומר סך הכל הגרסאות האפשריות של אובייקט או דימוי נתון. בהשאלה מתחום ביולוגיה אבולוציונית שם חלל מורפולוגי מסמן פריסה של הצורות השונות שאורגניזם מסוים יכול ללוש, המושג של חלל מורפולוגי ייושם על אובייקטים ודימויים מעוצבים ועבודות אמנות. לשם כך ייעשה בירור מקדמים של שניים מהמונחים המרכזיים באסתטיקה של המאה שעברה, דהיינו גריד (grid) וסדרה. תוך כדי כך, נראה כיצד הגריד והסדרה הפכו הן כעקרונות המארגנים של עיצוב ואמנות והן כנושאים עצמאיים בשני התחומים. הדיון

שירת תל אביב

14:00-12:30 / 1700633 ש"ס, 2 / 1 נ"י, יום א',

ד"ר עודד מנדה לוי

במהלך מאה שנות קיומה של תל אביב התפתחה מסורת מפוארת בייצוג העיר. ההתייחסויות השיריות המשקפות מציאות פיסית וחברתית אך גם עלומות נפשיים-אישיים מייצרות דרמה ספרותית גדולה, המהווה, כשלעצמה, פרספקטיבה מרכזית בהיסטוריוגרפיה של השירה העברית והישראלית. המסורת השירית החלה להיווצר בשנות ה-20 של המאה ה-20 במסגרת מתקיים דיאלוג מתמיד, ישיר ועקיף, בין משוררים ודורות של שירה. לאחר מבוא היסטורי-תרבותי אודות העיר תל אביב, נעסוק בתחנות שירה מרכזיות המשקפות את האבולוציה האידיאית, פוליטית, פואטית וסגנונית בייצוג העיר. נקרא, בין היתר, שירים וחיטובות שירה מאת: שמעוןוביץ, רחל, טמקין, ראב, שטיינברג, למדן, אצ"ג, קרני, שלונסקי, בת-מרים, גולדברג, אלתרמן, ישורון, זך, אבידן וויזלטיר.

קארל מרקס ואנחנו

14:00-12:30 / 2700531 ש"ס, 2 / 1 נ"י, יום א',

ד"ר יפתח גולדמן

בעשור האחרון של המאה העשרים ובעשור הראשון של המאה העשרים ואחת נראה שקפיטאליזם התאגידים שולט בעולם שלטון מוחלט. אולם, לנוכח איומים חברתיים, פוליטיים ואקולוגיים שונים, הולכת ומתחזקת הדעה שהקפיטאליזם יוצר משברים ואיומים שאין בכוחו לפתור. מכאן נובע העניין המחודש בסוציאליזם. הסוציאליזם (הן כתיאוריה חברתית והן כתנועה

אירועים היסטוריים וטראומות לאומיות. בהיותו נגיש למגזרי אוכלוסייה מגוונים ולגילאים שונים בעיתונים יומיים, כתבי-עת ובספרים, מתפקד הקומיקס בתור דמות המראה של התרבות בה אנו חיים ותרומתו בעיצוב תודעתנו החברתית-היסטורית איננה פחותה מכל מדיום אמנותי אחר. די להזכיר בהקשר זה אחדות מבין אבני הדרך של הקומיקס שנוצרו בשנים האחרונות. כמו 'מאוס' מאת ארט שפיגלמן, 'פריץ החתול' מאת רוברט קראמב, 'פרספוליס' מאת מרואן סטראפי, 'קרוב-רחוק' מאת רותו מודן, 'פלטין' מאת ג'ו סאקו, שלא לדבר על היצירות האלמותיות של הקומיקס כמו 'סופרמן' ו'באטמן' מאת שוסטר וקיין שפורסמו במחצית הראשונה של המאה העשרים, והסדרות של רודולף טופפר במאה ה-19, 'הילד הצהוב' מאת ריצ'רד אוטקולט, 'נמו הקטן' מאת וינדזור מקיי, 'טינטין' מאת הר'ה וכמוכן Peanuts הנצחי שבלעדיו היסטוריית הקומיקס לא תהייה מלאה. הקומיקס מכסה, אפוא, מנעד רחב של נושאים – מהפוליטי ועד לאישי, מהחברתי ועד לפרטי, מתיאורי מציאות ועד לסאטירה ביקורתית, מסיפורי גבורה בדיוניים ועד לעובדות היסטוריות וטראומות כואבות.

מטרת השעור להתרכז בין השאר על הקומיקס הישראלי, שנוצר טרם הקמת המדינה ועד לימנו אלה, הדומה בתמהיל התכנים שלו לקומיקס הכללי בשקפו את ערכי החברה הישראלית ותכניה מכל זווית אפשרית. עם במצור, צבא ובטחון, סטריאוטיפים חברתיים, ועד למקומו של הפרט הם אחדים מבין שלל הנושאים הנדונים בקומיקס הישראלי בהם נדון בשיעור זה.

הראשון בחלל מורפולוגי יישוב סביב יצירותיהם של שני ציירים – הירונימוס בוש ורובנס – אותן ננתח כמערך צורני וחזותי אינסופי: גוף כחיבור בין אורגני ל'מכני' במקרה של בוש, וגוף כסך הכל של תנוחות וזוויות ראייה במקרה של רובנס. תוך כדי כך נדון גם בשינויים שחלו ברישום כמעבר מרישום של קו אחד של דימוי אחד אל רישום סקיצה שבו מתוארות האפשרויות השונות של אותו הדימוי (הרישום המפורסם של ליאונרדו דה-ווינצ'י של סוס הנעמד על רגליו האחוריות). דיון זה יוביל אותנו לדיון ברישום של מעצבים שבו הרעיון הראשוני מיוצג כפריסה של האפשרויות השונות של אותו דימוי או אובייקט. חלק זה של הדיון בחלל מורפולוגי יסתיים בניסוח של תהליך עיצובי כ"טיוול" בחלל האפשרויות השונות של האובייקט או הדימוי המעוצב, וכן תיאור של תהליך עיצובי במונחים של בחירה במקום של "יצירה" או אף, "בריאה".

בין יתר הנושאים בהם נדון בשיעור יהיו אובייקטים ודימויים חסרי צורה מוגדרת ותפקידם בעיצוב ובאמנות; אובייקטים ודימויים "אוניברסאליים", כלומר המכילים בתוכם את סך הכל האפשרויות השונות של עצמם; משמעות ה"מקוריות" לעומת, "העתקה" ועוד.

הישראלי בראי הקומיקס

14:00-10:30 / 2700642 ש"ס, 4 / 2 נ"י / קורס כפול; יום א',

ד"ר בן ברוך בליך, צחי פרבר

הקומיקס, אשר מוכר גם בשם 'נבלה גראפית', צובר בשנים האחרונות מעמד חשוב בהצגת סטריאוטיפים חברתיים, סוגיות פוליטיות בוערות,

במרחבים ארצישראליים מוגדרים (בתי קיבוץ, מושבים, תל אביב, מרחבי הנגב והרי הגליל) ובין אם על-ידי עיסוק בשיח תקופתי אופייני. בה בעת אימץ הקולנוע הישראלי את אמצעי המבע שהונהגו בקולנוע העולמי החל מהמערבון והמלודרמה ההוליוודיים ועד לקולנוע הנאו ריאליסטי האיטלקי והגל החדש הצרפתי. במהלך הקורס נתחקה אחר ששת הדגמים המרכזיים שמאפיינים את הקולנוע הישראלי, נזהה את הרעיונות הפוליטיים והאסתטיים אשר שולבו בסרטים ונבחן כיצד הם מבטאים את התהליכים העוברים על החברה והתרבות הישראלית.

על תמונות ואמנים:

שלושה מודלים לפענוח ופרשנות

16:00-14:30 'א' יום 1, ש"ס 2 / 2700646

ד"ר מיכל פופובסקי

מטרת הקורס הינה להציג שלושה מודלים לפענוח עבודות בשדות הייצוגיים החזותיים ולפרשנותן. על בסיס קריאה בטקסטים של פרויד, פנובסקי ולאקאן יוצגו בקורס זה, שלוש גישות העוסקות בחקר הסימנים בשדות הייצוגיים החזותיים השונים. שלוש גישות אלה יוצגו כשלוש עמדות תיאורטיות שונות דרכן נלמד שיטות איתור, איסוף, ניתוח ופרשנות סימנים חזותיים. בהקשר זה נתמקד בשיח הפסיכואנליטי של פרויד כפי שהוא נוסח בתחילת המאה העשרים, נמשך בשיח של לאקאן המסתמך על השיח הפרוידיאני ועל עמדות הפענוח והפרשנות שלו אך החורג ממנו, ונסיים בשיח של פנובסקי ובקשריו לשיח הסמיוטי, כפי שהוא בא לידי ביטוי במערב

ובהפיכתה למוצר צריכה עובר לסוחר בעל קרן קפיטליסטי נקוב.

עיונים בתורת רבי נחמן מברסלב

14:00-12:30 'א' יום 1, ש"ס 2 / 1700519

ד"ר נדין שנקר

ניתוח טקסטים מ"ליקוטי מוהר"ן" ומה"מעשיות" כגון: מבוא, סוד המחלוקת, הזיכרון, תורת הזמן והחלל, מידת השתיקה, שילוח הקן, סוד הניגון, בת המלך, שבע הקבצנים, הלב והמעייני ועוד.

תיאוריות של לבוש

14:00-12:30 'א' יום 1, ש"ס 2 / 2600811

ד"ר מיכל פופובסקי

כלכלת-לבוש, פוליטיקת-לבוש, התנהגויות של לבוש, הן חלק בלתי נפרד של יחסי סובייקט וחברה. הקורס מנתח בהקשר זה מושגי תשתית: מהו 'לבוש' ולשם מה 'מתלבשים' 'מלבישים'? חומר הלימוד כולל במקביל הכרה של מבעים שונים של אופנה (כולל קולנוע ופרסום) וטקסטים של תיאורטיקנים שעבודתם רלוונטית לתחום זה.

מסאלח לזאזא -

שינויי דגמים בקולנוע הישראלי -

אסתטיקה ואידיאולוגיה

20:00-16:30 'א' יום 3 / קורס כפול; יום 4 / ש"ס 2, יום 2 / 1700628

מיכל פיק חמו

מראשיתו, ניהל הקולנוע הישראלי דיאלוג בלתי פוסק עם ההוויה הישראלית בין אם באמצעות עיצוב סטריאוטיפים עממיים (הצבר, המזרחי, המהגר האירופאי, הפלסטינאי) המתנהלים

פוליטית) הציע אלטרנטיבות לסדר הקפיטליסטי והתמודד עמו בזירה הפוליטית, החברתית והכלכלית, מאז אמצע המאה התשע עשרה ועד תום השליש השני של המאה העשרים. אולם במהלך העשורים האחרונים של המאה העשרים הובס הסוציאליזם כמעט בכל חזית, ורבות מהתשובות שהציעו סוציאליסטים לשאלות האדם והחברה נשכחו מלב. העניין המחודש בסוציאליזם מחייב הכרות עם היסודות של התיאוריות הסוציאליסטיות. בקורס נביר כמה מן היסודות הללו, כראשיתה של מחשבה האם אפשר לבסס על יסודות הסוציאליזם תשובות רלוונטיות לבעיות הגדולות של ראשית המאה העשרים ואחת.

אקטטיקה

14:00-12:30 'א' יום 1, ש"ס 2 / 9301626

ד"ר דרור פימנטל

האם האמנות מחויבת שיהיה לה אובייקט? האם האמנותי כרוך בהכרח בדבר או בחפץ? ומה אם האמנות אינה אלא אירוע? אירוע שממהותו לחוף, אך גם לחשוף: לחשוף את ההוויה, את האמת, את האל או את האחרות. עם שאלות כגון אלו יתמודד הקורס. תוך בחינת הפילוסופיה של האירוע וההופעה - של אירוע ההופעה ושל הופעת האירוע - כפי שהתעצבה מראשית המאה ה-20 ועד היום. המטרה היא לבחון את האמנות כסוג של אירוע בעצמה או כתיעוד של אירוע, בהנחה שהדבר בכלל אפשרי. בתוך כך תוצע קריאה ביקורתית של שדה האמנות העכשווי, שיכלול דיון נוקב בפטישיזציה של האמנות

במחצית השנייה של המאה ה-20. כך, תוך כדי עימות שלוש הגישות עם תיאוריות העוסקות בביקורת התרבות במאה ה-20, נובל מעמדה של פענוח לעמדה של פרשנות.

צעדים ראשונים בפיזיקה קוונטית

16:00-14:30 'א, i"ן 1, ש"ס 2 / 2700643

ד"ר בעז תמיר

הפיזיקה הקוונטית מהווה מהפכה בתפיסות העולם המדעיות על רקע הפיזיקה הקלאסית של תחילת המאה העשרים. היא מגדירה מחדש את האונטולוגיה של הטבע, את היחסים בין המדען לטבע ואת תפקידה של התורה המדעית בכלל. לפיזיקה הקוונטית הצלחה אדירה בניבוי ובהסבר המדעי, ואולם הויכוחים הפילוסופיים סביב טענותיה עדיין מתנהלים.

הקורס יעסוק במושגים בסיסיים כמו סופרפוזיציה קוונטית, מדידה קוונטית, דואליות חלקיק גל, עקרון אי הוודאות, יחסי צופה אובייקט, שיזור של חלקיקים, דה-קוהרנס, עיקרון ההתאמה ועוד. כמו כן יוצגו בקורס מספר יישומים מודרניים של הפיזיקה הקוונטית בתחום האינפורמציה והחישוב כמו טלפורטציה קוונטית, הצפנה קוונטית, חישוב קוונטי ועוד.

אדריכלות ועיצוב במאה ה-20:

היבטים תיאורטיים

16:00-14:30 'א, i"ן 1, ש"ס 2 / 1700618

זויה שטרנהל

הקורס יעסוק בהגדרה חדשה של האדריכלות והעיצוב במאה ה-20. במהלך הסמסטר נחשוף את

השורשים ההיסטוריים של התנועה המודרנית ונבחן את המיתוסים שנקשרו הן למהפכה שהתחוללה בתחילת המאה והן לריאקציה לעקרונותיה שאפיינה את מחציתה השנייה.

ניתוח הרעיונות שגיבשו אדריכלים מובילים כמו לה קורבוזיה, גרופיוס ומיס ומוסדות כמו הוורקבונד והבאוהאוס, יגלה עולם אינטלקטואלי מורכב ורב סתירות. בתוך כך יתברר שמאחורי קופסאות הבטון וגורדי השחקים הסתתרו רעיונות רוחניים שהשפעתם המתמשכת ניכרת גם בתחילת המאה ה-21.

החוף והים - מבטים על המפגש

בין טבע ועיר

16:00-14:30 'א, i"ן 1, ש"ס 2 / 2700644

סיגל בר-ניר

במרחבי כדור הארץ חופי הים הם מהאתרים היותר נחשקים, מעניינים מורכבים ומעוררי קונפליקטים. ניתן לראות זאת על פי כמות האנשים המבקרים בהם, בני המלון שנבנית עליהם, האזכורים שלהם ביצירות אמנות, בכתבות במדורי הגדל"ן ובתקדימים משפטיים.

השיעור יעסוק בקונפליקטים שנוצרים ומשתקפים במפגש בין עיר לים, ובחוף המהווה להם סף. שכן הים הוא המרחב הטבעי היחיד הנגיש באופן יומיומי לתושבי הערים, ואילו העיר היא ה"מוצר ידי אדם" הגדול בעולם. ההיסטוריה של העיר המודרנית היא סיפור התרחקותו של האדם האורבאני מן הטבע לתוך מסגרת חיים מתוכננת מעשה ידי אדם. במפגש בין עיר לים מתחדדת מערכת הקונפליקטים של נושאי הסביבה: ההיבט

האקולוגי של הפגיעה בים (באמצעות בנייה, הפניית שפכים וכדו') כמו גם ההתנגנות ממנו; ההיבט של צדק חברתי, שכן הים הוא מרחב ציבורי מובהק אך גם משאב גדל"ני נכסף.

בשיעור נבקש ללמוד את המפגש הזה ואת משמעותו בתרבות באמצעות קריאה בטקסטים פואטיים ועיוניים, כמו גם בייצוגים ויזואליים: תצלומים, סרטים, מפות וארכיטקטורות.

חיים על הקצה

16:00-14:30 'א, i"ן 1, ש"ס 2 / 9401211

ד"ר רונן לב

מים, אויר וקרקע הם מקורות החיים שלנו. כדור הארץ מתחמם, מקורות המים מזדהמים והקרקע נכבשת על ידי כבישים, בנייני ענק, מפעלי תעשייה והררי פסולת. מאז הופעת הספר "האביב הדומם" באמצע המאה הקודמת, הולכת וגוברת המודעות לעובדה שכולנו חיים על הקצה. לקברניטי החברה המודרנית ברור שיש למצוא דרכים מתאימות לחיות עם הסביבה, ולהשתמש במשאביה בצורה מושכלת וברת קיימא. התיקשורת זיהתה את הטרנד הירוק, ומשדרת בלי הפסק אינפורמציה בערוצים הכתובים והדיגיטליים. תהליכי ההרס עדיין אינם נעצרים אך יש התענינות, מחקר והרבה יומים המחפשים כר להשקעה. אנרגיות חילופיות, חקלאות אורגנית, קיימות מקומית – אלה כבר לא מושגים של ירוקים הזויים אלא מופיעים על הבמה של כנסים בינלאומיים חשובים ובמשרדיהם של יועצים וכלכלנים. השאלה אם רק טרנד ירוק שיתחלף מחר בטרנד אחר, או שינוי מהותי הכרחי בכלכלה ובאורחות החיים? האם

נבחין בין חלקי ההלכה השונים (ארבעת חלקי השולחן ערוך). ונעמוד על אופיים הייחודי. כדי לחדד את משמעות המושגים בהם עסקנו. נבחן כמה סוגיות ספציפיות: ההבחנה בין תהליכים ומצבים. המושג 'חלות' ומשמעותו ההלכתית והמטפיסית. היחס בין כמות ואיכות.

הספר כחפץ

18:00-16:30 א' יום 1, ש"ס 2 / 1700555

ד"ר אשר סלה

אם ברורה החשיבות היסודית של הכתב בהתפתחות התרבות האנושית, הרי שתשומת לב מועטה נתנה להשפעה של בסיסו של הכתב עליו השתמרה העדות הכתובה. בקורס זה נעיין בשלבים השונים של תולדות הספר מאז טבלאות החרס השומריות ועד לטקסט הדיגיטלי ולספריות וירטואליות, תוך כדי שימת דגש על המהפכות התרבותיות הכרוכות במעבר בין המגילה לחוברת, בין כתב היד לדפוס. בין הקלף לנייר. מעברים אלו הינם נקודות ציון של הטכנולוגיות הגדולות של התרבות האינטלקטואלית והחומרית של המערב. בחלקו השני של הקורס נעסוק בניתוח פנומנולוגי של משמעות היות הספר – חפץ. כמו כן נבדוק את השפעתו של דמותו החומרית של הספר על מושג הטקסט, על הגדרתו, על חלקיו, על מבנהו ועל תפוצתו. נקדיש מחשבה לתרגיל מעשי בכדי להבין את ההבדל בין התרבות שבע"פ לפיו התרבות הכתובה, בין התרבות החומרית לבין התרבות הרוחנית.

הבחנות אלו יובילו אותנו לדין בשתי דרכי חשיבה בסיסיות, חשיבה אנליטית וסינתטית. בהמשך נראה את ההשלכות אודות היחס בין יהדות לפוסטמודרניזם.

צורת החשיבה הסינתטית דורשת חריגה אל מעבר ללוגיקה, אך לא מעבר לרציונליות. כדי לראות זאת, נציג פרקים בלוגיקה והרמנויטיקה של ההלכה. לאחר הקדמה לוגית, נעמוד על הכשל של הנחת המבוקש, ונציג את שלוש מידות הדרש ההגיוניות: קל וחומר ושני בנייני אב.

בהמשך לחלק הלוגי של הקורס, נלמד על הלוגיקה הדאונטי (לוגיקה של נורמות: היחסים בין אסור, חובה ומותר) של ההלכה, ומתוך כך על היחס בין מצוות עשה ולא-תעשה. זוויית לוגית אחרת עולה כאשר בוחנים פרדוקסים בהלכה ובכלל. האם ההלכה היא מערכת שלימה? יציאה אל מחוץ לקופסא. אספקט לוגי אחר הוא היחס בין מישורי הסבר שונים. במסגרת זו נבחן קונפליקטים שונים בין תורה ומדע. בריאתנות וניאודרוויניזם. המפץ הגדול וכדו'.

בחלקו האחרון של הקורס נעבור לדון בשאלה מהו לימוד תורה? למה חשוב ללמוד על דין שור שנוגח פרה? על נורמות ועובדות. הכשל הנטורליסטי. על לימוד תורה וקיום מצוות. נדגים את המתודות של לימוד התורה, ונערוך השוואה בין הלימוד הישבי, האקדמי והפלורליסטי.

מתוך כך נשאל את עצמנו: מהי מצווה? נעמוד על היחס בין חובת הציות לבין התוכן המהותי של המצוות. נבחן את היחס בין כוונה ומעשה. לאחר הבירור הכללי, ננסה לאפיין את ההלכה, ולשאל האם אכן מדובר כאן במשפט עברי? אנו

גם בארץ מתחיל להתחולל שינוי, או רק בצפון אירופה העשירה אפשר לקיים מערכות היים המתחשבות בבריאות הסביבה ודורות הבאים? לאורך כל הקורס נתבונן על המציאות דרך משקפי המעצב: נתייחס לקונפליקט הקיים בין המעצב כמניע צרכנות לבין המעצב כאדם בעל חזון, המכיר בצורך הקיומי לשנות כיוון כדי להמשיך ולחיות על פני כדור הארץ. נבחן בכלים מדעיים את הגורמים הפוגעים במקורות החיים, ומשמעויות הפגיעה. נכיר גישות והצעות אופרטיביות לתכנון, לניהול ולעיצוב בר קיימא. נחשוב ונדון איך להמשיך ליצור, לייצר ולחיות חיים מודרניים בלי ליפול מהקצה, תוך דגש על מעורבות אישית של כל אחד מאתנו. באמצע הסימסטר נצא לסיוור שבו נכיר יוזמות מקומיות שמקדמות קיימות בעיר. נחווה את הצורך בשילוב בין חזון, נחישות, שיתוף ציבור ומערכת עירונית תומכת. לקורס מתלווה אתר המכיל מאגר מידע עשיר הגדל משנה לשנה.

נושאים במחשבה יהודית

ובלוגיקה של ההלכה

18:00-16:30 א' יום 1, ש"ס 2 / 2700647

ד"ר מיכאל אברהם

הקורס יפתח בדין בשאלה מהי אמונה? נבחן את היחסים בין שכל, רגש ואינטואיציה, בחשיבה היהודית ובכלל. בתוך הדברים נעמוד בקצרה על היחס בין מיסטיקה לרציונליות ("בהדי כבשי דרחמנא למה לך?"). הגשמת החלומות של יוסף). אנו נשאל, האם החלוצים האתניאיסטים קיימו בלי לשים לב את מצוות יישוב ארץ ישראל?

ד"ר גל ונטורה

הקורס יעסוק במגמות באמנות עכשווית, תוך דיון ביצירות אמנות מרחבי העולם שנעשו מ-1970 ועד ימינו. בראשית הקורס נפתח בסקירה היסטורית של ההתרחשויות בשדה האמנות החזותית. לאחר מכן נדון ביצירות אמנות שיהולקו לשבע חטיבות איקונוגרפיות מרכזיות: פמיניזם, זהות, פוסט-קולוניאליזם, דת, טבע ואקולוגיה מול טכנולוגיה, ציטוט והאמנות המנכסת, ורצונות בעידן של גלובליזציה. כל חטיבה תכלול דיון תיאורטי וקריאת טקסטים רלוונטיים, לצד דיון בהשתנותו ובהתפתחותו של המוטיב הנדון.

סיפורי בדים

ד"ר שוש מרזל, ד"ר גיא שטיבל

בקורס זה נבחן כיצד פרקטיקות פיזיות שונות, העושות שימוש בעיצוב הגוף, בלבוש, בתכשיטים, בטיפול בעור ובשיער, בצירוף אביזרים שונים – מבטאות אותן קטגוריות תרבותיות, לאורך צירי הזמן והמרחב; לדוגמה: כיצד מראה המלוכה ביטא אותן קטגוריות של כוח, אוטוריטה, סמכות וקשר לאלוהי בצורות שונות לחלוטין – בעת העתיקה מצד אחד, ועל ידי מלכי צרפת האבסולוטיים, במאות השבע-עשרה והשמונה-עשרה, מצד שני. וכך, עימות החומר הקדום עם זה המודרני ייצור דיאלוג מעניין שיש בו כדי לתת פרספקטיבה ארוכת שנים לנושאים בהם עוסקים חוקרי העת העתיקה והאופנה. בין נושאי הקורסים מוצעים:

המראה כמבטא מגדר; זהות ומראה; "המלך עירום"? לבוש השליטים וסמלי השלטון; "כף רגלי השמאלית" – נעליים; "זו ילדותי השנייה" – בגדי ילדים; טקסטילים טקסטואליים – בין טקסט לבגד; ייצור בדים – טכניקות – שילוב בהרצאת אורח ו/או ביקור בביתן אדם ועולמו; צביעת בדים; סמליות ופולחן; בגדי צבא – מדים, בגדי שרד; Accessories – על תכשיטים, אביזרים ואיפור.

"האמן שמכר את הפרארי שלו":

אמנים פוגשים את הארגון

הפוסט-מודרני

ד"ר שני קונה

"המעביד של פעם רצה, בעיקרו של דבר, רק את הזיעה שלך. המנהל החדש רוצה את נשמתך" (ו. ווייט). חיי העבודה תופסים מקום דומיננטי בחיינו לא רק מבחינת השקעת זמן אלא בעיקר רגשית, חברתית ותרבותית. פיתוח קריירה ומיצוי הפוטנציאל האישי הם חשבים עבור רבים. גם אמנים פוגשים ארגונים, כגון גלריות, מוזיאונים, כלי תקשורת, לקוחות בתעשייה, ועוד. מה קורה במפגש בין האמן לארגון? ארגונים בימינו מנסים להשפיע ולעתים אף לשלוט על המחשבות, הרגשות והתפיסות של עובדיהם. תופעות אלה מעוררות שאלות לגבי האמן ותהליך היצירה, ביניהן: מה טיבם של היחסים המורכבים בין היוצר ליצירתו? האם עוד נותרו לאמן חירות יצירתית וביטוי אישי במקום עבודתו? האם רגשותיו של האמן הם רכוש הארגון? מהו מקומן בתהליך היצירה של "השראה" ו"יצירתיות"? האם האמן

– או הארגון – יכולים לשלוט בסגולות נפלאות וחמקמקות אלו? במהלך הקורס נתבונן במספר מקרי מבחן מעניינים בארגונים, כגון תעשיית אופנות הניהול הפופולאריות, וכן ניסיונות להנדס רגשות של עובדים באמצעות "תרבות ארגונית".

אורבניות: עיצוב העיר

בקולנוע ובמדיה

סיגל בר-ניר

הקורס יעסוק בשתי יצירות מרכזיות של המערב במאה ה-20: העיר והקולנוע. בסוף המאה ה-19 העיר משתנה והופכת למושא מרכזי לדיון ופעולה. הקולנוע מאידך מתחיל את דרכו בתקופה הזאת, ומתפתח להיות אחד התחומים המרכזיים בתרבות העממית והגבוהה. הקורס יעסוק בשאלת היחסים ההדדיים שנוצרו בין התחומים הללו: מדוע המרחב העירוני הופך למצע ולחומר גלם בקולנוע? וכיצד המבט הקולנועי הופך לנקודת מוצא להתבוננות על העיר ולתכנונה? וכיצד מתוך יחסי הגומלין האלה נוצרת ומדומיינת העיר? הקורס ידון בעיצוב העיר בז'נרים שונים של הקולנוע והמדיה החדשה ובאסכולות השונות של תכנון אורבני.

יזמות עסקית

ראובן בילסקי

הסטטיסטיקה מגלה כי אחוז גבוה מבין העסקים החדשים אינו מצליח לשרוד. נלמד שיטות וכללים אשר יעזרו לכם להקים עסק חדש ולהצליח. הקורס

יכלול רבים מהנושאים שצריך לדעת כדי להקים עסק עצמאי. הוא יוביל את הסטודנטים צעד אחר צעד בכל השלבים בדרך להקמת עסק מצליח. בין הנושאים שילמדו: איך להחליט על המבנה והעיצוב הפנימי של העסק; איך לפתוח חשבון בנק, איזה חשבון ובאיזה תנאים; איך להחליט על סוג העסק; איך להחליט על המסגרת החוקית של העסק; אמנות המכירה של המוצר; ניהול עובדים ועוד.

Israel: Place and Culture

12:00-10:30 / ש"ס, 1 נ"ז; יום א' 21700533

הקורס מיועד לסטודנטים השוהים בארץ במסגרת תוכנית חילופין.

293

2944